Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2860

[Total No. of Pages : 3

[5956]-101
M. Com. (Part - I)
101 : MANAGEMENT ACCOUNTING
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are Compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) What do you mean by Management Accounting? State and explain advantages and limitations of Management Accounting. **[15]**

OR

Costing department of A Limited manufacturing special purpose component has supplied following information about its cost structure - **[15]**

Direct Material Rs. 800/-, Direct Wages Rs. 1,200/- & Variable overheads Rs. 400/- per unit. The Fixed Cost amounts to Rs. 18,00,000/- per annum. The Selling price of the component in local market is Rs. 3,000/- per unit.

You are required to find out:-

a) P/V Ratio.

b) Break even sales and Break Even Units.

c) How many units of component are required to be sold to make profit of Rs. 15,00,000/-

d) A Company has received export order to spply 2,000 Units at Rs. 2,750/- per unit. If company accepts this order variable cost will be increased by Rs. 50/- per unit without change in fixed cost. Advice the managment whether the export order should be accepted or not.

Q2) Define Budget and budgetary control. State and explain objectives and limitations of budgetary control. **[15]**

OR

From the following information prepare a Cash Budget of Garud Ltd., Pune for 3 Months ended on 30th June, 2021. **[15]**

Months	Sales in Rs.	Purchases in Rs.	Wages in Rs.	Overheads in Rs.
January, 2021	20,00,000/-	12,00,000/-	2,40,000/-	4,00,000/-
February, 2021	24,00,000/-	16,00,000/-	2,80,000/-	4,40,000/-
March, 2021	26,00,000/-	16,00,000/-	2,80,000/-	4,40,000/-
April, 2021	20,00,000/-	16,00,000/-	3,00,000/-	4,00,000/-
May, 2021	22,00,000/-	12,00,000/-	3,00,000/-	4,80,000/-
June, 2021	28,00,000/-	18,00,000/-	3,60,000/-	4,00,000/-

munotes.in

Other Information -

a) 25% of the sales are on cash and balance on credit basis.

b) 50% of the credit sales are collected in next month and the balance in the following month.

c) All purchases are made on credit basis and paid after three months of purchases.

d) Wages are paid on monthly basis and Overheads are paid in the same month.

e) Advance payment of Tax in the month of June, 2021 Rs. 70,000/-

f) Cash balance on 1st April, 2021 is Rs. 6,00,000/-

g) Board of Directors expected to pay equity dividend of Rs. 1,50,000/- in the Month of June 2021.

Q3) What is Marginal Cost and Marginal Costing? State and Explain utility and limitations of Marginal Costing. **[15]**

OR

Following information is provided by ABC industries Limited to determine the quantum of Working Capital needed by the company for forthcoming financial year. **[15]**

Estimated Annual Sales 52,000 units @ Rs. 100/- per unit.

The following percentages which various elements of cost bear to the selling price have been extracted from the Pro-forma Cost Sheet -

Material - 30%   Labour - 30%   Overheads - 20%

Following further particulars are available -

a) Raw Materials are expected to remain in stock for an average period of six weeks before issued to production.

b) Finished Goods are to stay in the warehouse for one and half months on the average before being sold & sent to customers.

c) Each unit of production will be in process on an average for two weeks (Stage of completion in respect of Labour 75% and Overheads 60%).

d) Credit allowed by suppliers of materials is two month.

e) Debtors are allowed eight weeks credit.

f) Lag in payment of wages is of one months & that of for overheads is six weeks.

g) Add 20% for contingencies.

h) Sales and Productions follow a consistent pattern and a year consists of 52 weeks.

munotes.in

Q4) Write Short Notes On (Any Three) **[15]**

a) Tools and Techniques of Management Accounting

b) Flexible Budget.

c) Make or Buy Decision.

d) Limitations of Financial Accounting.

e) Types of Working Capital.

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2861

[Total No. of Pages : 4

[5956]-102

M. Com. (Part- I)

102 : STRATEGIC MANAGEMENT (Compulsory)

(2019 Credit Pattern) (Semester - I)(Regular) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Answer any three questions from Q.2 to Q.5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Fill in the Blanks with the most appropriate alternative (any six) **[6]**

i) _____are the different course of action available for a business unit to pursue its objective at a given point of time.

a) Strategic Review

b) Strategic Evaluation

c) Strategic Alternatives

ii) Product, Price,_________and promotion are the 4 main p's of Marketing Mix.

a) Performance

b) Phase

c) Place

iii) ______takes into consideration the limited natural resources.

a) Social Development

b) Sustainable Development

c) Economical Development

iv) Mainly a pioneer company adopts______for its product or service.

a) Penetration Pricing

b) Skim Pricing

c) Dynamic Pricing

v) The I/O or Industrial Company Model adopts_______perspective.

a) External b) Internal

c) Neither (A) or (B)

munotes.in

P.T.O.

vi) The concept of_______implies setting of outlandish or almost unthinkable goals.

a) TQM

b) Stretch

c) SWOT

vii) ______is the excess of Present Value of estimated Cash Inflows over the amount of Investment required.

a) Net Present Value

b) Internal Rate of Return

c) Outflow of Cash

viii) ______is the analytical strategic Planning Tool.

a) GST

b) CSR

c) ABC

munotes.in

Q2) State dimensions of Strategic decisions and explain the approaches to strategic decision making. **[14]**

Q3) Define strategic Planning? Explain the advantages and limitations of Strategic Planning. **[14]**

Q4) Define 'Strategic Choice' Explain the steps in the process of Strategic Choice. **[14]**

Q5) Define Strategic Evaluation. Explain the characteristics of an effective Evaluation System and Barriers in Evaluation. **[14]**

Q6) Write short notes on (any two) **[12]**

a) Six Sigma

b) Manpower Planning

c) Financial Strategy

d) Resource Audit.

Total No. of Questions : 6]

PA-2861

[5956]-102

M. Com. (Part- I)

102 : STRATEGIC MANAGEMENT (Compulsory)

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Regular) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. *1* आणि प्रश्न क्र. *6* सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. *2* ते प्रश्न क्र. *5* मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा (कोणतेही सहा) **[6]**

i) एखाद्या व्यवसाय एककाला ध्येय निर्धारण करत असताना एका ठराविक वेळेस विविध कृती (course of action) उपलब्ध असतात त्याला .... असे म्हणतात.

अ) व्यूहरचना पुनरावलोकन

ब) व्यूहरचना मूल्यमापन

क) व्यूहरचना पर्याय

ii) उत्पादन, किंमत, ... आणि प्रचार हे विपणन मिश्रचे चार पी आहेत.

अ) कामगिरी

ब) टप्पा

क) स्थळ

iii) .... मध्ये मर्यादित नैसर्गिक संसाधनांचा विचार केला जातो.

अ) सामाजिक विकास

ब) शाश्वत विकास

क) आर्थिक विकास

iv) मुख्यत: अग्रेसर कंपनी ही आपल्या वस्तू व सेवांसाठी .... चा वापर करते.

अ) हळुवार वाढ किंमत (पेनीट्रेशन)

ब) उच्चतम किंमत (स्कीम)

क) बदलती किंमत (डायनामिक)

v) आयाओ किंवा औद्योगिक कंपनी मॉडले .... दृष्टीकोन अंगिकारते.

अ) बहिर्गत

ब) अंतर्गत

क) (अ) किंवा (ब) नाही

munotes.in

vi) .... ही संज्ञा म्हणजे असामान्य व असंभवनीय ध्येयाची आखणी करणे.

अ) टीक्यूएम (TQM)

ब) स्ट्रेच (Stretch)

क) स्वॉट (SWOT)

vii) .... हे आवश्यक गुंतवणूकीच्या रकमेपेक्षा अंदाजित रोख प्रवाहातील विद्यमान मूल्यापेक्षा जास्त असते.

अ) निव्वळ वर्तमान मूल्य

ब) अंतर्गत परतावा दर

क) बहिर्गत रोख प्रवाह

viii) .... हे व्यूहरचना नियोजनाचे विश्लेषणात्मक साधन आहे.

अ) जीएसटी

ब) सीएआर

क) एबीसी

प्र.2) व्यूहरचनात्मक निर्णयांचे आयाम (dimensions) स्पष्ट करा. व्यूहरचनात्मक निर्णय निर्धारणाचे (approaches)दृष्टीकोन स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) व्यूहरचनात्मक नियोजनाची व्याख्या द्या. व्यूहरचनात्मक नियोजनाचे फायदे व मर्यादा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) 'व्यूहरचनात्मक निवड' व्याख्या द्या. व्यूहरचनात्मक निवड प्रक्रियेतील पायऱ्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) व्यूहरचना मुल्यमापन (Evaluation) व्याख्या द्या. प्रभावी व्यूहरचना मुल्यमापन (Evaluation) प्रणालीची वैशिष्ट्ये आणि अडथळे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) सिक्स सिग्मा

ब) मनुष्यबळ नियोजन

क) वित्तीय व्यूहरचना/धोरण (Strategy)

ड) संसाधन अंकेक्षण (Audit)

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4209

[Total No. of Pages : 4

[5956]-103
M.Com. (Part - I)
ADVANCED ACCOUNTING & TAXATION (Special Paper - I)
103 : Advanced Accounting
(2019 Pattern) (CBCS) (Group - A) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory and carry equal marks.***
2) ***Give working notes whenever necessary.***
3) ***Use of simple pocket calculator is allowed.***

munotes.in

Q1) Define 'Accounting Theory'. Explain the approaches to Accounting Theory in detail. **[15]**

OR

Write Short Notes (Any Three) : **[15]**

a) Generally Accepted Accounting Principles
b) IFRS
c) Accounting Environment
d) Classification of Accounting Theory
e) Professional Development of Accounting in India

Q2) The following are the summarized Balance Sheets of X Ltd. Y Ltd. and Z Ltd. as on 31st March 2022. **[15]**

Balance Sheets

Liabilities	X Ltd. Rs.	Y Ltd. Rs.	Z Ltd. Rs.	Assets	X Ltd. Rs.	Y Ltd. Rs.	Z Ltd. Rs.
Share Capital : Equity Shares of Rs. 100 each fully paid	5,00,000	4,00,000	1,50,000	Goodwill	30,000	-	-
Profit & Loss A/c	1,20,000	1,00,000	52,000	Fixed Assets	2,00,000	3,00,000	1,80,000
Creditors	20,000	25,000	8,000	Investments: acquired on 1st April 2021			

P.T.O.

				3,000 Equity Shares in Y Ltd.	3,50,000	-	-
				1200 Equity shares in Z Ltd.	-	1,40,000	-
				Stock in Trade	50,000	40,000	20,000
				Debtors & Cash at Bank	10,000	45,000	10,000
	6,40,000	**5,25,000**	**2,10,000**		**6,40,000**	**5,25,000**	**2,10,000**

Further Information

1. On 1st April 2021, Credit balances in Profit and Loss Account before taking into account proposed dividend were :

   X Ltd. Rs. 80,000

   Y Ltd. Rs. 48,000

   Z Ltd. Rs. 3,000

2. 10% dividend was distributed by X Ltd. for the year 2020-2021 on 30th June 2021.

3. Proposed dividend for 2021-22 to be paid wholly from the profits for that year are :

   X Ltd. 10%

   Y Ltd. 5%

   Z Ltd. 10%

Prepare a consolidated Balance Sheet as on 31st March 2022.

Q3) Following are the details of PK Ltd. which went into voluntary liquidation as on 31st March 2022. **[15]**

Liabilities		**Rs.**
12,000 Equity Shares of Rs.100 each, Rs.80 called and paid		9,60,000
6% 4,000 Preference Shares of Rs. 100 each fully called up	Rs. 4,00,000	
Less : Calls in Arrears (Expected to be realized in full)	Rs. 20,000	3,80,000
5% Debenture having floating charge on assets (Interest paid up to 30.9.2021)		4,00,000
Mortgage on Land and Buildings		3,20,000
Trade Creditors		10,62,000
Wages Outstanding		80,000
Secretary's Salary @ Rs. 2,000 PM outstanding		12,000
Managing Director's Salary @ Rs.6,000 PM outstanding		24,000

munotes.in

Assets	Estimated to produce Rs.	Book Value Rs.
Land & Building	5,20,000	4,80,000
Plant	5,20,000	8,00,000
Patents	1,20,000	2,00,000
Tools	16,000	80,000
Stock	2,96,000	3,48,000
Accounts Receivables	2,40,000	3,60,000
Investments (Pledged with bank for an overdraft of Rs. 7,60,000)	6,80,000	7,20,000

You are required to prepare a Statement of Affairs of the company as on 31st March 2022.

Q4) The Balance Sheet of Moon Co. Ltd. discloses the following financial position as on 31st March 2022. **[15]**

Balance Sheet as on 31st March 2022

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Issued Capital		Fixed Assets	2,50,000
20,000 Shares of Rs. 10 each fully paid	2,00,000	Current Assets	1,00,000
Capital Reserve	45,000	Goodwill	20,000
Profit & Loss A/c	10,000		
5% Debenture	50,000		
Current Liabilities	65,000		
	3,70,000		**3,70,000**

1. On 31st March 2022 the fixed Assets was independently valued at Rs. 2,75,000 and Goodwill at Rs. 25,000.
2. The net profit for the last three years were Rs. 25,800, Rs. 25,825 and Rs. 26,000 of which 20% was placed to reserve, this proportion being considered reasonable in the industry in which the company is engaged and where a fair investment return may be taken at 10%.

Compute the value of company's share by-

a) Net Assets Method

b) Yield Method

munotes.in

OR

The Balance Sheet of Bharati Manufacturing Co. Ltd discloses the following financial position as on 31st March 2022. **[15]**

Balance Sheet as on 31st March 2022

Liabilities	Rs.	Assets	Rs.
Share Capital : Rs. 10 fully paid up	5,00,000	Goodwill	50,000
Reserve and Surplus	2,00,000	Land and Building	1,50,000
Sundry Creditors	1,50,000	Plant and Machinery	4,00,000
		Investment	50,000
		Stock	1,00,000
		Debtors	75,000
		Cash and Bank	25,000
	8,50,000		**8,50,000**

The Profit before tax for 2021-22 amounted to Rs. 3,00,000 including Rs. 5,000 as interest on investment. However, an additional amount of Rs. 25,000 p.a. shall be required to be spent for smooth running of the business.

Market values of Land and Building and Plant and Machinery are estimated at Rs. 4,50,000 and Rs. 5,00,000 respectively. In order to match the above figures further depreciation to the extent of Rs. 20,000 should be taken into consideration. Income tax rate may be taken at 50%. Return on capital at the rate of 20% before tax may be considered normal for this business at the present stage.

It has been agreed that 4 years purchase of super profit shall be taken as the value of goodwill for the purpose of the deal. You are required to calculate the value of goodwill of the company.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-4210

[Total No. of Pages : 5

[5956]-104

M.Com. (Part-I)

ADVANCED ACCOUNTING AND TAXATION

104 : Income Tax (Group-A)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-I) (Special Paper-II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instruction to the candidates:

1) *Q. 1 is compulsory Solve any Three questions from Q.2 to Q.6.*
2) *Questions 2 to 6 carry equal marks.*
3) *Read all the questions very carefully before attempting the same.*
4) *Use of calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) A) Fill in the Blanks. **[5]**

i) Under Income Tax Act, the income liable for for tax is classified as _____

a) Income from Salaries, Business or profession, Capital Gain

b) Income from House Property and other sources

c) Agricultural Income

d) Both (a) and (b)

ii) The term income in the Income Tax 1961, is defined under section_____

a) (Section 2 (24) b) (Section 2 (25)

c) (Section 2 (31) d) (Section 2 (20)

iii) In Income tax Act. 1961, the total income is computed under_____heads of income sources.

a) One b) Five

c) Three d) Six

P.T.O.

iv) The sum of various heads of Income is called as ______

a) Taxable income b) Total income

c) Gross total income d) Adjusted income

v) The agricultural income includes______

a) Income from sale of crop

b) Income form preparation of crop

c) Income from nursery

d) All of the above

B) State the following Statements are True of False. **[5]**

i) Assessee is always a person but a person may or may not be an Assessee.

ii) Under section 16(i), maximum amount of standard deduction is Rs.50,000 for the A.Y. 2022-23.

iii) An Individual Assessee can also be a member of HUF, and his share of Income from HUF is not taxable.

iv) The term Assessee" is defined under section Sec 2 (7) under Income Tax Act.

v) Net Taxable Income under Income Tax Act is Gross Taxable Income minus Deductions under Sec 80C to Sec 80U under chapter VIA.

C) Match the following pairs. **[5×1=5]**

	Group-A		Group-B
i)	An Assessee for HUF	a)	Central Board of Direct Taxes
ii)	Hostel expenditure allowance exemption ceiling limit	b)	SAHAJ
iii)	ITR-1form	c)	Rs. 300/- per month per child
iv)	CBDT stands	d)	Karta
v)	Employer's contribution of RPF	e)	Exempted up to 12% of Salary

munotes.in

Q2) Short Notes: (Any Three) **[15]**

a) Agricultural Income

b) Deductions U/S 80 C

c) Concept of 'Assesse' as per IT Act

d) Residential Status of an Individual

e) Incomes from Other Sources

Q3) Mr. Atish is a manager of a Multinational Company at Delhi. He has submitted the following particulars of his salary income for the financial year 2021-22. **[15]**

a) Basic Salary 4,20,000 (Annual)

b) D.A. 24,000 PM (10,000 p.m. enters into retirement benefits)

c) Education Allowance for two children 1,300 p.m. per child and hostel allowance for elder son 1,450 p.m.

d) Commission on sales 40,000

e) Entertainment Allowance 800 p.m.

f) Travelling Allowance for his official tours 80,000 (Actual tour expenditure on tour is 54,000)

g) He was given cloth worth 4,000 by his employer free of cost.

h) He resides in he banglow of the company. He pays 51,000 p.a. rent for the house.

A watchman and a cook have been provided by the company who were paid 1,400 p.m. each.

i) He has been provided with a motor car of 1,800 cc with a driver for his official as well as personal use maintenance expenses for private use are borne by Mr. Atish.

j) The Company Contributed 10% of salary to National Pension Scheme and 70,000 in RPF.

k) Interest credited to RPF account was @ 13% p.a. amounted to 16,250/-

l) Professional tax paid 2,500 by the employer

Compute taxable income from salary of Mr. Atish for the Assessment year 2022-23 as per old Tax Regime.

munotes.in

Q4) Mr. Dhananjay is working in L & T Co. Ltd, Delhi. He has furnished the following details of his income for the year 2021-22. **[15]**

a) Basic pay Rs. 28,000 p.m.

b) Dearness Allowance Rs. 17,200 p.m.

c) Bonus Rs. 1,00,000

d) Entertainment Allowance Rs. 600 p.m.

e) Transport Allowance Rs. 1,800 p.m.

f) Received house rent allowance Rs. 3,500 p.m. from the employer, but he paid a rent of Rs. 4,000 p.m

g) Agricultural Income from Land situated at Sri Lanka Rs. 30,000.

h) Income from Business Rs. 45,000

i) Short Term Capital Gain Rs. 25,000

j) Interest on Govt. Securities Rs. 13,500

k) Income from units of UTI Rs. 4,500

l) His contribution to companies Recognised provident Fund Rs. 32,000 and the employer contributes an equal amount.

m) The interest credited to R.P.F. A/c at 12% is Rs. 9,000.

n) He has taken life insurance policy of Rs. 2,00,000. The premium of Rs. 25,800 and professional tax of Rs. 2,500 is paid by employer.

o) Repayment of loan borrowed for higher education of his son Rs. 59,000 including interest Rs. 29,000.

p) He paid donation to the Government for the promotion of family planning Rs. 5,000 and Prime Minister's Drought Relief Fund Rs. 5,000.

Compute the total taxable income and tax liability of Mr. Dhananjay for A.Y. 2022-23 as per old Tax Regime.

Q5) a) Manoj has a property whose municipal valuation is Rs. 2,00,000 p.a. The fair rent is Rs. 2,10,000 p.a. and the standard rent fixed by the Rent Control Act is Rs. 2,20,000 p.a. The property was let out for a rent of Rs. 20,000 p.m. throughout the previous year. Unrealised rent was Rs. 20,000 and all conditions prescribed by Rule 4 are satisfied. he paid municipal taxes @ 10% of municipal valuation. Interest on borrowed capital was Rs. 40,000 for the year. Compute the income from house property of Sunil for A.Y. 2022-23. **[8]**

munotes.in

b) Mr. Ashish prepared the following Profit and Loss A/c of his Cloth shop for the year ended 31st March, 2022. Find out his income for Business from the AY 2022-23. **[7]**

(Assuming that he did not opt for presumption Taxation Scheme)

Profit and Loss Account

for the year ended 31-03-2022

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
Salaries and Wages	33,000	Gross Profit	3,34,725
Rent etc.	1,600	Gifts Received	
Household Expenses	82,000	from Relatives	275
Income Tax	900		
Advertisement	800		
Postage Expenses	600		
Gift to Relatives	900		
Fire Insurance Premium	400		
Life Insurance Premium	2,100		
Bad Debts Reserve	800		
Audit Fees	400		
Net Profit	2,11,500		
Total	3,35,000	Total	3,35,000

Q6) Explain Short term Asset and Long term Asset. Explain income tax provisions and exemptions on the following capital assets -LTCG and STCG. **[15]**

- Shares and Stocks
- Debentures and bonds
- Movable Assets
- House property
- personal Furniture and utensils

❖ ❖ ❖

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2864

[Total No. of Pages : 4

[5956]-105

M. Com. (Part- I)

INFORMATION SYSTEM & E-COMMERCE PRACTICES

105 : Commercial Laws & Practices

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Group - B)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No.1 and question No. 6 are compulsory.*
2) *Answer any three questions from Q.2 to Q.5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks (Attempt any six) **[6]**

i) The______can help you choose a product.
   a) Office automation system
   b) Management information system
   c) Transaction processing system
   d) Decision supports system

ii) The best products to sell in B2C e-commerce are:_______
   a) Small products   b) Digital products
   c) Specialist Product   d) Fresh Product

iii) Intranet and Extranet differs at________
   a) Intranet: Private, Extranet: Public
   b) Intranet: Public, Extranet: Public
   c) Intranet: Private, Extranet: Private and also allowed authorized.
   d) Intranet: Public, Extranet: Private

iv) ________create a virtual fingerprint that is unique to a person or entity and are used to identify users and protect information in digital messages or documents.
   a) Digital signatures   b) Digital Identification
   c) Digital Code   d) Password

v) _____type of e-commerce focuses on consumers dealing with each other.
   a) B2B   b) B2C
   c) C2B   d) C2C

munotes.in

vi) An______is software that allows users to transform enterprise data into quickly accessible and executive -level reports, such as those used by billing, accounting and staffing departments.

a) Expert Support System

b) Executive Support System

c) Executive Support Solution

d) Expert Support Solution

vii) The purpose of supply chain management is to_______

a) increase the production level

b) manage and integrate supply and demand management

c) enhance the quality of a product and services

d) provide satisfaction to the customer

viii) ______is the process of buying, selling, or exchanging products, services, and information via computer networks.

a) E-Business

b) E-Commerce

c) E-Governance

d) E-Education

Q2) Define System. Explain in detail the four major types of system. **[14]**

Q3) State the meaning of E-Commerce. Explain in detail the Categories of E-Commerce. **[14]**

Q4) Define Internet. Explain in detail the components of Internet. **[14]**

Q5) Explain in detail the Purchase procedures in relation to E-Commerce. **[14]**

Q6) Write short notes on (any two) **[12]**

a) Model of Business System

b) B2G

c) Electronic Data Interchange

d) Digital Signature

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2864

[5956]-105

M. Com. (Part- I)

INFORMATION SYSTEM & E-COMMERCE PRACTICES

105 : Commercial Laws & Practices

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Group - B)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्रमांक 2 पासून प्रश्न क्रमांक पर्यंत 5 कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* रिक्त जागा भरा (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) .... उत्पादन निवडण्यात आपली मदत करू शकते.

अ) ऑफिस ऑटोमेशन सिस्टम ब) व्यवस्थापन माहिती प्रणाली

क) व्यवहार प्रक्रिया प्रणाली ड) निर्णय समर्थन प्रणाली

ii) बी 2 सी ई–कॉमर्समध्ये विक्री साठी सर्वोत्तम उत्पादने आहेत:

अ) लहान उत्पादन ब) डिजिटल उत्पादन

क) विशिष्ट उत्पादन ड) नवीन उत्पादन

iii) इंट्रानेट आणि एक्स्ट्रानेट .... वर भिन्न आहेत.

अ) इंट्रानेटः खासगी, एक्स्ट्रानेटः सार्वजनिक

ब) इंट्रानेटः सार्वजनिक, एक्स्ट्रानेटः सार्वजनिक

क) इंट्रानेटः खाजगी, एक्स्ट्रानेटः खासगी आणि अधिकृत भागीदारांना देखील परवानगी आहे

ड) इंट्रानेटः सार्वजनिक, एक्स्ट्रानेटः खासगी

iv) .... एक आभासी फिंगरप्रिंट तयार करतो जो एखाद्या व्यक्तीसाठी किंवा अस्तित्वासाठी खास असतो आणि तो वापरकर्त्यांना ओळखण्यासाठी आणि डिजिटल संदेशांमध्ये किंवा दस्तऐवजात माहिती संरक्षित करण्यासाठी वापरला जातो.

अ) डिजिटल सिग्निचर ब) डिजिटल ओळख

क) डिजिटल कोड ड) संकेतशब्द

v) .... प्रकारचे ई–कॉमर्स एकमेकांशी व्यवहार करणाऱ्या ग्राहकांवर लक्ष केंद्रित करतात.

अ) बी 2 बी ब) बी 2 सी

क) सी 2 बी ड) सी 2 सी

munotes.in

vi) .... असे सॉफ्टवेअर आहे जे वापरकर्त्यांना एंटरप्राइझ डेटा द्रुतपणे प्रवेश करण्या योग्य आणि कार्यकारी–स्तरीय अहवाला मध्ये रुपांतरित करण्यास अनुमती देते, जसे की बिलिंग, लेखा आणि स्टाफिंग विभागांनी वापरलेले.

अ) तज्ञ समर्थन प्रणाली
ब) कार्यकारी समर्थन प्रणाली
क) कार्यकारी समर्थन समाधान
ड) तज्ञ समर्थन समाधान

vii) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाचा हेतू .... आहे.

अ) उत्पादन पातळी वाढविणे
ब) पुरवठा आणि मागणी व्यवस्थापन व्यवस्थापित आणि समाकलित करणे
क) उत्पादन आणि सेवांची गुणवत्ता वाढवणे
ड) ग्राहकांना समाधान प्रदान करणे

viii) .... ही संगणक नेटवर्क्सद्वारे उत्पादने, सेवा आणि माहिती खरेदी, विक्री किंवा देवाणघेवाण करण्याची प्रक्रिया आहे.

अ) ई–व्यवसाय
ब) ई–कॉमर्स
क) ई–गव्हर्नन्स
ड) ई–शिक्षण

munotes.in

प्र.2) प्रणाली ची व्याख्या द्या. प्रणाली चे मुख्य चार प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) ई–कॉमर्स चा अर्थ सांगा. ई–कॉमर्स च्या श्रेण्या सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) इंटरनेट ची व्याख्या द्या. इंटरनेट चे घटक सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) ई–कॉमर्स संदर्भात खरेदी प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) व्यवसाय प्रणाली ची प्रतिकृती
ब) बी 2 जि
क) इलेक्ट्रॉनिक डेटा इंटरचेन्ज
ड) डिजिटल स्वाक्षरी

♦ ♦ ♦

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2865

[Total No. of Pages : 4

[5956]-106

M.Com. (Part - I) (Semester - I)

COMMERCIAL LAWS AND PRACTICES

106 : Intellectual Property Laws

(2019 Pattern) (CBCS) (Group - B)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three questions from question no. 2 to question no. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice. (Any Six) **[6]**

i) Intellectual Property Rights includes ________.
   a) Goodwill
   b) Copy Right
   c) Both a and b

ii) The headquarters of WIPO is located at ______.
   a) Geneva
   b) Delhi
   c) Paris

iii) World Trade organisation established in the year ______.
   a) 1995
   b) 2010
   c) 1948

iv) __________ is an exclusive right granted for an invention.
   a) A Patent
   b) Copy Right
   c) Trade Marks

v) Apple, McDonald's are the examples of ________.
   a) Patent
   b) Trademarks
   c) Copy Right

P.T.O.

vi) National Biodiversity Authority is established in the year _______.

a) 2010

b) 2008

c) 2003

vii) The purpose of National Biodiversity Authority is _______.

a) To protect the interest of consumers

b) Implementation of biodiversity Act

c) Both a and b

viii) The Biodiversity Act is enacted in the year _______.

a) 2015

b) 2002

c) 2006

Q2) What is world Trade Organisation? Explain the objectives of World Trade Organisation. **[14]**

Q3) Explain the concept and types of patent. What are patentable & non-patentable inventions. **[14]**

Q4) Explain the concepts and types of Trademarks. What is infringement of Trademarks and its remedies? **[14]**

Q5) Explain the functions & powers of state Biodiversity Board. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

a) Intellectual Property Rights

b) GATT

c) Procedure for obtaining patents

d) National Biodiversity Authority

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2865

[5956]-106
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
COMMERCIAL LAWS AND PRACTICES
106 : बौद्धीक संपदा कायदे
(2019 Pattern) (CBCS) (Group - B)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्र. क्र. 1 आणि प्र. क्र. 6 अनिवार्य आहते.
2) प्र. क्र. 2 ते प्र. क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) बौद्धीक संपदा अधिकारात .... यांचा समावेश होतो.
अ) नावलौकीक
ब) कॉपीराइट
क) अ आणि ब दोन्ही

ii) जागतिक बौद्धीक संपदा संघटनेचे मुख्यालय .... येथे आहे.
अ) जिनेव्हा
ब) दिल्ली
क) पॅरीस

iii) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना .... मध्ये झाली.
अ) 1995
ब) 2010
क) 1948

iv) .... हा एक असा विशेष अधिकार आहे की जो एखाद्या नवनिर्मितीसाठी दिला जातो.
अ) पेटंट
ब) कॉपीराईट
क) ट्रेडमार्क

munotes.in

P.T.O.

v) ॲपल, मॅकडोनाल्ड ही .... ची उदाहरणे आहेत.

अ) पेटंट

ब) ट्रेडमार्क

क) कॉपीराईट

vi) राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाची स्थापना .... मध्ये झाली.

अ) 2010

ब) 2008

क) 2003

vii) राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरणाचा उद्देश म्हणजे ....

अ) ग्राहकांच्या हितांचे रक्षण करणे

ब) जैवविविधता कायद्याची अंमलबजावणी करणे

क) अ आणि ब दोन्ही

viii) जैवविविधता कायदा .... मध्ये संमत करण्यात आला.

अ) 2015

ब) 2002

क) 2006

प्रश्न 2) जागतिक व्यापार संघटना काय आहे? जागतिक व्यापार संघटनेचे उद्देश स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) पेटंटची संकल्पना आणि प्रकार स्पष्ट करा. पेटंट करण्यायोग्य आणि पेटंट करण्यायोग्य नसणारे शोध कोणते? **[14]**

प्रश्न 4) ट्रेडमार्कची संकल्पना आणि प्रकार स्पष्ट करा. ट्रेडमार्कचे उल्लंघन आणि त्यासंदर्भात उपाय योजना सांगा. **[14]**

प्रश्न 5) राज्य जैवविविधता मंडळाचे कार्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) बौद्धीक संपदा अधिकार

ब) गॅट

क) पेटंट मिळविण्याची प्रक्रिया

ड) राष्ट्रीय जैवविविधता प्राधिकरण

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2866

[Total No. of Pages : 3

[5956]-107

M.Com. - I

107 : ADVANCED COST ACCOUNTING

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - I) (Group - C)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Define cost accounting. Explain the advantage and limitation of cost accounting . **[15]**

OR

From the following information prepare cost sheet of xyz co. Ltd.

Sales		7,80,000
Purchase		4,83,375
Salaries:		63,300
Office	40,350	
Selling	22,950	
Rent & Taxes:		4050
Office	2,700	
Selling	1,350	
Consumable Stores		3,850
Depreciation on plan & Machinery		13,950
Advertising		4,700
Indirect Materials		2,350
Travelling Expenses		3,000
Opening Stock of Row Material		1,14,375
Sundry Expenses		24,750
Office	16,500	
Selling	8,250	
Closing Stock of Raw Material		1,47,750
Dividend on Shares		13,500
Preliminary Expenses		4,500
Discount on issue of Shares		6,000

munotes.in

P.T.O.

Q2) What is Remuneration? State the various principles of Remuneration. **[15]**

OR

Z Ltd. is divided into four departments A, B, C and D. A, B, C are production departments and D Service Department the actual cost for the period are as follows: **[15]**

Particulars	Rs.
Rent	6,000
Reparis	3,600
Depreciation	2,700
Light	600
Supervision	9,000
Fire insurance in respect of stock	3,000
Employer's contribution to Group Insurance	900
Power	5,400

The following data are available in respect of four departments

Particulars	Production Department			ServiceDep.
	A	B	C	D
Area sq. ft.	450	330	270	150
Number of workers	72	48	36	24
Total wages	24,000	18,000	12,000	6,000
Horse-power of Machines	800	600	400	200
Value of plant	72,000	54,000	36,000	18,000
Value of stock	45,000	27,000	18,000	-

Prepare primary distribution of overheads.

munotes.in

Q3) Define the term overhead. Explain the classification of overheads.

OR

The following are extracted from the books of Varma Constructions, Pune on 31/03/2020. **[15]**

Particulars	Rs.
Contract Price	12,00,000
Plant and Machinery 1/4/2019	60,000
Material	3,41,200
Labour charge	2,97,500
Engineer's Fees	12,660
Outstanding Wages	10,760
Work Uncertified	24,000
Overheads	16,480
Materials return to stores	3,200
Material at site	7,400
Plant and machinery at site 31/03/2020	44,000
Work certified	7,80,000
Cash received	7,02,000

Prepare contract accounts for the year ended 31st March 2020 and extract of balance sheet as on that date.

Q4) Write short note (any three). **[15]**

a) Contract Costing.

b) Advantage of Job Costing.

c) Cost Centre.

d) Classification of Labour.

e) Overhead Absorption.

✡ ✡ ✡

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2867

[Total No. of Pages : 2

[5956]-108
M.Com. Part - I
108 : ADVANCED COST ACCOUNTING & COST SYSTEM
Costing Techniques & Responsibility Accounting
(2019 Pattern) (Semester - I) (CBCS) (Paper - II) (Group - C)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates :

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicates full marks.*
3) *Use of electronic pocket calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) What is meant by budgetary control? State its objectives. **[15]**

OR

Prepare a cash budget for three months from the following particulars relating to Bhargav Ltd, Bombay.

Months	Credit sales	Purchases	Wages
Nov'20	10,0000	80,000	50,00
Dec' 20	90,000	70,000	60,00
Jan' 21	11,0000	10,0000	45,00
Feb'21	60,000	95,000	55,00
Mar' 21	80,000	13,0000	70,00

40% of the credit sales will be realised in the month following the sales & the remaining 60% in the second month following. The creditors will be paid in the month following the purchases. Interest of Rs. 5000 will have to be paid in the month of February 2021. Income Tax of Rs. 15000 will have to be paid in the month of march 2021 wages are paid in the same month. The opening balance of cash as on 1st January 2021 was Rs. 20000. **[15]**

Q2) Define standard cost & standard costing. Distinguish between standard costing & Budgetary control. **[15]**

OR

XYZ Co. Ltd provides following cost details from which you are required to calculate.

i) Labour cost variance

ii) Labour Rate variance

iii) Labour efficiency variance

Standard hours per unit of output	20 Hours
Standard rate per hour	Rs. 5
Actual production during october' 21	2000 Units
Actual Hours	35000 Hours
Actual Rate per Hour	Rs. 4

Also verify your results. **[15]**

Q3) What is Inter firm comparison? State the advantages & Limitations of Inter firm comparison. **[15]**

OR

A company has two divisions & it wants to make additional investment in one of the two divisions. The relevant intermation about the divisions is gives as follow :

Net Profit on additional investment :

Division 1- Rs. 70,000, Division 2 - Rs. 85000

Current ROI - Division 1 - 15%

Division - 2 - 14%

Additional Investment - Rs. 500000

The cost of capital is 12%. In which division should investment be made? **[15]**

munotes.in

Q4) Write short notes on (Any 3) **[15]**

a) Production Budget

b) Sales variance

c) Overhead cost variance

d) Advantages of Responsibility Accounting

e) Uniform cost manual

▽▽▽▽

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2868

[Total No. of Pages : 4

[5956]-109

M.Com.

109 : CO-OPERATIVE MOVEMENT IN INDIA

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Group - D)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 & Q.6 are compulsory.*
2) *Solve any 3 questions from Q2 to Q5.*
3) *Q2 to Q5 carry equal marks.*

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice (any six): **[6]**

a) The short coming in the act of 1904 was removed by the legislation known as ________.

i) Cooperative societies act of 1992

ii) The model cooperative act

iii) Constitution amendment bill

iv) None of these

b) Capital of cooperative societies in the form of ______.

i) Share capital ii) Ear marked fund/Debenture

iii) Corpus fund iv) None of the above

c) The white revolution is related to _______.

i) Milk ii) Wheat

iii) Soyabean iv) None of the above

d) The working capital of a society as defined under the Maharashtra cooperative society act includes __________.

i) paid-up share capital ii) funds build up out of profit

iii) money raised by borrowing iv) all of the above

e) Dr. V.V. Patil Institute of cooperative management was situated in ______.

i) Pune ii) Hydrabad

iii) Delhi iv) Mumbai

munotes.in

f) The members of a cooperative society have _______ liability.

i) Limited   ii) Unlimited

iii) Joint   iv) Joints & Several

g) Expand NCDC

i) National Cooperative Development Corporation

ii) National Cooperative Dairy Corporation

iii) National Consumers Development Corporation

iv) National Consumer Dairy Cooperative

h) The binding up of cooperative society means ________.

i) Liquidation   ii) Registration

iii) Amalgmation   iv) Reconstruction

Q2) State the recent scenario in Cooperative Movement in India. **[14]**

Q3) State the structure of Cooperative Department. **[14]**

Q4) Explain the updated amendments of Maharashtra state Cooperative Society act 1960. **[14]**

Q5) Write a brief note on "All India Rural Credit Survey Committee". **[14]**

Q6) Write a short notes (any two): **[12]**

a) NABARD.

b) Post in dependence evolution of cooperative movement in India.

c) Responsibilities of Register of Cooperative Societies.

d) Report of Vaidyanathan Committee.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2868

[5956]-109

M.Com.

109 : CO-OPERATIVE MOVEMENT IN INDIA

(2019 Credit Pattern) (Semester - I) (Group - D)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :–
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) 1904 च्या सहकार कायद्यातील उणीवा .... द्वारे दूर करण्यात आल्या.

i) सहकारी संस्था अधिनियम 1992 ii) सहकारी मॉडेल कायदा

iii) घटनात्मक सुधारणा विधेयक iv) यापैकी नाही

ब) सहकारी संस्थेचे भागभांडवल .... च्या स्वरूपात असते.

i) भागभांडवल ii) कर्जरोखे

iii) कॉर्पस फंड iv) वरीलपैकी नाही

क) शुभ्रक्रांती .... शी संबंधित आहे.

i) दुध ii) गहू

iii) सोयाबीन iv) यापैकी एकही नाही

ड) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायद्यांतर्गत सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल म्हणजे ....

i) विक्रिजन्य भागभांडवल

ii) नफा वरकड

iii) कर्जाऊ निधी

iv) वरील सर्व

इ) डॉ. विठ्ठलराव विखे पाटिल सहकारी संस्था .... याठिकाणी आहे.

i) पुणे ii) हैदराबाद

iii) दिल्ली iv) मुंबई

munotes.in

फ) सहकारी संस्थेच्या सभासदांचे उत्तरदायित्व .... असते.

i) मर्यादित ii) अमर्यादित

iii) संयूक्त iv) संयूक्त व अनेक

य) NCDC चे पूर्ण रूप

i) National Cooperative Development Corporation

ii) National Cooperative Dairy Corporation

iii) National Consumers Development Corporation

iv) National Consumer Dairy Corporation

र) सहकारी संस्थेला .... बंधनकारक असते.

i) लिक्विडेशन ii) नोंदणी

iii) एकत्रिकरण करणे iv) पुनर्रचना

प्र.2) भारतीय सहकारी चळवळीतील अलीकडील बदलांचा आढावा घ्या. **[14]**

प्र.3) सहकार विभागाची रचना स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) महाराष्ट्र राज्य सहकारी संस्था कायद्यातील अलीकडील सुधारणा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) आखिल भारतीय ग्रामीण पतपाहणी समितीवर टिप लिहा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) नाबार्ड

ब) स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय सहकारी चळवळीची उत्क्रांती

क) सहकारी संस्थांच्या निबंधकाच्या जबाबदाऱ्या

ड) वैद्यनाथन समितीचा अहवाल

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2869

[Total No. of Pages : 4

[5956]-110

M.Com. (Semester - I)

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

RURAL DEVELOPMENT (Group-D)

(2019 Pattern) (CBCS) (110)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three questions from question No.2 to question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8) : **[6]**

i) In India, the rural Landless employment Guarantee programme was started in ___________

a) 1982 b) 1984

c) 1999 d) 1981

ii) The integrated Rural Development program (IRDP) was introduced in_________.

a) 1982 b) 1977

c) 1980 d) 1975

iii) National institute of Rural Development and Panchayati Raj is situated at __________

a) Hyderabad b) Pune

c) Delhi d) Mumbai

iv) NREGA National Rural Employment Guarantee Act of 2005 has guranted _________ days of employment in year in many districts of India.

a) 200 days b) 100 days

c) 30 days d) 60 days

v) National Rural employment Guarantee programme started in ______

a) 2005 b) 2006

c) 2007 d) 2008

vi) Employment Assurance scheme was launched on ___________

a) 31 August 2007 b) 31 August 2009

c) 31 August 2012 d) 31 August 2006

P.T.O.

vii) The word sustainable development come into existence in __________ year.

a) 1992 b) 1978

c) 1980 d) 1987

viii) Poverty and _________ are twin main problem found in Rural India.

a) Unemployment b) Child labour

c) Crime d) Castism

Q2) Explain the problem and challenges of Rural development of Maharashtra. **[14]**

Q3) Explain the role of government for rural Development in Maharashtra. **[14]**

Q4) Explain the major central government schemes for Rural Development in India. **[14]**

Q5) Explain the principles and approaches of Rural Development. **[14]**

Q6) Write a short notes on: (any 2 out of 4) **[12]**

a) Concept of Rural Development.

b) Programme for Rural Development in Maharashtra

c) Problem of Rural Development in Maharashtra

d) Area Development plan

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2869

[5956]-110
M.Com. (Semester - I)
CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
RURAL DEVELOPMENT (Group-D)
(2019 Pattern) (CBCS) (110)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (8 पैकी कोणत्याही 6) **[6]**

i) भारतात ग्रामीण भूमिहीन रोजगार कार्यक्रम .... मध्ये सुरू झाला.

अ) 1982 ब) 1984

क) 1999 ड) 1981

ii) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम (आय.आर.डी.पी) ....मध्ये अमलात आला.

अ) 1982 ब) 1977

क) 1980 ड) 1975

iii) राष्ट्रीय ग्रामीण विकास व पंचायती राज संस्था .... येथे स्थापन झाली आहे.

अ) हैदराबाद ब) पूणे

क) दिल्ली ड) मुंबई

iv) नरेगा (राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा 2005) ने भारतातील बऱ्याच जिल्ह्यात .... दिवसाच्या रोजगाराची हमी दिली.

अ) 200 दिवस ब) 100 दिवस

क) 30 दिवस ड) 60 दिवस

v) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कार्यक्रम .... मध्ये सुरू झाला.

अ) 2005 ब) 2006

क) 2007 ड) 2008

P.T.O.

munotes.in

vi) रोजगार हमी योजना .... मध्ये सुरू झाली.

अ) 31 ऑगस्ट 2007 ब) 31 ऑगस्ट 2009

क) 31 ऑगस्ट 2012 ड) 31 ऑगस्ट 2006

vii) शाश्वत विकास हा शब्द सन .... मध्ये अस्तित्वात आला.

अ) 1992 ब) 1978

क) 1980 ड) 1987

viii) गरीबी आणि .... या दोन प्रमुख समस्या भारतात आढळतात.

अ) बेरोजगारी ब) बाल कामगार

क) गुन्हेगारी ड) जातीवाद

प्रश्न 2) भारतातील ग्रामीण विकासातील समस्या आणि आव्हाने स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विकासातील सरकारची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) भारतातील केंद्र सरकारच्या ग्रामीण विकासाच्या मुख्य योजना स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) व्यवस्थापन कार्याची ग्रामीण विकासातील भूमिका सांगा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (4 पैकी कोणत्याही 2) **[12]**

अ) ग्रामीण विकासाची संकल्पना

ब) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विकासाचे कार्यक्रम

क) महाराष्ट्रातील ग्रामीण विकासाच्या समस्या

ड) क्षेत्रीय विकास योजना

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2870

[Total No. of Pages : 4

[5956]-111
M.Com. (Part - I)
111 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
Organised Trades and Markets
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Special Paper - I) (Group - E)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 & Q.6 are compulsory.*
2) *Solve any 3 questions from Q2 to Q5.*
3) *Q2 to Q5 all carry equal marks.*

Q1) Fill in the blanks with appropriate alternatives given (any 6): **[6]**

a) The promotion P of marketing is also known as __________.

i) Product Differentiation ii) Distribution

iii) Cost iv) Marketing Communication

b) Testing before launching a product is known as _________.

i) Acid Test ii) Concept Testing

iii) Market Test iv) Test Marketing

c) A ______ is an elaborated version of the idea expressed in consumer terms.

i) New Idea ii) Product concept

iii) Product Idea iv) Test Brand

d) NCDC = ______________________.

i) National Cooperative Development Corporation

ii) National Cooperative Dairy Corporation

iii) National Consumer Development Corporation

iv) National Consumers Dairy Cooperative

e) The co-operative credit society's Act has been passed in _______.

i) 1901 ii) 1902

iii) 1903 iv) 1904

P.T.O.

munotes.in

f) ____ of the following is note considered as a type of reseller?

i) Wholesaler   ii) Retailer

iii) Manufacturer   iv) Distributor

g) B.P.O. means __________.

i) Business Process Outsourcing

ii) Business Procurement outsourcing

iii) Business Processing Outcome

iv) Business Process Outstanding

h) SHG means _______________.

i) Self Help Group   ii) Self Helping Group

iii) Saving Housing Group   iv) Self Housing Group

Q2) What is the meaning of organized Commodity Markets? Explain its advantages and limitations. **[14]**

Q3) What do you understand by service sector? Explain the importance and scope of service sector? **[14]**

Q4) What do you mean by 'FDI'? Describe the importance and limitations of FDI. **[14]**

Q5) What is the meaning of co-operative marketing? Explain the role of co-operative marketing in rural development. **[14]**

Q6) Write a short notes on (any 3): **[12]**

a) Reliance Mall

b) State Trading corporation (STC)

c) Importance of Regulated Markets

d) Direct marketing for farmers.

e) Role of service sector in India.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2870

[5956]-111

M.Com. (Part - I)

111 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

Organised Trades and Markets

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Special Paper - I) (Group - E)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्रं. 1 आणि प्रश्न क्रं. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्रं. 2 ते प्रश्न क्रं. 5 पैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.

3) प्रश्न क्रं. 2 ते प्रश्न क्रं. 5 सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

4) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडुन रिकाम्या जामा भरा (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) विपणनातील विक्रयवृद्धीला .... असेही म्हणतात.

i) वस्तुविविधता ii) वितरण

iii) परिण्यय iv) विपणनसंज्ञापन

ब) एखादे उत्पादन बाजारात आणण्यापुर्वी तिची चाचणी घेणे त्यास .... म्हणतात.

i) ॲसीड चाचणी ii) संकल्पना चाचणी

iii) बाजारपेठ चाचणी iv) विपणन चाचणी

क) उपभोक्ता या संकल्पनेतुन व्यक्त केलेली .... ही विस्तृत आवृत्तीच आहे.

i) नविन कल्पना ii) वस्तु संकल्पना

iii) वस्तु कल्पना iv) चाचणी ब्रँड

ड) NCDC = _____________.

i) नॅशनल कोऑपरेटीव्ह डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन

ii) नॅशनल कोऑपरेटीव्ह डेअरी कार्पोरेशन

iii) नॅशनल कन्झुमर डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन

iv) नॅशनल कन्झुमर डेअरी कोऑपरेटीव्ह

इ) द को-ऑपरेटीव्ह क्रेडीट सोसायटीझ ॲक्ट-साली संमत झाला.

i) 1901 ii) 1902

iii) 1903 iv) 1904

munotes.in

य) खालीलपैकी कोणता प्रकार पुर्नविक्रेता या प्रकारात येत नाही.

i) घाऊक विक्रेता ii) किरकोक विक्रेता

iii) उत्पादक iv) वितरक

र) BPO म्हणजे ....

i) बिझनेस प्रोसेस आऊटसोर्सिंग ii) बिझनेस प्रॉक्युरमेंट आऊटसोर्सिंग

iii) बिझनेस प्रोसेसिंग आऊटकम iv) बिझनेस प्रोसेस आऊटस्टँडीग

ल) SHG म्हणजे ....

i) सेल्फ हेल्प ग्रुप ii) सेल्फ हेल्पींग ग्रुप

iii) सेव्हींग हाऊसिंग ग्रुप iv) सेल्फ हाऊसिंग ग्रुप

प्र.2) संघटीत वस्तु बाजार म्हणजे काय ? त्याचे फायदे आणि मर्यादा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) सेवाक्षेत्राचा आपणास काय अर्थबोध होतो? सेवाक्षेत्राचे महत्व आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) परकीय थेट गुंतवणुक म्हणजे काय? त्याचे महत्व आणि उद्दिष्टे विशद करा. **[14]**

प्र.5) सहकारी विपणन म्हणजे काय? ग्रामीण विकासामध्ये सहकारी विपणनाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणतेही तीन) **[12]**

अ) रिलांयन्स मॉल

ब) राज्य व्यापारी महामंडळ (STC)

क) नियंत्रित बाजाराचे महत्त्व

ड) शेतकऱ्यांसाठी थेट विपणन

इ) भारतातील सेवा क्षेत्राची भूमिका

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2871

[Total No. of Pages : 2

[5956]-112

M.Com.

BUSINESS PRACTICES & ENVIRONMENT

Group- E : Business Environment and Policy (Special Paper-II)

(2019 Pattern) (Semester - I) (112)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Explain the remedies to remove the social injustice and poverty of India. **[16]**

OR

What is Environment? Explain the nature and important of environment.

Q2) Explain the impact and importance of Globalization. **[16]**

OR

State the Air and water pollution.

Q3) a) Explain the Business environment of India. **[8]**

OR

Explain the causes of unemployment. **[8]**

b) State the concept of Regional imbalance. **[8]**

OR

Explain the concept of Inflation. **[8]**

Q4) Write Short Notes (any two) **[12]**

a) Objects of Globalization.

b) Parallel economy.

c) Air pollution.

d) Go green movement.

❍ ❍ ❍ ❍

P.T.O.

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-2871

[5956]-112
M.Com.
BUSINESS PRACTICES & ENVIRONMENT
Group- E : Business Environment and Policy (Special Paper-II)
(2019 Pattern) (Semester - I) (112)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) भारतातील सामाजिक अन्याय व दारिद्र्य दूर करण्यासाठी च्या उपाय योजना विशद करा. [16]

किंवा

पर्यावरण म्हणजे काय? पर्यावरणाचे स्वरूप व महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) जागतिकीकरणाचे परिणाम व महत्व स्पष्ट करा. [16]

किंवा

हवा व पाणि प्रदुषण विशद करा. [8]

प्रश्न 3) अ) भारतातील व्यावसायिक पर्यावरण स्पष्ट करा. [8]

किंवा

बेकारीचे कारणे स्पष्ट करा. [8]

ब) प्रादेशिक असमतोल संकल्पना स्पष्ट करा. [8]

किंवा

चलनवाढ संकल्पना स्पष्ट करा. [8]

प्रश्न 4) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणतेही दोन) [12]

अ) जागतिकीकरणाचे उद्दिष्टे

ब) समांतर अर्थव्यवस्था

क) हवा प्रदूषण

ड) हरित चळवळ

❍❍❍❍

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2872

[Total No. of Pages : 4

[5956]-113

M.Com. (Part - I)

BUSINESS ADMINISTRATION - I

113-Group-F : Production and Operation Management

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Q.1 & Q.6 are compulsory. Out of remaining.***
2) ***Q.2 to Q.5 attempt 3 questions.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Choose the correct alternatives (Any 6): **[6]**

a) Construction of bridge is _______ type of production.

i) Project ii) Batch

iii) Mass iv) Job-Shop

b) TQM means _____________.

i) Total Quality Management ii) Total Quantity Management

iii) Total Quality Marketing iv) Total Quality Money.

c) Which of the following is not part of Five M?

i) Material ii) Machine

iii) Motion iv) Method

d) ISO means ___________.

i) Indian Organisation Standard

ii) Internal Organisation Standard

iii) International Organisation for Standard

iv) None of these

e) ______ factor is not involved in change process.

i) Raw material ii) Human

iii) Money iv) Assembling

P.T.O.

f) Continious Quality development concept is known ________ system in Japanies.

i) Six Sigma ii) Kizen

iii) Poca-yoke iv) Control

g) Production and planning and control is important in production - True or False.

h) Every business organisation is part of at least one supply chain - True or False.

Q2) Define Plant layout. Describe the objectives and advantages of good plant layout. **[14]**

Q3) Explain in details the tools and techniques of supply chain management. **[14]**

Q4) What is product planning? State the importance of it. **[14]**

Q5) Define 'Total Quality Management.' State the objectives of Total Quality Management. **[14]**

Q6) Write note (Any Two): **[12]**

a) Batch Production.

b) Qualitative Measures.

c) Advantages of Product design.

d) Waste Management.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2872

[5956]-113

M.Com. (Part - I)

BUSINESS ADMINISTRATION - I

113-Group-F : Production and Operation Management

(2019 Pattern) (Semester - I) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* योग्य पर्यायाची निवड करा. (फक्त सहा) **[6]**

अ) पुल बांधणे म्हणजे .... उत्पादन पद्धती होय.

i) प्रकल्प ii) बॅच

iii) मोठ्या प्रमाणावरील iv) जॉब शॉप

ब) TQM म्हणजे ....

i) एकूण गुणवत्ता व्यवस्थापन ii) एकूण संख्यात्मक व्यवस्थापन

iii) एकूण गुणवत्ता विपणन iv) एकूण गुणवत्ता पैसा

क) खालीलपैकी कोणता घटक पाच 'M' पैकी नाही?

i) कच्चा माल ii) यंत्र

iii) गती iv) पद्धती

ड) ISO (आय एस ओ) म्हणजे ....

i) भारतीय प्रमाणीकरण संस्था

ii) संस्थेची अंतर्गत प्रमाणीकरण प्रणाली

iii) प्रमाणीकरण प्रणालीची आंतरराष्ट्रीय संस्था

iv) यापैकी एकही नाही

इ) परीवर्तन प्रक्रियेमध्ये .... हा घटक समाविष्ट नाही.

i) कच्चा माल ii) मानव

iii) पैसा iv) जुळवणे

munotes.in

फ) .... जपानी संकल्पनेत सातत्यपूर्ण गुणवत्ता सुधारणा होते.

i) सिक्स सिग्मा ii) काइझेन

iii) पोके–योके iv) नियंत्रण

य) उत्पादनामध्ये उत्पादन नियोजन नियंत्रण हे महत्त्वाचे आहे. – चूक की बरोबर

र) प्रत्येक व्यवसायामध्ये किमान एक पूरवठा साखळी असते. – चूक की बरोबर

प्र.2) 'यंत्रकुल संरचना' व्याख्या लिहा. आदर्श यंत्रकुल संरचनेचे उद्देश व फायदे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनाची तंत्रे व साधणे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) उत्पादन नियोजन म्हणजे काय? त्याचे महत्व विषद करा. **[14]**

प्र.5) 'सपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन' संकल्पना व्याख्या लिहा. संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापनाचे उद्देश स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) वस्तू गट उत्पादन (Batch Production)

ब) गुणात्मक उपाय

क) वस्तू आराखड्याचे फायदे

ड) घनकचरा व्यवस्थापन

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2873

[Total No. of Pages : 4

[5956]-114

M.Com.

114 : BUSINESS ADMINISTRATION

Financial Management

(2019 Pattern) (Semester - I) (Paper - II) (Group - F)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q.1 and Q.6 are compulsory.*
2) *Attempt any 3 questions from Q.2 to Q.5.*
3) *In all attempt 5 questions.*
4) *Use of calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) **Multiple Choice Questions (MCQ's) (Solve any 6 out of 8 questions) :** **[6]**

i) Financial Management means __________.
(Preparation of P&L A/c, Raising financial resources and effective utilization, Expenditure of funds)

ii) Indian Financial System is controlled by _________ bank.
(Reserve Bank of India, State Bank of India, Industrial Development Bank of India).

iii) ___________ assits in identifying the major strengths and weaknesses of a business enterprise.
(Financial statement, Financial comparison, Financial Analysis)

iv) Fund flow analysis shows __________.
(Sources and application, Profit or Loss, Income and Expenditure)

v) _________ decisions are concerned with investment of funds in fixed and current assets.
(Revenue expenditure, Capital expenditure, Consumption expenditure)

vi) __________ is not the investment devision method.
(Pay back period method, Discounted cash flow method, Average profit method)

P.T.O.

vii) Working capital involved in __________assets.
(Current Asset, Intangible Asset, Fixed Asset)

viii) _________ factor does not effect on 'working capital requirements'.
(Nature of Business, Business Fluctuations, Goodwill)

Q2) Define the term financial management? State the recent trends in Indian Money Market. **[14]**

Q3) What is financial statement? Explain in detail the concepts of financial statement. **[14]**

Q4) What is meant by Investment Decision? Explain the classification and methods of Investment decision. **[14]**

Q5) Define the term working capital? Explain the nature and factors affecting working capital? **[14]**

Q6) Short notes (Solve any 3 out of 5) **[12]**

a) Objectives of financial management.

b) Financial analysis.

c) Capital Budgeting.

d) Lease Financing.

e) Financial system in India.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2873

[5956]-114
M.Com.
114 : BUSINESS ADMINISTRATION
Financial Management
(2019 Pattern) (Semester - I) (Paper - II) (Group - F)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणत्याही तीन प्रश्न सोडवा.
3) एकून 5 प्रश्न सोडवा.
4) कैलक्युलेटर वापरण्यास परवानगी आहे.
5) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा (कोणतेही सहा)** **[6]**

i) वित्तिय व्यवस्थापन म्हणजे ....

(नफा तोटा पत्रक तयार करणे, वित्तिय संसाधनाची निर्मिती आणि कार्यक्षम उपयोग, निधीचा खर्च)

ii) भारतीय वित्तिय प्रणाली ही .... बँकेमार्फत नियंत्रित केली जाते.

(रिझर्व बँक ऑफ इंडिया, स्टेट बँक ऑफ इंडिया, भारतीय औद्योगिक विकास बँक)

iii) व्यवसायाचे सामर्थ्य आणि दुर्बलता ओळखण्यासाठी .... मतद करते

(वित्तिय विवरण पत्रे, वित्तिय तुलना, वित्तिय विश्लेषण)

iv) निधी प्रवाह विश्लेषण .... दाखविणे.

(स्रोत आणि वापर, नफा किंवा तोटा, उत्पन्न आणि खर्च)

v) .... हे निर्णय चल आणि अचल मालमत्तेतील निधी गुंतवणूकीशी संबंधीत असतात.

(महसूल खर्च, भांडवली खर्च, उपभोग खर्च)

vi) .... गुंतवणूक निर्णय पद्धती नाही.

(मुद्दल परती काल पद्धत, कसेरित रोख प्रवाह पद्धती, सरासरी नफा पद्धत)

P.T.O.

munotes.in

vii) खेळत्या भांडवलात .... मालमत्ता समविष्ठ होते.

(चालु मालमत्ता, अदृष्य मालमत्ता, स्थिरमालमत्ता)

viii) .... हा घटक खेळत्या भांडवलाच्या गरजेवर परिणाम करत नाही.

(व्यवसायाचे स्वरूप, व्यवसायातील चढउतार, नावलौकिक)

प्रश्न 2) 'वित्तिय व्यवस्थापन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. भारतीय नाणेबाजारातील आधुनिक प्रवाह सांगा. **[14]**

प्रश्न 3) 'वित्तिय विवरणपत्रे' म्हणजे काय? वित्तिय विवरणपत्रातील संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) गुंतवणूक निर्णय म्हणजे काय? गुंतवणूक निर्णयाचे वर्गीकरण आणि पद्धती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) 'खेळते भांडवल' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. खेळत्या भांडवलाचे स्वरूप आणि परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[12]**

अ) वित्तिय व्यवस्थापनाची उद्दिष्टे.

ब) वित्तिय विश्लेषण.

क) भांडवली अंदाजपत्रक.

ड) भाडेपट्टा वित्तकंपन्या.

इ) भारतीय वित्तिय प्रणाली.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2874

[Total No. of Pages : 4

[5956]-115
M.Com. (Part - I)
ADVANCED BANKING AND FINANCE
Legal Framework of Banking (Paper - I) (Group - G)
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and question No.6 are compulsory.***
2) ***Attempt any three questions from Q.2 to Q.5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks (Any 6) : **[6]**

i) ______ has the right to penalty the cooperative banks for non-compliance of rules and regulations

A) Reserve Bank of India

B) State Cooperative Bank

C) Cooperative department

ii) The Banking Regulation Act. 1949 came into force from _______ to cooperative banks.

A) 1964

B) 1949

C) 1960

iii) Holder in due course is always a _______.

A) Holder

B) Drawer

C) Drawee

iv) _______ parties involved in the process of endorsement.

A) 2

B) 3

C) 4

P.T.O.

v) The tenure of the director body of the Reserve Bank of India is ________.
   A) 5 Years
   B) 3 Years
   C) 2 Years

vi) The Reserve Bank of India established on ______.
   A) 1st April 1935
   B) 1st April 1949
   C) 1st April 1934

vii) The _______ of The Securitization Act. 2002 is related to cancellation of registration certificate.
   A) Section 4
   B) Section 3
   C) Section 5

viii) The _____ of The Securitization Act. 2002 is related to central registrar.
   A) Section 21
   B) Section 22
   C) Section 23

munotes.in

Q2) State various provisions regarding incorporation, capital management and business under section 3 to 10 of The Reserve Bank of India Act. 1934. **[14]**

Q3) Define Bank under section 5 B. Explain various provisions in respect to business of banking companies under section 6 of Banking Regulation Act.1949. **[14]**

Q4) Write various provisions in respect to enforcement of security interest under section 13 to 19 of Securitization Act.2002. **[14]**

Q5) Define promissory note and bill of exchange. Explain difference between promissory note and bill of exchange. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**
   a) Central Registry
   b) Monetary policy committee
   c) Dishonor of Negotiable Instruments
   d) Power of RBI (Under section 21 and 22)

Total No. of Questions : 6]

PA-2874

[5956]-115
M.Com. (Part - I)
ADVANCED BANKING AND FINANCE
Legal Framework of Banking (Paper - I) (Group - G)
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्रमांक 1 आणि प्रश्न क्रमांक 6 आवश्यक आहेत.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

munotes.in

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) नियम आणि सूचनांचे पालन न करणाऱ्या सहकारी बँकांना दंड करण्याचा अधिकार .... ला आहे.

अ) भारतीय रिझर्व बँक

ब) राज्य सहकारी बँक

क) सहकार विभाग

ii) बँक व्यवसाय नियमन कायदा 1949, सहकारी बँकांना .... पासून लागू झाला

अ) 1964

ब) 1949

क) 1960

iii) याथाविधीधारक हा नेहमी .... असतो.

अ) धारक

ब) आदेशक

क) आदेशिती

iv) पृष्टांकन प्रक्रियेमध्ये .... पक्षकार असतात.

अ) 2

ब) 3

क) 4

v) भारतीय रिझर्व बँकेच्या संचालक मंडळाचा कार्यकाळ .... असतो.

अ) 5 वर्षाचा

ब) 3 वर्षाचा

क) 2 वर्षाचा

vi) भारतीय रिझर्व बँकेची स्थापना .... रोजी झाली.

अ) 1 एप्रिल 1935

ब) 1 एप्रिल 1949

क) 1 एप्रिल 1934

vii) रोखीकरण कायदा 2002 चे कलम .... नोंदणी प्रमाणपत्र रद्द करण्या संदर्भात आहे.

अ) 4

ब) 3

क) 5

viii) रोखीकरण कायदा 2002 चे कलम .... केंद्रीय निबंधक संदर्भात आहे.

अ) 21

ब) 22

क) 23

munotes.in

प्रश्न 2) भारतीय रिझर्व बँक कायदा 1934 च्या कलम 3 ते 10 नुसार संस्थापन, भांडवल व्यवस्थापन आणि व्यवसाय संदर्भातील विविध तरतुदी नमूद करा. **[14]**

प्रश्न 3) कलम 5 बी नुसार बँकेची व्याख्या द्या. बँक व्यवसाय नियमन कायदा 1949 मधील कलम 6 नुसार बँकिंग कंपनीच्या व्यवसायासंबंधी विविध तरतुदी विशद करा. **[14]**

प्रश्न 4) रोखीकरण कायदा 2002 च्या कलम 13 ते 19 नुसार प्रतिभूती हित संबंधाची अंमलबजावणी संदर्भातील विविध तरतुदी लिहा. **[14]**

प्रश्न 5) वचन पत्र आणि विनिमय पत्राची व्याख्या द्या. वचन पत्र आणि विनिमय पत्र यामधील फरक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) केंद्रीय नोंदणी शाखा

ब) चलनविषयक धोरण समिती

क) चलनक्षम दस्तऐवजाचा अनादर

ड) रिझर्व बँकेचे अधिकार (कलम 21 आणि 22 नुसार)

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2875

[Total No. of Pages : 4

[5956]-116

M.Com. (Part - I) (Semester - I)

116 : ADVANCED BANKING AND FINANCE

Central Banking (Group - G)

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from question No. 2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting suitable choice : (Any six)** **[6]**

i) The Reserve Bank of India was Established on ___________

a) April 1, 1935 b) July 12, 1982

c) April 1, 1949 d) March 10, 1949

ii) The Royal commission on Indian currency and Finance is also known as ___________.

a) Hartog commission b) Hilton young commission

c) Buttler commission d) British commission

iii) When CRR is increased by RBI ___________.

a) It decreases money supply

b) It decreases demand for money

c) It increases inflation

d) It increases credit creation capacity of Banks

iv) The rate at which RBI lends money to commercial banks is called __________.

a) Cash Reserve Ratio

b) Reverse Repo Rate

c) Repo Rate

d) Statutory Liquidity Ratio

P.T.O.

v) Mutual Fund Business is regulated in India by ________.

a) RBI

b) SEBI

c) IRDA

d) AMFI

vi) __________ is a India's first credit Information company.

a) CRISIL

b) SMERA

c) ICRA

d) CIBIL

vii) ________ foreign Investment is allowed for NBFCs.

a) 50% b) 25%

c) 100% d) 30%

viii) _________ minimum net owned fund requirement for NBFCs.

a) 2 crore b) 5 crore

c) 10 crore d) 1 crore

Q2) Explain origin and Evolution of central Banking. **[14]**

Q3) Explain the function of RBI as a currency Authority. **[14]**

Q4) Explain the regulations of RBI over commercial Banks **[14]**

Q5) Explain the role and problems of NBFCs. **[14]**

Q6) Write short notes : (Any Two) **[12]**

a) Autonomy of Central Bank.

b) Cash Reserve Ratio.

c) Audit of Banking Company.

d) Types of NBFCs.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2875

[5956]-116
M.Com. (Part - I) (Semester - I)
116 : ADVANCED BANKING AND FINANCE
Central Banking (Group - G)
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) *प्रश्न क्रं. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.*

2) *प्रश्न क्रं. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा*

3) *उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.*

प्रश्न 1) **रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा)** **[6]**

i) .... या दिवशी भारतीय रिझर्व्ह बँकेची स्थापना झाली.

अ) 1 एप्रिल 1935 ब) 12 जुलै 1982

क) 1 एप्रिल 1949 ड) 10 मार्च 1949

ii) भारतीय चलन आणि वित्त या संबंधीचे रॉयल कमीशन .... या नावाने देखील ओळखले जाते.

अ) हरटॉग कमीशन ब) हिल्टन यंग कमीशन

क) बटलर कमीशन ड) ब्रिटिश कमीशन

iii) भारतीय रिझर्व्ह बँक रोख राखीव प्रमाण वाढविते, तेव्हा ....

अ) पैशाच्या पुरवठयात घट होते

ब) पैशाच्या मागणीत घट होते

क) महागाई मध्ये वाढ होते

ड) बँकांची पतनिर्मिती क्षमतेत वाढ होते.

iv) भारतीय रिझर्व्ह बँक ज्या दराने व्यापारी बँकांना कर्ज देते त्या दरास .... म्हणतात.

अ) रोख राखीव प्रमाण ब) रिव्हर्स रेपो दर

क) रेपो दर ड) वैधानिक रोखता प्रमाण

v) भारतात परस्पर निधी व्यवसाय .... द्वारे नियंत्रीत केला जातो.

अ) आर. बी. आय. ब) सेबी

क) आय. आर. डी. ए. ड) ए. एम. एफ. आय.

munotes.in

vi) .... ही भारतातील पहिली पत माहिती संस्था आहे.

अ) क्रिसिल ब) एस. एम. ई. आर. ए.

क) आय. सी. आर. ए. ड) सिबिल

vii) बँकेत्तर वित्तीय संस्थांमध्ये .... विदेशी गुंतवणुकीस परवानगी आहे.

अ) 50% ब) 25%

क) 100% ड) 30%

viii) बँकेत्तर वित्तीय संस्थेसाठी स्वत:च्या मालकीचा .... निव्वळ निधी आवश्यक आहे.

अ) 2 कोटी ब) 5 कोटी

क) 10 कोटी ड) 1 कोटी

प्रश्न 2) केंद्रीय बँकेचा उगम व उत्क्रांति स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) चलन निर्मिती प्राधिकरण म्हणून भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे कार्य स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) व्यापारी बँकांवरील भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे नियमने स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) बँकेत्तर वित्तीय संस्थांची भूमिका आणि समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणतेही दोन) **[12]**

अ) मध्यवर्ती बँकेची स्वायत्तता.

ब) रोख राखीव प्रमाण.

क) बँकींग कंपनीचे अंकेक्षण.

ड) बँकेत्तर वित्तीय संस्थांचे प्रकार.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2876

[Total No. of Pages : 4

[5956]-117

M.Com. - I

117: MARKETING TECHNIQUES

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Group - H)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Q.No. 1 and 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6) : **[6]**

a) In marketing _______ is the focal point.

i) Profit ii) Sales

iii) Customer iv) Retailer

b) Product mix does not include __________.

i) Product range ii) After sales service

iii) Brand iv) Advertising

c) __________ is the first step of product development.

i) Business Analysis ii) Marketing testing

iii) Generation of new idea iv) Production

d) _________ is the factor related with micro Environment of marketing.

i) Economic conditions ii) Legal aspect

iii) Social condition iv) Suppliers

e) Discount, profit margine are the part of _________.

i) product mix ii) price mix

iii) place mix iv) promotion mix

P.T.O.

f) Advertisement is __________ type of communication.

i) Personal ii) Impersonal

iii) Personal and Impersonal iv) Direct

g) ________ is the E-marketing tool.

i) Television ii) Radio

iii) E-mail iv) Retailer

h) __________ is demographic aspect of marketing Environment.

i) Economic policies ii) Tax policy

iii) Financial support iv) Economic level of population

munotes.in

Q2) Explain the factors affecting to the Marketing Environment. **[14]**

Q3) Define the term labeling. State functions and types of labeling. **[14]**

Q4) Explain the advantages and disadvantages of distribution channel. **[14]**

Q5) What do you mean by public relation? Explain the different tools of public relation. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

a) International marketing Environment

b) Brand management

c) Personal selling

d) Social media marketing

⌘⌘⌘

Total No. of Questions : 6]

PA-2876

[5956]-117

M.Com. - I

117: विपणन तंत्रे

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Group - H)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना:

1) प्र. क्र. 1 आणि 6 सोडविणे अनिवार्य आहेत.
2) प्र. क्र. 2 ते प्र. क्र. 5 या प्रश्ना पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. (कोणतेही 6) : **[6]**

अ) विपणनामध्ये .... हा केंद्रबिंदू असतो.

i) नफा ii) विक्री

iii) ग्राहक iv) किरकोळ विक्रेता

ब) उत्पादन मिश्र मध्ये .... समाविष्ठ होत नाही.

i) उत्पादन श्रेणी ii) विक्री पश्चात सेवा

iii) मुद्रा iv) जाहिरात

क) नविन उत्पादन विकासातील .... हा पहिला टप्पा आहे.

i) व्यावसाय पृथ्थकरण ii) बाजार चाचणी

iii) नविन संकल्पना धोरणे iv) वस्तु उत्पादन

ड) .... हा घटक सूक्ष्म विपणन पर्यावरणाशी निगडीत आहे.

i) आर्थिक स्थिती ii) कायदेशीर पैलू

iii) सामाजिक स्थिती iv) पुरवठादार

य) सुट, नफा प्रमाण हे .... चे घटक आहेत.

i) उत्पादन मिश्र ii) किंमत मिश्र

iii) ठिकाण मिश्र iv) जाहिरात मिश्र

munotes.in

र) जाहिरात हे .... प्रकारचे संज्ञापण आहे.

i) वैयक्तिक ii) अवैयक्तिक

iii) वैयक्तिक व अवैयक्तिक iv) प्रत्यक्ष

ल) .... हे ई–विपणनाचे साधण आहे.

i) दूरचित्रवाणी ii) रेडिओ

iii) ई–मेल iv) किरकोळ विक्रेता

व) .... हा घटक लोक संख्या विषयक विपणन पर्यावरणाचा भाग आहे.

i) आर्थिक धोरण ii) कर धोरण

iii) आर्थिक सहाय्य iv) लोकांचा आर्थिक स्तर

प्रश्न 2) विपणन पर्यावरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 3) ख्रुण चिठ्ठीची व्याख्या देऊन ख्रुणचिठ्ठीची कार्ये व प्रकार स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 4) वितरण वाहीन्यांचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 5) जनसंपर्क म्हणजे काय? जनसंपर्काची विविध माध्यमे स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) आंतरराष्ट्रीय विपणन पर्यावरण

ब) मुद्रा व्यवस्थापण

क) व्यक्तीगत विक्री

ड) समाज माध्यमातुन विपणन

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2877

[Total No. of Pages : 4

[5956]-118
M.Com. (Part - I)
118 : CONSUMER BEHAVIOUR
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Group - H)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 (Three) questions from Question No.2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6) : **[6]**

i) Since last several decades, professionals have been trying to satisfy to __________ by making him the king.

(Creditors, Supplier, Customer)

ii) The difference in consumer behavior is due to the ______ factor.

(Social, Cultural, Personal)

iii) In Maslow's Need Hierarchy Theory ______ is the highest level of need.

(Physiological Need, Security Need, Self-Actualization Fulfillment)

iv) Which shop to buy the product from is decided by ________.

(Store Specific Goals, General Goals, Product Specific Goals)

v) Personality is a dynamic association of the ________ Characteristics of a particular person.

(Physical, Mental, Both of the above)

vi) Memory that lasts less than 30 seconds is generally called ______

(Short term memory, Long term memory Episodic memory)

vii) _______ does not belong to one person but to the whole society.

(Culture, Sub-culture, Cross Culture)

viii) Classes are _______ who an equal place in the economy.

(Ten persons, Fifty person, Many Persons)

P.T.O.

Q2) What is 'Consumer Behaviour'? Explain the need and advantages of Study of Consumer Behaviour. **[14]**

Q3) Define the term 'Consumer Motivation'. Explain the need, objectives and scope of Consumer Motivation. **[14]**

Q4) Explain the term 'Involvement'. Discuss dimensions of Involvement. **[14]**

Q5) Explain in detail the concepts - 'Social Class' and Family Life'. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) : **[12]**

a) Howard Sheth Model

b) Defense Mechanism

c) Components of Learning

d) Cross Culture

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2877

[5956]-118
M.Com. (Part - I)
118 : CONSUMER BEHAVIOUR
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - I) (Group - H)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 मधील कोणतेही 3 (तीन) प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडा करुन रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) गेल्या कित्येक दशकांपासून व्यावसायिक हे .... ला राजा मानून त्याला समाधान देण्यासाठी प्रयत्न करीत आहेत.

(सावकार, पुरवठादार, ग्राहक)

ii) ग्राहक वर्तनामधील फरक हा .... घटकामुळे असतो.

(सामाजिक, सांस्कृतिक, वैयक्तिक)

iii) मॅस्लोच्या गरजांच्या श्रेणीच्या सिद्धांतामध्ये .... ही अति उच्च पातळीवरील गरज आहे.

(शारीरिक गरज, सुरक्षेच्या गरज, जीवन साफल्याची गरज)

iv) उत्पादन कोणत्या दुकानातून विकत घ्यायचे, याची निश्तिची .... द्वारे केली जाते.

(स्टोर विशेषीकृत उद्दिष्टे, सामान्य उद्दिष्टे, उत्पादन विशेषीकृत उद्दिष्टे)

v) व्यक्तिमत्व हे एखाद्या विशिष्ट व्यक्तीच्या .... गुणवैशिष्टयांचे गतिमान संघटन असते.

(शारीरिक, मानसिक, वरील दोन्ही)

vi) सर्वसाधारणत : 30 सेकंदापेक्षा कमी वेळ टिकणाऱ्या स्मृतीला .... असे म्हणतात.

(अल्पकालीन स्मृती, दिर्घकालीन स्मृती, घटना स्मृती)

P.T.O.

munotes.in

vii) .... ही केवळ एका व्यक्तीची नसते, तर ती संपूर्ण समाजाची असते.

(संस्कृती, उपसंस्कृती, तिर्यक संस्कृती)

viii) आर्थिक व्यवस्थेत समान स्थान असणाऱ्या .... म्हणजे वर्ग होय.

(दहा व्यक्ती, पन्नास व्यक्ती, अनेक व्यक्ती)

प्रश्न 2) 'ग्राहक वर्तन' म्हणजे काय? ग्राहक वर्तन अभ्यासाची गरज व फायदे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) 'ग्राहक प्रेरणा' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. ग्राहक प्रेरणेची गरज, उद्दिष्ट्ये व व्याप्ती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'सहभाग' ही संकल्पना स्पष्ट करा. सहभागाचे पैलू विशद करा. **[14]**

प्रश्न 5) 'सामाजिक समूह' व 'कौटुंबिक जीवन' या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) हॉवर्ड सेठ प्रारुप

ब) संरक्षण यंत्रणा

क) अध्ययनाचे घटक

ड) तिर्यक संस्कृती

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2878

[Total No. of Pages : 4

[5956]-201

M. Com. - I

201 : FINANCIAL ANALYSIS AND CONTROL

(2019 CBCS Pattern) (Semester - II)

Time : 2 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are Compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of calculator is allowed.*

Q1) Explain the meaning & importance of financial statement analysis. State its Limitations **[15]**

OR

From the following Income Statement of the Metro Ltd. Prepare a comparative income statement and interpret the Results.

Income Statement for the year ending 31-3-2021 and 2022

Particulars	2021 (Rs.)	2022 (Rs.)	Particulars	2021 (Rs.)	2022 (Rs.)
To Cost of Goods Sold	2,70,000	2,92,000	By Sales	4,00,000	4,20,000
To Gross Profit	1,22,000	1,18,000	Less: Return	8,000	10,000
	3,92,000	4,10,000		3,92,000	4,10,000
To Administrative Expenses	60,000	63,000	By Gross profit b/d	1,22,000	1,18,000
To Selling Expenses	30,000	35,000			
To net Profit	32,000	20,000			
	1,22,000	1,18,000		1,22,000	1,18,000

Q2) Define Comparative Financial Statement. State its Uses and Limitations. **[15]**

OR

munotes.in

From the following information provided you are required to prepare a cash flow statement. **[8]**

Balance Sheet

Labilites	2018 Rs.	2019 Rs.	Assets	2018 Rs.	2019 Rs.
Issued Share			Freehold		
Capital	1,00,000	1,50,000	Property at cost	1,10,000	1,30,000
Share Premium	15,000	35,000	Plant & Machinery		
Profit and Loss	28,000	70,000	at Cost	1,20,000	1,51,000
Debentures	70,000	30,000	Fixture &		
Bank Overdraft	14,000	-	Fittings at cost	24,000	29,000
Creditors	34,000	48,000	Stock	37,000	51,000
Proposed			Debtors	43,000	44,000
Dividend	15,000	20,000	Bank Balance	-	16,000
Depreciation:		54,000	Premium on		
Plant	45,000		Redemption of		
Fixtures	13,000	15,000	Debentures	-	1,000
	3,34,000	4,22,000		3,34,000	4,22,000

munotes.in

The Following additional information is relevant.

i) There had been no disposal of freehold property in the year.

ii) A machine tool which had cost of Rs. 8,000 and in respect of which Rs. 6,000 depreciations had been provided was sold of Rs. 3,000 and fixture which had cost Rs. 5,000 in respect of which depreciation of Rs. 2,000 had been provided were sold for Rs. 1,000. The profits and losses on these transactions had been dealt with through the profit and loss A/c.

iii) The actual premium on the redemption of debentures was Rs. 2,000 of which Rs. 1,000 had been written off to the Profit and Loss A/c.

iv) No Interim dividend had been paid.

Q3) Write a detail note on Fund Flow Statement. **[15]**

OR

The following is the Balance Sheet of XYZ Limited, Pune.

Balance Sheet (as at 31.3.2029)

Liabilities	Amount Rs.	Assets		Amount Rs.
<u>Share Capital</u>:		<u>Fixed Assets:</u>		
Equity shares of		At Cost	30,00,000	
Rs. 10 each	5,00,000	Less Dep.	<u>4,50,000</u>	25,50,000
Reserve Fund	3,50,000	Stock		5,00,000
Profit and Loss				
Account	5,50,000	Debtors		4,00,000
Long term loans	17,50,000	Cash		1,00,000
Creditors	2,50,000			
Other Current				
liabilities	1,50,000			
	35,50,000			35,50,000

munotes.in

Additional information:

a) Profit earned during the year was Rs. 4,00,000.

b) The company has declared 25% dividend.

c) Market Price of Share is Rs. 560.

d) Ignore provisions regarding taxation.

Calculate any Five of the following ratios:

a) Debt Equity ratio

b) Current ratio

c) Acid test ratio

d) Earnings per share

e) Price earning ratio

f) Dividend payout ratio

g) Dividend yield ratio

Q4) Write short notes (Any Three) **[15]**

a) Parties interested in Analysis of Financial Statements.

b) Sources of Funds.

c) Importance of Ratio Analysis.

d) Trend Analysis.

e) Working Capital.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2879

[Total No. of Pages : 4

[5956]-202
M.Com. - I
202 - A : INDUSTRIAL ECONOMICS
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 & Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three Questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8): **[6]**

a) Alfred Weber was published _________ book.

(Wealth of Nation, Theory of the Location of Industries, Employment, Intrest & Money, Communist Manifesto)

b) ________ a distinctive branch of economics which study with Economic Problems of Firm & Industries and their relationship with the Society.

(Business Economics, Labour Economics, Micro Economics, Industrial Economics)

c) ______ is a Geographical factor affecting the location of the Industry.

(Government policies, Capital, Banking, Raw Material)

d) Sergeant Florence is emphasizes on the ________ Factor of liberalization.

(Localization, Mechanization, Labour, Production)

e) Labour Productivity is the total product divided by _______.

(Used Labour, total Finance, Labour hours, Production)

f) ______ is the ratio between output and Input.

(Industrial efficiency, Industrial output, Industrial Productivity, Industrial Finance).

g) In 1972, the Industrial Sector was relaxed to ________.

(Trade Policy, Finance Policy, International Policy, Licensing Policy)

h) Industrial Productivity (P) = ________.

(Sales/Price, Quantity/Quality, Output/Input, Input/Labour)

P.T.O.

Q2) Define the Industrial Economics. Explain the scope and significance of Industrial Economics. **[14]**

Q3) Define the Industrial Location. Explain the Sargeant Florence's theory of Industrial Location. **[14]**

Q4) Define the Industrial Productivity. Explain the factors affecting to Industrial Productivity. **[14]**

Q5) Define the Industrial Policy. Explain the Trends in Industrial Growth since 1991. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2 out of 4): **[12]**

a) Industrial Monopoly.

b) Causes of Industrial Imbalance.

c) Types of Industrial Productivity.

d) Need for foreign capital.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2879

[5956]-202

M.Com. - I

202 - A : INDUSTRIAL ECONOMICS

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहे.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भसाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* योग्य पर्यायाची निवड करून गाळलेल्या जागा भरा. (8 कोणत्याही 6) **[6]**

i) आल्फ्रेड वेबर यांनी .... हे पुस्तक प्रकाशित केले.

(राष्ट्रांची संपत्ती, औद्योगिक स्थाननिश्चितीचे सिद्धांत, पैसा, व्याज व रोजगार, कम्युनिस्ट जाहिरनामा)

ii) .... ही अर्थशास्त्राची एक विशिष्ट शाखा आहे. जी उद्योग व उद्योगधंद्याच्या आर्थिक समस्या आणि त्याचा समाजाशी असलेला संबंध यांचा अभ्यास करते.

(व्यावसायिक अर्थशास्त्र, श्रमाचे अर्थशास्त्र, सूक्ष्म अर्थशास्त्र, औद्योगिक अर्थशास्त्र)

iii) .... हा औद्योगिक स्थानावर परिणाम करणारा भौगोलिक घटक आहे.

(सरकारी धोरण, भांडवल, बँक, कच्चा माल)

iv) सार्जंट फ्लोरेन्सने .... या उदारीकरणाच्या घटकावर भर दिला आहे.

(स्थानिकीकरण, यांत्रिकीकरण, श्रमिक, उत्पादन)

v) श्रमिकाची उत्पादकता ही एकूण उत्पादन भागीले .... असते.

(वापरलेली श्रमिक, एकूण वित्त, श्रमतास, उत्पादन)

vi) आदानांचे प्रदानांशी असणारे गुणोत्तर प्रमाण म्हणजे .... होय.

(औद्योगिक कार्यक्षमता, औद्योगिक उत्पादन, औद्योगिक उत्पादकता, औद्योगिक वित्त)

vii) 1972 मध्ये औद्योगिक क्षेत्र .... ने शिथिल केले.

(व्यापार धोरण, वित्तीय धोरण, आंतरराष्ट्रीय धोरण, परवाना धोरण)

viii) औद्योगिक उत्पादकता = ...

(विक्री/किंमत, नगसंख्या/गुणवत्ता, प्रदान/आदान, आदाने/श्रमिक)

munotes.in

प्र.*2)* औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याख्या सांगा. औद्योगिक अर्थशास्त्राची व्याप्ती व महत्त्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*3)* औद्योगिक स्थाननिश्चितीची व्याख्या सांगा. सार्जंट फ्लोरेन्स यांचा औद्योगिक स्थाननिश्चितीचा सिद्धांत स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*4)* औद्योगिक उत्पादकतेची व्याख्या सांगा. औद्योगिक उत्पादकतेवर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*5)* औद्योगिक धोरणाची व्याख्या सांगा. 1991 पासूनची औद्योगिक वृद्धिची प्रवृत्ती स्पष्ट करा. **[14]**

munotes.in

प्र.*6)* टिपा लिहा. (4 पैकी कोणत्याही 2) **[12]**

अ) औद्योगिक मक्तेदारी

ब) औद्योगिक असमतोलाची कारणे

क) औद्योगिक उत्पादकतेचे प्रकार

ड) विदेशी भांडवलाची आवश्यकता

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2880

[Total No. of Pages : 4

[5956]-203

M.Com.- I

BUSINESS STATISTICS (202- B)

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q.1 and Q.6 are compulsory.*
2) *Answer any three questions from Q.2 to Q.5*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*
4) *Use of statistical table and calculator is allowed.*

Q1) Choose the correct alternatives from each of the following. (Any 6) **[6]**

a) Prosperity, Regression & depression in a business is an example of_____

i) Irregular trend ii) Secular trend

iii) Cyclical trend iv) Seasonal trend

b) A set of observations recorded at an equal interval of time is called______

i) Array Data ii) Data

iii) Geometric series iv) Time series data

c) If x is a continuous random variable then var (5–3x) is______

i) –3 var (x) ii) g var (x)

iii) 2 var (x) iv) Var (5)–3 var (x)

d) Relation between mean & variance in poisson distribution is______

i) Mean = variance ii) Mean < variance

iii) Mean > variance iv) Mean = 2 variance

e) Example of discrete random variable is______

i) No. of accidents ii) Height of students

iii) Weight of students iv) Temp. of cities

f) A function of sample values is known as_______

i) Statistic ii) Level of significance

iii) Sample iv) Parameter

P.T.O.

munotes.in

g) The rejection probability of Null hypothesis when it is true is called as____

i) Level of confidence ii) Level of significance

iii) Level of acceptance iv) Level of rejection

h) Test of hypothesis $H_0 : \mu = 50$ against $H_1 : \mu > 50$ leads to________

i) Left tailed test ii) Right tailed test

iii) Two-tailed test iv) Difficult to tell

Q2) Attempt each of the following.

a) Compute 4 yearly centered moving averages for the following data. **[5]**

Year	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Profit In Rs.000	90	100	102	93	104	109	102

b) Fit a linear trend line to the following time series by the least square method. **[5]**

Year	1998	1999	2000	2001	2002
Production	12	20	28	32	50

c) Define each of the following. **[2×2=4]**

i) Time series

ii) Components of time series

Q3) Attempt each of the following. **[5]**

a) consider the function

$P(x) = k(x^2 + 4), \quad x = 0, 1, 2, 3$

$= 0 \quad , \text{ otherwise}$

i) Find the value of K

ii) Find the value of mode of x

iii) Find E(x) & var (x)

munotes.in

b) Define Probability density function of a continuous random variable, Also verify whether the following function can be considered as a valid probability density function. **[5]**

$$f(x) = \frac{3x(2-x)}{4}, \quad 0 \le x \le 2$$
$$= 0 \quad , \quad \text{otherwise}$$

c) Define each of the following. **[4]**

i) Random variable

ii) Discrete random variable

iii) Expectation of discrete random variable

Q4) Attempt each of the following.

a) Let x be a binomial random variable with mean 1 and variance 3/4. Find n, p, q and p(x =3) **[5]**

b) Let x is normally distributed random variable with parameter (5,4) find **[5]**

$P(x \le 5)$, $P(x \ge 5)$ and $P(3 \le x \le 7)$

c) Define exponential distribution. Also state it's mean, variance and standard deviation. **[4]**

Q5) Attempt each of the following.

a) Some individuals were classifies according to gender and colourblindness as follows.

Eye-sight \ Gender	Male	Female
Normal	442	512
colour-blind	30	04

Test whether there is any association between the two attributes. Use 5% l. 0. s **[5]**

munotes.in

b) A random sample of 10 boys had the following I.Q' 70,120, 110, 101, 88, 83, 95, 88, 107, 100. Does these data support the assumption that population mean I.Q is 100? [use $\alpha = 5\%$] **[5]**

c) Define the term **[4]**

i) Null hypothesis

ii) Alternative hypothesis

iii) Level of significance

iv) Critical region

Q6) Attempt any two of the following **[2×6=12]**

a) Define Joint, Marginal and conditional distributions.

b) Explain chi-square test of "goodness of fit'.

c) Define normal distribution, state it's mean, variance, mode and median. Define standard normal variable.

d) Explain exponential smoothing of estimating the trend values in a time series.

◀▶ ◀▶ ◀▶

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4211

[Total No. of Pages : 4

[5956]-205

M.Com.-I

204 : BUSINESS TAX ASSESSMENT AND PLANNING

Group-A : Advance Accounting and Taxation (Special Paper-IV)

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 is compulsory.***
2) ***Attempt any two questions from questions no.2 to questions no.4***
3) ***Figure to right indicate full marks.***
4) ***Use of simple calculator is allowed.***

Q1) A) a) Fill in the blanks (any 5) **[5×1=5]**

i) _______ is a tax charged on the annual income earned by an individual.

1) Income Tax
2) Wealth Tax
3) State Tax

ii) ______ acts as a steady source of revenue for the government.

1) Payments
2) UPS
3) TDS

iii) _________ aims to ensure that taxpayers don't pay double taxes on the income earned from the home country and the host country.

1) Double Taxation Avoidance Agreement
2) Single Taxation Avoidance Agreement
3) Direct Taxation Avoidance Agreement

iv) Types of assessment includes:

1) Self-assessment
2) Regular assessment
3) Both 1 and 2

P.T.O.

munotes.in

v) _______ means avoiding of tax liability illegally

1) Tax avoidance
2) Tax evasion
3) Tax planning

b) Match the following. **[5×1=5]**

i)	UTGST	a)	Co-operative societies engaged in a cottage industry
ii)	100 % deduction	b)	Union Territory Goods and Services Tax.
iii)	Tax avoidance	c)	Clubbed in the income of one of his parents.
iv)	271CA	d)	Using the loopholes of law to reduce tax.
v)	Income of minor child	e)	Failure to collect tax at source.

c) State whether True or False. **[5]**

i) Book profit means profit of the firm business before allowing any remuneration and interest in excess of 12% on capital to partner.

ii) Short term capital loss can be set off against any other income head.

iii) The Charitable trust should not be created for benefit of any particular religious, community or cast.

iv) Getting Permanent Account number is compulsory for Income Tax assesse only.

v) CGST is charged on the intra state supply of products and services.

B) Write short notes (any 3/5) **[15]**

a) Types of assessment.

b) Difference between Tax exemption and Tax Evasion.

c) Tax Authorities

d) Tax planning and management.

e) Procedure for registration under GST.

munotes.in

Q2) X, Y and Z are partners in a firm which fulfills the conditions of section 184. Z is non working partner. They share profits and losses in the ratio of 3:2:1. The following is the profit and loss account for the year ended 31-03-2023. **[15]**

Debit	Rs.	Credit	Rs.
Establishment expenses	51,000	Gross Profit	1,30,000
Rent to partner	10,000	Interest from Bank	4,000
Remuneration to partners		Interest on	
X	35,000	Government Securities	6,000
Y	25,000	Net Loss	60,000
Interest on capital at 14%			
X	7,000		
Y	5,600		
Z	1,400		
Bonus to partners			
X	15,000		
Y	5,000		
Z	10,000		
Profession tax	2,000		
Income tax	12,000		
Income tax provisions	8,000		
Loss on sale of Machinery	8,000		
Depreciation	5,000		
	2,00,000		2,00,000

Other information

a) Establishment expenses include commission paid to Z Rs. 10,000 and for furniture purchased Rs. 2,000.

b) Machinery which is sold during the previous year for Rs. 10,000 is of the W.D.V. Rs. 18,000 as on 01.04.2022.

c) Depreciation allowable as per rules is Rs. 2,000

Compute the Total Income of the firm for the Assessment Year 2023-24

munotes.in

Q3) The Total Income of Arunoday credit cooperative society engage in processing of agricultural produce of it's members without aid of power and its marketing permission the following particulars determine total income and tax liability for the assessment year 2023-24. **[15]**

Income from house property Rs. 10,00,000

Income from collective disposal of labour Rs. 3,50,000

Income from processing agriculture produce Rs. 4,50,000

Income from processing agriculture produce with aid of power Rs. 9,50,000

Income from marketing of agriculture produce Rs. 7,50,000

Income from agency business Rs. 6,50,000

Income from other sources.

Dividend from other cooperative society Rs. 7,00,000

Income from letting godowns Rs. 8,00,000

Income from government securities Rs. 1,00,000

munotes.in

Q4) a) Mr. Digvijay furnish the following particulars of his income and losses for the previous year 2023-24 [10]

Income from salary Rs. 2,10,000

Rent received Rs. 2,000 from house

Dividend from co-operative society Rs. 3,000

Interest on Bank Term deposit Rs. 70,000

Interest on Government securities Rs. 50,000

Winning from lottery Rs. 20,000

NSC (VIII Issue) purchased during the year Rs. 1,50,000

Deposit under PPF scheme Rs. 35,000

He earned a long term capital Gain of Rs. 80,000 on sale of shares during the year.

Compute gross total income of Mr. Digvijay for the assessment year 2023-24

(He has not exercise new taxation regime U/S 115 BAC)

b) Tejashree purchased goods for Rs. 10,000 and these manufactured goods sold within a state for Rs. 45,000. GST Rate was 18% then calculate GST payable by Tejashree. **[5]**

● ● ●

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2883

[Total No. of Pages : 6

[5956]-206

M.Com. (Part - I)

205 : E-SECURITY & CYBER LAWS

Commercial Laws and Practies

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (Group - B)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Questions No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the Blanks (Attempt any six) :** **[6]**

i) Cybercrime that uses computers to commit other crimes may involve using computers or networks to spread _________.

a) Malware

b) Illegal Information

c) Illegal Images

d) Malware, illegal information or illegal images

ii) To protect a computer from virus, you should install _________ in your computer.

a) backup wizard b) disk cleanup

c) antivirus d) disk defragmenter

iii) E-Contracts can be entered into through modes of communication such as ___________

a) telephone, text messages and fax

b) letter, facebook post and twitter

c) face-to-face, telephone and zoom

d) e-mail, internet and fax

P.T.O.

iv) _________ provides guidelines to banking institutions about legal proceedings relating to banking records.

a) Bankers Book Evidence Act 1891

b) Reserve Bank of India 1934

c) Indian Evidence Act 1872

d) BSNL IT Policy

v) A digital signature is a mathematical technique used to validate the authenticity and integrity of a ___________

a) messages

b) software

c) digital document

d) message, software or digital document

vi) ___________ is NOT a dimension of e-commerce security provided by encryption.

a) Availability

b) Message Integrity

c) Non-repudiation

d) Confidentiality

vii) The Indian Evidence Act 1872 extends to the whole of India _______.

a) including state of Jammu & Kashmir

b) except state of Jammu & Kashmir

c) including Shrinagar

d) including Ladakh

viii) A _______ is an online or networked identity adopted or claimed in cyberspace by an individual, organization or electronic device.

a) Digital Signature

b) Digital Identity

c) Digital Password

d) None of the above

munotes.in

Q2) State the meaning of Computer Crimes. Explain in detail the types of computer crimes. **[14]**

Q3) What is the mean of E-Security? Explain in detail the security tools and methods of E-Security. **[14]**

Q4) What is Cyber Laws? Explain in detail the scope of cyber laws. **[14]**

Q5) Define Cyber Wrongs. Explain in detail the Penalties for Cyber Wrongs and Adjudication. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

a) E-Commerce Securities Issues.

b) Hackers and Crackers.

c) Digital Signature

d) Indian Evidence Act, 1872

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2883

[5956]-206

M.Com. (Part - I)

205 : E-SECURITY & CYBER LAWS

Commercial Laws and Practies

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (Group - B)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना:

1) प्र. क्र. 1 आणि प्र. क्र. 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्र. क्र. 2 ते प्र. क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) रिक्त जागा भरा (कोणत्याही सहा) : **[6]**

i) इतर गुन्हे करण्यासाठी संगणक वापरणाऱ्या सायबर क्राइममध्ये .... पसरवण्यासाठी संगणक किंवा नेटवर्क वापरणे समाविष्ट असू शकते.

अ) मालवेयर

ब) बेकायदेशीर माहिती

क) बेकायदेशीर प्रतिमा

ड) मालवेयर, बेकायदेशीर माहिती किंवा बेकायदेशीर प्रतिमा

ii) संगणकास व्हायरसपासून वाचवण्यासाठी, आपण आपल्या संगणकावर .... स्थापित केले पाहिजे.

अ) बँकअप विझार्ड   ब) डिस्क क्लिनअप

क) अँटीव्हायरस   ड) डिस्क डीफ्रॅग्मेन्टर

iii) ई–कॉन्ट्रॅक्ट्समध्ये संवादाच्या पद्धतींद्वारे प्रवेश केला जाऊ शकतो जसे की ....

अ) दूरध्वनी, मजकूर संदेश आणि फॅक्स

ब) पत्र, फेसबुक पोस्ट आणि ट्विटर

क) समोरासमोर, टेलिफोन आणि झूम

ड) ई–मेल, इंटरनेट आणि फॅक्स

munotes.in

iv) .... बँकिंग संस्थांना बँकिंग नोंदींशी संबंधित कायदेशीर कार्यवाहीबाबत मार्गदर्शक तत्त्वे प्रदान करतो.

अ) बँकर्स बुक एव्हिडन्स ॲक्ट 1891

ब) भारतीय रिझर्व्ह बँक 1934

क) भारतीय पुरावा कायदा 1872

ड) बीएसएनएल आयटी धोरण

v) डिजिटल स्वाक्षरी हे गणिताचे तंत्र आहे जे .... सत्यता आणि अखंडता प्रमाणित करण्यासाठी वापरले जाते.

अ) संदेशांची

ब) सॉफ्टवेअरची

क) डिजिटल दस्तऐवजची

ड) संदेश, सॉफ्टवेअर किंवा डिजिटल दस्तऐवजची

vi) .... हे एन्क्रिप्शनद्वारे प्रदान केलेल्या ई–कॉमर्स सुरक्षेचे परिमाण नाही.

अ) उपलब्धता

ब) संदेश अखंडता

क) अस्वीकार

ड) गोपनीयता

vii) भारतीय पुरावा कायदा 1872 संपूर्ण भारतामध्ये .... लागू आहे.

अ) जम्मू आणि कश्मीर राज्यासहित

ब) जम्मू आणि काश्मीर वगळता

क) श्रीनगर सह

ड) लडाख सह

viii) .... ही एक ऑनलाइन किंवा नेटवर्क ओळख आहे जी एखाद्या व्यक्ती, संस्था किंवा इलेक्ट्रॉनिक उपकरणाने सायबरस्पेसमध्ये स्वीकारली किंवा दावा केला आहे.

अ) डिजिटल स्वाक्षरी

ब) डिजिटल ओळख

क) डिजिटल पासवर्ड

ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

munotes.in

प्रश्न 2) संगणक गुन्ह्यांचा अर्थ सांगा. संगणकीय गुन्ह्यांचे प्रकार तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 3) ई-सुरक्षा चा अर्थ काय आहे? ई-सुरक्षा ची सुरक्षा साधने आणि पद्धती तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 4) सायबर कायदे म्हणजे काय? सायबर कायद्यांची व्याप्ती तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 5) 'सायबर चुका' याची व्याख्या करा. सायबर चुका आणि निर्णयासाठी दंड तपशीलवार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) ई-कॉमर्स सुरक्षेच्या समस्या

ब) हॅकर्स आणि क्रॅकर्स

क) डिजिटल स्वाक्षरी

ड) भारतीय पुरावा कायदा, 1872

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2884

[Total No. of Pages : 4

[5956]-207

M.Com. (Part - I)

206 : COMMERCIAL LAWS & PRACTICE

Group-B : Laws Relating to Copyright and Design

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Q. No. 1 & Q. No. 6 is compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from question No. 2 to No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice. (Any 6) **[6]**

a) Copyright is _______.
   i) Positive right
   ii) Exclusive right
   iii) Both (i) and (ii)

b) In India, for copyright infringement, the copyright Act, 1957 provides the following remedies.
   i) Administrative remedies
   ii) Civil remedies
   iii) All of the above

c) _______ is a first handmade tool from micro and small and medium enterprise registered for a geographical indicator (GI) tag.
   i) Wood Craft
   ii) Scissors
   iii) Arts

d) Geographical Indication (GI) tag is given as per the ______.
   i) Geographical indications (Registration and Protection) Act, 1999
   ii) Patent Act, 1970
   iii) New design Act, 2000

e) Which section of design Act, 2000 deals with the publication of particulars of registered design?
   i) Section 7 of design Act, 2000
   ii) Section 4 of design Act, 2000
   iii) Section 3 of design Act, 2000

P.T.O.

f) Section 25 of design Act, 2000 deals with _______?

   i) Notice of trust not to be entered in registers

   ii) Inspection of registered designs

   iii) Piracy of the registered design

g) Swachh-Nirmal Tat Abhiyan is run by ministry of ________.

   i) Shipping

   ii) Environment

   iii) Jal shakti

h) When was copyright Act enacted in India?

   i) 1955

   ii) 1959

   iii) 1957

munotes.in

Q2) What is the infringement of copyright? Explain the acts which constitute infringement and acts not constituting infringement. **[14]**

Q3) What is the Industrial Design Act, 2000? Explain the Infringement (Piracy) of copyright in Design (Sec. 22) and defenses which may be setup by the defendant. **[14]**

Q4) Write notes on infringement and its remedies (Section 20-24) and penalties for infringement (Section 37 to 54). **[14]**

Q5) Define the protection of plant varieties and Farmers Right Act, 2001. Explain the period of validity of Registration and surrender and revocation of certificate. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2): **[2×6=12]**

a) Infringement of Rights and its remedies.

b) Geographical Indications of Goods (Registration & Protection) Rules, 2002.

c) Scope of Industrial Design Act, 2000

d) Terms of Copyright (Section 22 to 29).

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

PA-2884

[5956]-207

M.Com. (Part - I)

206 : COMMERCIAL LAWS & PRACTICE

Group-B : Laws Relating to Copyright and Design

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :-
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) प्रताधिकार म्हणजे .... ?

i) सकारात्मक अधिकार

ii) अनन्य हक्क

iii) (i) आणि (ii) दोन्ही

ब) भारतात कॉपीराइट उल्लंघनासाठी कॉपीराइट कायदा, 1957 खालील उपाय प्रदान करतो ....

i) प्रशासकीय उपाय

ii) नागरी उपाय

iii) वरील सर्व

क) .... हे भौगोलिक निर्देशक (GI) टॅगसाठी नोंदणीकृत सूक्ष्म आणि लघु आणि मध्यम एंटरप्राइझचे पहिले हस्तनिर्मित साधन आहे.

i) लाकूड हस्तकला (वुडकाफ्ट)

ii) कात्री

iii) कला

ड) भौगोलिक संकेत (GI) टॅग .... नुसार दिलेला आहे.

i) भौगोलिक संकेत (नोंदणी आणि संरक्षण) अधिनियम, 1999

ii) पेटंट कायदा, 1970

iii) नवीन डिझाईन कायदा, 2000

munotes.in

इ) डिझाईन अधिनियम, 2000 चे कोणते कलम नोंदणीकृत डिझाइनच्या तपशीलांच्या प्रकाशनाशी संबंधीत आहे?

i) डिझाईन कायदा, 2000 चे कलम 7

ii) डिझाईन कायदा, 2000 चे कलम 4

iii) डिझाईन कायदा, 2000 चे कलम 3

फ) डिझाईन अधिनियम 2000 चे कलम 25 .... शी संबंधित आहे.

i) ट्रस्टची नोटीस रजिस्टरमध्ये टाकू नये

ii) नोंदणीकृत डिझाइनची तपासणी

iii) नोंदणीकृत डिझाईन्सची पायरसी

य) स्वच्छ-निर्मल तत् अभियान .... मंत्रालयाद्वारे चालवले जाते.

i) शिपिंग

ii) वातावरण

iii) जलशक्ती

र) भारतात कॉपीराइट कायदा कधी लागू झाला?

i) 1955

ii) 1959

iii) 1957

प्र.2) कॉपीराइटसचे उल्लंघन म्हणजे काय? ज्या कृत्यांचे उल्लंघन होते आणि ज्या कृत्यांचे उल्लंघन होत नाही ते स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) औद्योगिक डिझाइन कायदा, 2000 काय आहे? डिझाइन (सेक्शन 22) मध्ये कॉपीराइटसचे उल्लंघन (चाचेगिरी) आणि प्रतिवादीद्वारे सेट केलेले संरक्षण स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) उल्लंघन आणि त्यावरील उपाय (sec 20 - 24) आणि उल्लंघनासाठी दंड (sec 37 to 54) यावर टीप लिहा. **[14]**

प्र.5) वनस्पती वाणांचे संरक्षण आणि शेतकरी हक्क कायदा, 2001 परिभाषित करा. नोंदणी आणि सरेंडर आणि प्रमाणपत्र रद्द करण्याच्या वैधतेचा कालावधी स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) अधिकारांचे उल्लंघन आणि त्याचे उपाय

ब) वस्तूंचे भौगोलिक संकेत (नोंदणी आणि संरक्षण) अधिनियम, 2002

क) औद्योगिक डिझाइन कायदा, 2000 ची व्याप्ती

ड) कॉपीराइटसच्या अटी (sec 22 to 29)

☯ ☯ ☯ ☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2885

[Total No. of Pages : 3

[5956]-208

M.Com. (Part - I)

APPLICATION OF COST ACCOUNTING (207)

(2019 Pattern) (Semester - II) (Group C)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*
3) *Use of calculator is allowed.*

munotes.in

Q1) Prepare a reconciliation statement from the following data : **[15]**

	Rs.
Net profit as per financial books	63780
Net Profit as per Cost book	66760
Factory overhead under-recovered in costing	5700
Administrative overheads recovered in excess	4250
Depreciation charged in financial books	3660
Depreciation Recovered in costing	3950
Interest received but not included in costing	450
Income Tax provided in financial books	600
Bank Interest credited in Financial books	230
Stores adjustments (credited in financial books)	420
Depreciation of Stock Charged in Financial Books	860
Dividend appropriated in financial books	1200
Loss Due to pilferage provided only in Financial Books	260

OR

What is reconciliation of accounts? Explain the need and reasons for reconciliation of cost and financial accounts.

P.T.O.

Q2) A company produces three products, the standard cost of which is shown : **[15]**

	A	B	C
Direct Material	50	40	30
Direct Labor (@Rs. 10/ hrs)	30	40	50
Production overheads	30	40	50
	110	120	130
Quantity product / Sold (Units)	10000	20000	30000

Absorbed on the basis of Direct Labor Hours.

The Company wishes to introduce ABC, and has identified major cost pools for production and their association cost drivers.

Information on this activities- cost pools and their drivers is given below:-

Activity Cost pool	Cost Drivers	Cost Associates Activity cost pool
Receiving &inspecting	Purchase Requisition	Rs. 1400000
Production & scheduling	No. of Batches	Rs. 1200000

Further relevant information on the 3 products are given below:

	A	B	C
No. of purchase requisition	1200	1800	2000
Number for setups	240	260	300

Form the information given, calculate the activity based production cost of products A, B and C. comment on the differences between the original standard cost and the activity based cost you calculate.

OR

What is Value chain analysis? Explain the Importance of value chain analysis in assessing competitive advantages.

munotes.in

Q3) Division Z is a profit center which produces four products A, B, C and D. Each product is sold in the externals market also. Data for the period is : **[15]**

	A	B	C	D
Market price per unit (Rs.)	150	146	140	130
Variable cost of production per unit (Rs.)	130	100	90	85
Labour hours required per unit	3	4	2	3

Product D can be transferred to Division Y, but maximum quantity that may be required fortransfer is 2,500 units of D.

The maximum sales in the

external market are :

A : 2,800 units

B : 2,500 units

C : 2.300 units

D : 1,600 units

Division Y can purchase the same product at a price of 125 per unit from outside instead ofreceiving transfer of product D from Division Z.

Required :

What should be the transfer price for each unit for 2,500 units of D, if the total labour hours available in Division Z are 20,000 hours?

OR

Define transfer pricing. Explain the Methods, advantages and disadvantages of Transfer pricing.

Q4) Short Notes (any three) : **[15]**

a) Benefits of value chain analysis process.

b) Cost drivers.

c) Benefits of product life cycle Costing.

d) Objectives of Target Costing

e) Inter-locking and integral Accounts.

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-2886

[Total No. of Pages : 3

[5956]-209

First Year M.Com.

208 : ADVANCE COST ACCOUNTING AND COST SYSTEMS

Group-C : Cost Control and Cost Systems

(2019 Pattern) (Semester-II) (Special Paper-IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q1 is compulsory.*
2) *Solve any 2 questions from remaining.*

Q1) A) Fill in the blanks : **[5]**

a) Marginal costing is the most useful technique for the ____.

i) Shareholders ii) Management

iii) Bankers iv) Creditors

b) _____ is a technique that examines changes in the total cost and revenue by analyzing proposed alternatives.

i) Differential costing ii) Marginal costing

iii) Standard costing iv) Process costing

c) Cash discount is ____ to buyers who promptly pay their bills.

i) price inflation ii) price increase

iii) price reduction iv) price rise

d) _____ is the efficiency of production of goods or services expressed by some Measure.

i) Productivity ii) Policy

iii) Plan iv) Process

e) ____ is the process used by companies to reduce their costs and increase their profits.

i) Cost inflation ii) Cost rise

iii) Cost restructure iv) Cost reduction

P.T.O.

munotes.in

B) True or False: **[5]**

a) Cost cutting refers measures implemented by a company to reduce its expenses and improve profitability.

b) Pricing strategies tend to change as a product goes through its product life cycle.

c) Cost reduction is a planned negative approach to reduce expenditure.

d) Just-in-time (JIT) production also known as lean production.

e) Enterprise Resource Planning is a manual inventory control and production system.

C) Match the following : **[5]**

	A		B
a)	Cost Reduction technique	i)	Full costing
b)	Productivity improvement technique	ii)	Company's revenues equals its costs
c)	Margin of Safety	iii)	Prioritize
d)	BEP	iv)	Difference between BEP sales and actual sales
e)	Absorption Costing	v)	Value Analysis

munotes.in

D) Short Notes (Any three out of five): **[15]**

a) Differential Cost Analysis

b) Pricing Policy

c) Designing and Installing cost system in Computerised Accounting

d) Cost Control

e) Causes of Lower Productivity

Q2) B Ltd. is planning for improving the profitability, for which the following two suggestions are under- **[15]**

a) 10% decrease in value of sales with a sizeable increase in sales volume from 4000 units to 4500 units.

b) 10% increase in value of sales with a sizeable decrease in sales volume from 4000 units to 3500 units.

The following details are also made available from the current cost accounting records

Particulars	Rs.
Price per unit	100
Total Rigid cost	50000
Marginal cost per unit	50

State which of the two proposals should be recommended to the management so as to get sizeable amounts of profits.

Q3) Qjus Ltd. has an annual capacity of 2500 units but produces 1000 units which are sold in the market at Rs. 25 per unit. The per unit cost data is as below**[15]**

Particulars	Rs.
Productive Material	11
Fixed Office overheads	1.10
Direct wages	4
Rigid Distribution overheads	0.90
Chargeable expense	2
Variable Work overheads	1.20
Wages payable	1
Marginal Selling overheads	0.80

A promising business firm is willing to buy the entire production of 1000 units but at a price of Rs. 19 per unit. Do you advice the company management to accept this offer?

Q4) What is Productivity? Explain causes of lower productivity and how to improve productivity. **[15]**

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2887

[Total No. of Pages : 6

[5956]-210

M.Com. I

209 : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT
International Co-Operative Movement
(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - III) (Group D)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8) : **[6]**

a) __________ is the birth place of Co-operative agricultural credit movement in the world.

i) India ii) Britain

iii) Japan iv) Germany

b) According to __________ "Co-operative society can help the transformation from capitalism to socialism and finally to communism".

i) J.B. Warbase ii) Herrick

iii) V.L. Mehta iv) Lenin

c) The short comings in the Act of 1904 was removed by another legislation known as ____________.

i) Co-operative Societies Act of 1912

ii) The Model Co-operative Act

iii) Constitution Amendment Bill

iv) Company Act 1956

P.T.O.

d) The Chinese cooperative movement started from the _________.

i) 1922
ii) 1920
iii) 1921
iv) 1902

e) The Urban Co-operative Banks, Salary earner's societies thrift and credit societies are examples of ________.

i) Agricultural Credit Societies
ii) Non-Agricultural Credit Societies
iii) Co-operative Wholesale Societies
iv) Both i) & ii)

f) UNICOOP is a Co-operative Society related to __________.

i) Japan
ii) China
iii) India
iv) USA

g) NAFED stands for

i) National Agricultural Co-operative Marketing Federation
ii) National Agricultural and Fisheries Marketing Federation
iii) National Association of Fisheries Marketing Federation
iv) National Apex Federation

h) Credit unions were established in the U.S by

i) 1908
ii) 1910
iii) 1900
iv) 1980

Q2) Explain the impact of industrial revolution on co-operative movement in Great Britain. **[14]**

Q3) Explain the role of co-operatives in socialistic system. **[14]**

munotes.in

Q4) Explain the challenges of Co-operatives posed by globalisation. **[14]**

Q5) Evaluate the progress of Israeli Co-operatives movement. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2 out of 4) : **[2 × 6 = 12]**

a) Problems in global Co-operatives movement.

b) Nature of Co-operation.

c) Suggestions for reforming Co-operatives.

d) Co-operation in mixed economy.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2887

[5956]-210

M.Com. I

209 : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

International Co-Operative Movement

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - III) (Group - D)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना:

1) प्रश्न क्रमांक 1 व प्रश्न क्रमांक 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 यापैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडविणे.
3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ प्रश्न पत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा (8 पैकी कोणतेही 6) : **[6]**

अ) .... हे जगातील सहकारी कृषी संवर्धन पत चळवळीचे जन्मस्थान आहे.

i) भारत ii) ब्रिटन

iii) जपान iv) जर्मनी

ब) .... यांच्या मते "सहकारी संख्या भांडवलशाही पासून समाज वास्तव शेवटी साम्यवादाच्या रूपांतरित होण्यास मदत करू शकते."

i) जे. बी वारबेसे ii) हेरिक

iii) व्हि. एल मेहता iv) लेनिन

क) 1904 च्या कायदयातील उणीवा .... या कायदयातून काढून टाकण्यात आल्या.

i) सहकारी संस्था कायदा 1912 ii) मॉडेल सहकारी कायदा

iii) घटना दुरूस्ती विधेयक iv) कंपनी कायदा 1956

ड) चीनी सहकारी चळवळ .... मध्ये सूरू झाली.

i) 1922 ii) 1920

iii) 1921 iv) 1902

munotes.in

य) शहरी सहकारी बँका वेतन मिळवणाच्या संस्था, बचत गट व पतसंस्था ही .... हयांची उदाहरणे आहेत.

i) कृषी पतसंस्था ii) सहकारी घाऊक संस्था

iii) बिगर कृषी पतसंस्था iv) i) आणि ii) दोन्ही

र) UNICOOP ही सहकारी संस्था .... संबधित आहे.

i) जपान ii) चीन

iii) भारत iv) यूएसए

ल) नाफेड म्हणजे (NAFED) ....

i) राष्ट्रीय कृषी सहकारी विपणन महा संघ

ii) राष्ट्रीय कृषी व मत्स्य विपणन महासंघ

iii) नॅशनल असोसिएशन ऑफ फिशरीज मार्केटिंग फेडरेशन

iv) नॅशनल एपेक्स फेडरेशन

व) अमेरीके मध्ये .... या वर्षी पतसंस्था स्थापन करण्यात आल्या.

i) 1908 ii) 1910

iii) 1900 iv) 1980

munotes.in

प्रश्न 2) ग्रेट ब्रिटनमधील सहकारी चळवळीचा उदय आणि वृद्धीची थोडक्यात रूपरेषा दया. **[14]**

प्रश्न 3) समाज वादी व्यवस्थेतील सहकारी संस्थाची भुमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) जागतिकीकरणाने सहकारी चळवळी पुढे निर्माण केलेली आव्हाने स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) इस्त्रायली सहकारी चळवळीच्या प्रगतीचे मूल्यांकन करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) जागतिक सहकारी चळवळीतील समस्या

ब) सहकाराचे स्वरूप

क) सहकारी संस्थामध्ये सुधारणा करण्याच्या सूचना

ड) संमित्रा अर्थव्यवस्थेतील सहकार

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2888

[Total No. of Pages : 4

[5956]-211
M.Com. (Part - I)
210 : CO-OPERATIVE MANAGEMENT AND EDUCATION
Group-D : Co-operation and Rural Development
(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Q. No. 1 & Q. No. 6 is compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from question No. 2 to No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice. (Any 6 out of eight) **[6]**

a) In the ______ five year plan the central committee for co-operative Training was established.

i) First ii) Second

iii) Third iv) Fourth

b) ______ are now known as co-operative Agriculture and rural development banks.

i) Land development Banks ii) Primary Banks

iii) Urban Co-operative Banks iv) NABARD

c) In a co-operative society, admission of members and allocation of shares is done by

i) Secretary ii) Managing Committee

iii) President iv) General body

d) The first diary co-operative society was registered in 1913 at ______.

i) Anand in Gujrat ii) Allahabad in UP

iii) Aurangabad in Maharashtra iv) Ahmedabad in Gujrat

e) The board of directors of urban co-operative bank consist of _______ members.

i) 3 to 5 ii) 5 to 7

iii) 7 to 9 iv) 9 to 11

P.T.O.

f) NCCT stands for

   i) National Center for Co-operative trainning
   ii) National Council for co-operative trainning
   iii) National Council for Co-operation and trainning
   iv) National Center and Council for Co-operative trainning

g) Which society offers production bonus?

   i) Urban Society ii) Dairy Society
   iii) Agricultural Society iv) Non-Agricultural Society

h) Registrar of co-operatives societies is appointed by __________.

   i) Government ii) Leader
   iii) Supervisior iv) None of the above

Q2) Explain the role of primary credit societies in rural development. **[14]**

Q3) Explain the social responsibilities of co-operative Business. **[14]**

Q4) Describe the role of state co-operative Bank in the development of co-operative sector. **[14]**

Q5) Describe the role of co-operative department in promotion of co-operative business. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2): **[2×6=12]**

a) Distric Co-operative Bank.

b) Importance of Co-operative management.

c) Problems of Sugar Industries.

d) National Council for co-operative trainning.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2888

[5956]-211

M.Com. (Part - I)

210 : CO-OPERATIVE MANAGEMENT AND EDUCATION

Group-D : Co-operation and Rural Development

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ प्रश्न पत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) .... पंचवार्षिक योजनेत सहकारी प्रशिक्षण केंद्राची स्थापना केली गेली.

i) पहिला iii) दुसरा

ii) तिसरा iv) चौथा

ब) .... आता सहकारी कृषी आणि ग्रामिण बँक म्हणून ओळखल्या जातात.

i) जमिन विकास बँका iii) प्राथमिक बँका

ii) शहरी सहकारी बँका iv) नाबार्ड

क) सहकारी संस्थेत सभासदाचे प्रवेश आणि समभागांचे वाटप यांच्याद्वारे केले जाते.

i) सचिव iii) व्यवस्थापकीय समिती

ii) अध्यक्ष iv) जनरल बॉडी

ड) पहिली डेअरी सहकारी संस्था 1913 मध्ये नोंदणीकृत .... ठिकाणी झाली.

i) गुजरात मधील आनंद iii) उत्तरप्रदेशमधील अलाहाबाद

ii) महाराष्ट्रातील औरंगाबाद iv) गुजरातमधील अहमदाबाद

इ) नागरी सहकारी बँकेच्या संचालक मंडळामध्ये .... मेम्बर असतात.

i) 3 ते 5 ii) 5 ते 7

iii) 7 ते 9 iv) 9 ते 11

फ) एन सी सी टी म्हणजे ....

i) सहकारी प्रशिक्षण राष्ट्रीय केंद्र iii) सहकारी प्रशिक्षण राष्ट्रीय परिषद

ii) सहकार आणि प्रशिक्षण राष्ट्रीय परिषद iv) राष्ट्रीय प्रशिक्षण केंद्र सहकारी प्रशिक्षण परिषद

munotes.in

य) कोणती सोसायटी उत्पादन बोनस देते.

i) नागरी सोसायटी
iii) डेअरी सोसायटी
ii) कृषी संस्था
iv) बिगर कृषी संस्था

र) सहकारी संस्थाचे निबंधका .... द्वारा नियुक्त केले जातात.

i) सरकार
iii) नेता
ii) पर्यवेक्षक
iv) वरीलपैकी काहीही नाही

प्र.2) ग्रामिण विकासात प्राथमिक सहकारी पतसंस्थाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) सहकारी संस्थाची सामाजिक जबाबदारी विशद करा. **[14]**

प्र.4) सहकारी क्षेत्राच्या विकासात राज्य सहकारी बँकेची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) सहकारी व्यवसायाचे प्रगतीशी निगडीत सहकारी खात्याची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[2×6=12]**

अ) जिल्हा सहकारी बँक

ब) सहकारी व्यवस्थापनाचे महत्व

क) साखर उद्योगातील समस्या

ड) राष्ट्रीय सहकारी प्रशिक्षण परिषद

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2889

[Total No. of Pages : 6

[5956]-212

M.Com.

211 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
Modern Business Practices (Group - E)
(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any 3 questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6) : **[6]**

a) _________ member can participate in formulating economic & industrial policy.

i) FICCI ii) IDBI

iii) ICICI iv) LIC

b) The main function of chamber of commerce to promote interest in ____________ business possibilities.

i) National ii) Local

iii) State iv) International

c) WTO was established in the year ___________.

i) 1995 ii) 1997

iii) 1991 iv) 1986

d) Dairy products include ____________.

i) Cheese ii) Water

iii) Pestisides iv) Fertilizers

P.T.O.

e) Facilities for sale and purchase of agricultural products are available in __________ market.

i) Regulated ii) Unregulated

iii) Individual iv) Stock exchange

f) ___________ is a natural method of disposing the agricultural waste.

i) Recycling ii) Landfills

iii) Composting iv) Collecting

g) Public enterprises are institution operating an economic on behalf of _____________.

i) Government ii) Non-government

iii) NGO iv) Individual

h) __________ utility is an entity that provides goods or services to the general public.

i) Public ii) Industrial

iii) Commercial iv) Supplier

Q2) Explain in detail objectives and functions of Maratha Chamber of Commerce. **[14]**

Q3) What is Public Enterprises? State the functions of public enterprises and public utility in India. **[14]**

Q4) Explain the term 'Agricultural By-product'. Explain nature and disposal of Agricultural By-product. **[14]**

Q5) Explain the impact of WTO (World Trade Organisation) on development of agri-business practices in India. **[14]**

munotes.in

Q6) Write Short Notes (Any 2) : **[12]**

a) Trade Associations.

b) Control of Public Enterprises.

c) Problems of Agriculture Business.

d) Dairy Business in India.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2889 **[5956]-212**

M.Com.

211 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT
Modern Business Practices (Group - E)
(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना:

1) प्रश्न क्रं. 1 आणि प्रश्न क्रं. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्रं. 2 ते 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजुकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

munotes.in

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) : **[6]**

अ) .... सदस्य हे आर्थिक आणि औद्योगिक धोरण तयार करतांनी सहभागी होऊ शकतात.

i) एफ. आय. सी. सी. आय. ii) आय. डी. बी. आय.

iii) आय. सी. आय. सी. आय. iv) एल. आय. सी.

ब) चेंबर ऑफ कॉमर्स चे मुख्य कार्य म्हणजे .... व्यवसायिक संभाव्यतेबद्दल स्वारस्य वाढविणे होय.

i) राष्ट्रीय ii) स्थानिक

iii) राज्य iv) आंतरराष्ट्रीय

क) डब्लयू. टी. ओ. ची स्थापणा .... या वर्षी झाली.

i) 1995 ii) 1997

iii) 1991 iv) 1986

ड) दुग्धजन्य पदार्थामध्ये .... चा सामावेश होतो.

i) चीज ii) पाणि

iii) कीटकनाशके iv) खते

 P.T.O.

य) .... केलेल्या बाजारपेठेत कृषी उत्पादनांच्या विक्री आणि खरेदीच्या सुविधा उपलब्ध आहेत.

i) नियंत्रित ii) अनियंत्रित

iii) व्यक्तीगत iv) स्टॉक–एक्सचेंज

र) .... ही शेतीतील कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्याची नैसर्गिक पद्धत आहे.

i) पुनर्वापर ii) जमीन भरणे

iii) कंपोस्टिंग iv) गोळा करणे

ल) सार्वजनिक उद्योग ही .... च्या वतीने आर्थिक सेवा चालवणारी संस्था होय.

i) सरकारी ii) बिगर–सरकारी

iii) एन. जी. ओ. iv) व्यक्तीगत

व) .... उपयोगिता ही एक संस्था आहे की जी सामान्य लोंकाना वस्तु किंवा सेवा पुरविते.

i) सार्वजनिक ii) औद्योगिक

iii) व्यवसायिक iv) पुरवठादार

प्रश्न 2) मराठा वाणिज्य मंडळाची उद्दिष्टये आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) सार्वजनिक उद्योग म्हणजे काय? सार्वजनिक उद्योग व सार्वजनिक सेवा यांचे कार्ये सांगा. **[14]**

प्रश्न 4) कृषी उप–उत्पादने ही संकल्पना स्पष्ट करा. कृषी उप–उत्पादनाचे स्वरूप आणि विल्हेवाट संबंधीत माहीती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) जागतिक व्यापार संघटनेचा, भारतातील कृषी व्यवसाय पद्धतीच्या विकासावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. **[14]**

munotes.in

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) व्यापारी मंडळे

ब) सार्वजनिक उद्योगांचे नियंत्रण

क) कृषी व्यवसायाच्या समस्या

ड) भारतातील दुग्धव्यवसाय

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2890

[Total No. of Pages : 4

[5956]-213

First Year M.Com.

212 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

Group E : Business Environment Analysis

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No.1 and Question No.6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice. (any 6) **[6]**

a) MNCS stands for ______________.

i) Multinational Companies

ii) Multinational Co-operative Societies

iii) Multinational Co-ordination Services

iv) Multipurpose Companies

b) __________ sector organisation owned, controlled and managed by Government.

i) Public ii) Private

iii) Personal iv) Confidential

c) ______ is related with money market.

i) Commercial ii) Treasury Bills

iii) Cheque iv) Shares

d) ________ controls the capital market in India.

i) Government of India ii) SEBI

iii) Reserve Bank of India iv) NABARD

e) Environmental Analysis includes ___________.

i) Social and cultural ii) Social and ideological

iii) Cultural and ideological iv) Natural and ideological

P.T.O.

f) _______ helps organisations identify internal and external elements that can either negatively or positively impact their business.

i) Capital Analysis | ii) Market Analysis
iii) Environmental Analysis | iv) Chemical Analysis

g) ______ is about not having enough money to meet basic needs including food, clothing and shelter.

i) Parallel economy | ii) Unemployment
iii) Social injustice | iv) Poverty

h) ______ is defined as a state of disequilibrium in terms of economic and social criteria.

i) Balance Growth | ii) Equilibrium
iii) Economy | iv) Regional Imbalance

munotes.in

Q2) What is Foreign Investment? Explain the role of 'Foreign Investment' and 'MNC' in the development of nation. **[14]**

Q3) What is Financial Environment of Business? Explain in detail the role of Foreign Banks and Non-Banking Institutions. **[14]**

Q4) What is Environmental Analysis? Explain the impact of social and cultural Environment on world trade. **[14]**

Q5) What is Regional imbalance? Explain the factors responsible for regional imbalance and suggest remedies to reduce regional imbalance. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2): **[12]**

a) Small and Cottage Industry

b) Role of Public and Private Bank

c) Techniques of Environmental Analysis

d) Problems of unemployment

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

PA-2890

[5956]-213

First Year M.Com.

212 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

Group E : Business Environment Analysis

(2019 Pattern) (Semester - II) (Special Paper - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) MNCS म्हणजे ....

i) बहुराष्ट्रीय कंपन्या ii) बहुराष्ट्रीय सहकारी संस्था

iii) बहुराष्ट्रीय समन्वयक सेवा iv) बहुउद्देशीय कंपन्या

ब) .... क्षेत्रातील संस्थाची मालकी, नियंत्रण व व्यवस्थापन हे सरकार द्वारे केले जाते.

i) सार्वजनिक ii) खाजगी

iii) व्यक्तीगत iv) गोपनिय

क) .... हे नाणेबाजाराशी संबंधीत आहे.

i) कमर्शिअल नाणे ii) ट्रेझरी बीले

iii) धनादेश iv) भाग

ड) .... भारतातील भांडवली बाजारावर नियंत्रण ठेवते.

i) भारत सरकार ii) सेबी

iii) रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया iv) नाबार्ड

इ) पर्यावरणीय विश्लेषणामध्ये ....यांचा समावेश होतो.

i) सामाजिक आणि सांस्कृतिक ii) सामाजिक आणि वैचारिक

iii) सांस्कृतिक आणि वैचारिक iv) नैसर्गिक आणि वैचारिक

munotes.in

फ) .... हे संस्थाना अंतर्गत आणि बाह्य घटक ओळखण्यास मदत करते जे त्यांच्या व्यवसायावर नकारात्मक किंवा सकारात्मक परिणाम करू शकतात.

i) भांडवल विश्लेषण ii) बाजार विश्लेषण

iii) पर्यावरणीय विश्लेषण iv) रासायनिक विश्लेषण

य) .... म्हणजे अन्न, वस्त्र आणि निवारा यांसारख्या मुलभूत गरजा पूर्ण करण्यासाठी पुरेसा पैसा नसणे होय.

i) समांतर अर्थव्यवस्था ii) बेरोजगारी

iii) सामाजिक अन्याय iv) दारिद्रय

र) .... म्हणजे आर्थिक आणि सामाजिक निकशांच्या दृष्टिने असंतुलनाची स्थिती होय.

i) समतोल वाढ ii) समतोल

iii) अर्थव्यवस्था iv) प्रादेशिक असमतोल

प्र.2) परकीय गुंतवणूक म्हणजे काय? देशाच्या विकासामध्ये परकीय गुंतवणूक व बहुराष्ट्रीय कंपन्यांची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) व्यवसायाचे वित्तीय पर्यावरण म्हणजे काय? यामध्ये परकीय बँका व बँकेत्तर संस्थाची भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) पर्यावरणीय विश्लेषण म्हणजे काय? सामाजिक आणि सांस्कृतिक पर्यावरणाचा जागतिक व्यापारावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) प्रादेशिक असमतोल म्हणजे काय? प्रादेशिक असमतोलासाठी जबाबदार घटक स्पष्ट करा व प्रादेशिक असमतोल कमी करण्याचे उपाय सूचवा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) लघु आणि कुटीर उद्योग

ब) सार्वजनिक आणि खाजगी बँकांची भूमिका

क) पर्यावरणीय विश्लेषणाची तंत्रे

ड) बेरोजगारीच्या समस्या

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2891

[Total No. of Pages : 4

[5956]-214

M.Com. (Part - I)

BUSINESS ADMINISTRATION (Special Paper - III)

213 : Business Ethics and Professional Values

(2019 Pattern) (CBCS) (Group - F) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Q. No.2 to Q. No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any six) : **[6]**

i) In the field of ______ involves recommending concepts of right & wrong behaviour.
(Ethics, Social Science, Business, Management)

ii) A written statement of policies and principles that guides the behaviour of all the employees is called ________.
(Code of Ethics, Word of Ethics, Ethical Dilemma, None of the above)

iii) ______ is the element of Corporate Social Responsibility.
(Creditors, Suppliers, Professional Institutions, All of the above)

iv) Value based management is essential to combine subjective and ________.
(Normative Phenomena, Objective Phenomena, Power, Tangible items)

v) ______ is concerned with how marketers go about the management process of identifying, anticipating and satisfying customer requirements.
(Marketing Ethics, Social Services, Cause Marketing, Green Marketing)

vi) To understand problem and to formulate hypothesis is called as _______.
(Preparation, Planning, Follow-up, Compensating employees)

vii) _______ elements are responsible for pollution of water.
(Oil Refineries, Paper Factories, Sugar Mills, All of the above)

viii) The Instrument used to measure the noise is called _______.
(Audiometer, Odometer, Clap-on-meter, Accelerometer)

Q2) Define the term 'Ethics' and 'Business Ethics'. Explain in detail the principles of Business Ethics. **[14]**

Q3) What is Corporate Governance? Explain in detail the objectives and features of Corporate Governance. **[14]**

Q4) Describe the Unethical and Ethical Practices in Finance. **[14]**

Q5) Explain the elements responsible for environmental depletion. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any Two) : **[12]**

a) Ethical Decision Making

b) Value Based Management

c) Ethics at work place

d) Principles of Sustainable Development

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2891

[5956]-214
M.Com. (Part - I)
BUSINESS ADMINISTRATION (Special Paper - III)
213 : Business Ethics and Professional Values
(2019 Pattern) (CBCS) (Group - F) (Semester - II)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) .... क्षेत्रामध्ये चांगल्या आणि चूकिच्या वर्तनाच्या संकल्पना यांच्या शिफारसी केलेल्या असतात.

(नितीमुल्ये, सामाजिक शास्त्रे, व्यवसाय, व्यवस्थापन)

ii) सर्व कर्मचाऱ्यांच्या वर्तनाला मार्गदर्शन करणारे लिखीत धोरणांचे विधान आणि तत्वे म्हणजे ....

(आचरण संहिता, नितिमुल्यांचा शब्द, नैतिक पेचप्रसंग, वरीलपैकी काहीही नाही)

iii) .... हा घटक कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीशी संबंधीत आहे.

(ऋणको, पुरवठादार, व्यावसायीक संस्था, वरीलपैकी सर्व)

iv) मुल्याधारित व्यवस्थापन हे संयुक्त वस्तुनिष्ठता आणि .... करता आवश्यक आहे.

(नॉर्गेटिव्ह घटना, उद्दिष्ठनिष्ठता घटना, सत्ता, मुर्त वस्तू)

v) .... ही विपणकाद्वारे विविध व्यवस्थापकिय प्रक्रिया जसे की परिचय अंदाज करणे आणि ग्राहकांच्या गरजांची पूर्तता करणे यांच्याशी संबंधित आहे.

(विपणन नितिमुल्ये, सामाजिक सेवा, कारणजन्य विपणन, हरित विपणन)

munotes.in

vi) समस्या ओळखणे आणि गृहितकांची निर्मिती करणे म्हणजे .... होय.

(पूर्वतयारी करणे, नियोजन, पाठपुरावाकरणे, कर्मचारी नुकसान भरपाई)

vii) .... घटक पाण्याच्या प्रदूषणास जबाबदार आहेत.

(तेल शुद्धीकरण कारखाने, पेपर कारखाने, साखर कारखाने, वरीलपैकी सर्व)

viii) आवाजाचे प्रमाण मोजण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या साधनाला .... असे म्हणतात.

(ऑडिओमीटर, ओडोमीटर, क्लॅप-ऑन मिटर, ॲक्सिलरोमिटर)

प्रश्न 2) 'नितिमुल्ये' आणि 'व्यावसायिक नितिमुल्ये' या संकल्पनांच्या व्याख्या द्या. व्यावसायिक नितिमुल्यांची तत्वे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) 'कॉर्पोरेट प्रशासन' म्हणजे काय? कॉर्पोरेट प्रशासनाची उद्दिष्टे आणि वैशिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) व्यावसायिक वित्तातील अनैतिक आणि नैतिक कार्यपद्धती विशद करा. **[14]**

प्रश्न 5) पर्यावरणाच्या ऱ्हासास कारणीभूत ठरणारे घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) नीतिमुल्याधारित निर्णय प्रक्रिया

ब) मुल्याधारित व्यवस्थापन

क) कामाच्या ठिकाणी असणारी नैतिकता

ड) शाश्वत विकासाची तत्वे

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2892

[Total No. of Pages : 4

[5956]-215
M.Com.
214-Group-F : ELEMENTS OF KNOWLEDGE MANAGEMENT
(2019 CBCS Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from question no. 2 to 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice. (any 6 out of 8) **[6]**

a) The knowledge acquired by the company's Board of Directors is an example of _________ knowledge.

(Individual, Financial, Collective)

b) ________ can be simply defined as a measure of quality that strives for near perfection.

(CRM, TQM, Six Sigma)

c) Copyright is a type of __________ property.

(Intellectual, Movable, Non-movable)

d) _________ creates permanent knowledge sharing products.

(Lectures, Discussion Forum, Writing)

e) Knowledge has to be ______ from other factors.

(given, acquired, store)

f) ________ is an example of spoken knowledge sharing strategy.

(book, email, conference)

g) Knowledge can be used to make a good profit in the ________. (business, society, social work)

h) Knowledge Management strategy is a plan that describes how an organisation will manage its information and knowledge better for the benefit of the organisation and its __________.

(Stakeholders, Competitors, Government)

P.T.O.

munotes.in

Q2) What is meant by 'Knowledge Management'? Explain the process of Knowledge Management. **[14]**

Q3) What is meant by a 'Leader'? Explain the role of a leader in knowledge management. **[14]**

Q4) What is meant by 'Total Quality Management' (TQM)? Explain the role of Knowledge Management in TQM. **[14]**

Q5) What is meant by 'Knowledge Strategy'? Explain with examples, how knowledge Strategies have been created. **[14]**

Q6) Write Short Notes (any 2 out of 4): **[2×6=12]**

a) Difference between information and Knowledge.

b) System of Presenting Knowledge.

c) Role of Knowledge Management in Human Resource Management.

d) Future Prospects of Knowledge Intensive Business Services.

munotes.in

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

PA-2892

[5956]-215

M.Com.

214-Group-F : ELEMENTS OF KNOWLEDGE MANAGEMENT

(2019 CBCS Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :–
1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2, 3, 4 व 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (8 कोणत्याही 6) **[6]**

अ) कंपनीच्या संचालक मंडळाने घेतलेले ज्ञान हे .... ज्ञानाचे उदाहरण आहे.

(वैयक्तिक, आर्थिक, सामूहिक)

ब) .... हे गुणवत्तेचे मोजमाप म्हणून परिभाषित केले जाऊ शकते जे जवळच्या परिपूर्णतेसाठी प्रयत्न करते.

(सी.आर.एम., टी.क्यू.एम., सीक्स सिग्मा)

क) कॉपीराइट हा .... संपत्तीचा एक प्रकार आहे.

(बौद्धिक, अस्थावर, स्थावर)

ड) .... कायमस्वरूपी ज्ञान सामायिकरण उत्पादने तयार करते.

(व्याख्याने, चर्चा मंच, लेखन)

इ) ज्ञान इतर घटकांकडून .... लागते.

(घ्यावे, मिळवावे, साठवणे)

फ) .... हे बोललेल्या ज्ञान सामायिकरण व्यूहरचना उदाहरण आहे.

(पुस्तक, ई–मेल, परिषद)

य) ज्ञानाचा उपयोग .... चांगला नफा मिळविण्यासाठी केला जाऊ शकतो.

(व्यवसायात, समाजात, समाज कार्यरत)

र) ज्ञान व्यवस्थापन व्यूहरचना ही एक योजना आहे जी संस्था आणि तिच्या .... फायद्यासाठी संस्था तिची माहिती व ज्ञान अधिक चांगल्या प्रकारे कसे व्यवस्थापित करेल याचे वर्णन करते.

(भागधारक, प्रतिस्पर्धी, सरकार)

munotes.in

प्र.2) 'ज्ञान व्यवस्थापन' म्हणजे काय? ज्ञान व्यवस्थापनाची प्रक्रिया स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'नेता' म्हणजे काय? ज्ञान व्यवस्थापनातील नेत्याची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) 'संपूर्ण गुणवत्ता व्यवस्थापन' (TQM) म्हणजे काय? टी.क्यू.एम. मधील ज्ञान व्यवस्थापनाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) 'ज्ञान व्यूहरचना' म्हणजे काय? 'ज्ञान व्यूहरचना' कशी तयार केली जाते ते सोदाहरण स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) माहिती आणि ज्ञान यांतील फरक

ब) ज्ञान सादरीकरण प्रणाली

क) मानव संसाधन व्यवस्थापनामध्ये ज्ञान व्यवस्थापनाची भूमिका

ड) ज्ञानधिष्ठीत/ज्ञानाधारित व्यवसाय सेवांच्या भविष्यातील संभावना

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2893

[Total No. of Pages : 4

[5956]-216
M.Com. (Part - I)
ADVANCED BANKING AND FINANCE
215 : Banking Law and Practices
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (Group - G)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question no. 1 and Question no. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question no.2 to Question no.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any six) : **[6]**

i) The three stages of money laundering are ______.

A) Layering, Placement Refining

B) Placement, Layering, Integration

C) Layering, Placement, Integration

D) Layering, Refining, Integration

ii) The functions of Financial Intelligence _________

A) Collection of information B) Analysis of information

C) Sharing of information D) All the above

iii) ______ is not a Current account transaction.

A) Imports payables

B) Exports receivables

C) Dividend

D) External commercial borrowings

iv) ________ are the major players in the foreign exchange market.

A) Commercial banks

B) Corporate

C) Exchange brokers

D) Central bank of the country and the central government

P.T.O.

v) The Indian banking sector is facing the problem of heavy NPAs ______ industry has contributed least to the level of NPAs.

A) real estate sector
B) iron and steel
C) software and BPO
D) infrastructural development

vi) The ________ of financial institution can be measured through its asset-liability management.

A) profitability
B) efficiency
C) security
D) liquidity

vii) ________ of Banking Regulation Act, 1949 related with amalgamation of two banking companies?

A) Section 110 to 120
B) Section 44A
C) Section 391 to 394
D) Section 20C

viii) Banking Ombudsman is appointed by the _________.

A) Central Finance Minister
B) Reserve Bank of India
C) Security Exchange Board of India (SEBI)
D) State Bank of India

Q2) Explain the Provisions of the Prevention of Money Laundering Act, 2002 pertaining to obligations of the Banking companies, Financial Institutions and Intermediaries. **[14]**

Q3) Explain the Provisions relating to contravention and penalties underthe Foreign Exchange Management Act, 1999. **[14]**

Q4) Explain various risks faced by banks while managing their assets and liabilities. **[14]**

Q5) Discuss the role and use of technology up-gradation in banking sector.**[14]**

Q6) Write Short notes (Any Two) : **[12]**

a) Offence of money laundering and punishment for money laundering.
b) Authorised Person
c) Sub-standard Asset and Doubtful Assets
d) Advantages of Bank Mergers.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2893

[5956]-216
M.Com. (Part - I)
ADVANCED BANKING AND FINANCE
215 : Banking Law and Practices
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - II) (Group - G)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तिचे आहेत.*
2) *प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यातून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) अवैधसंपत्ती शुद्धीकरणाच्या .... तीन पायऱ्या आहेत.

अ) स्तरीकरण, प्लेसमेंट, शुद्धीकरण

ब) प्लेसमेंट, स्तरीकरण, एकात्मकीकरण

क) स्तरीकरण, प्लेसमेंट, एकात्मकीकरण

ड) स्तरीकरण, शुद्धीकरण, एकात्मकीकरण

ii) फायनान्शिअल इंटेलिजन्स युनिट चे .... कार्ये आहेत.

अ) माहीती संकलन   ब) माहीतीचे विश्लेषण

क) माहीतीची देवाण घेवाण   ड) वरील सर्व

iii) .... व्यवहार हा चालू खात्यावरीवरील व्यवहार नाही.

अ) आयात देणी   ब) निर्यात प्राप्ती

क) लाभांश   ड) बाहय वाणिज्य विषयक कर्जे

iv) परकीय चलन बाजारातील महत्वपूर्ण अभिकर्ते .... आहेत.

अ) व्यापारी बँका

ब) कार्पोरेट

क) एक्सेंज ब्रोकर

ड) देशाची मध्यवर्ती बँक आणि केंद्र शासन

munotes.in

v) भारतातील बँक व्यवसायाला मोठया प्रमाणात उच्च अनुत्पादक मालमत्ते ची समस्या भेडसावत आहे. .... उद्योग. अनुत्पादक मालमत्तेची निच्यांक पातळी दर्शवितो.

अ) रिअल इस्टेट क्षेत्र ब) लोह पोलाद उद्योग

क) सॉप्टवेअर आणि बी.पी. ओ ड) पायाभूत सुविधांचा विकास

vi) मालमत्ता देय्यता व्यवस्थापनाच्या माध्यमातून वित्तीयी संस्थेची .... मापन केले जावू शकते.

अ) लाभ क्षमता ब) कार्य क्षमता

क) सुरक्षितता ड) रोखता

vii) बँक नियमण कायदा, 1949 चे .... हे दोन बँकिंग कंपण्यांच्या विलीणीकरणाच्या संबंधी आहेत.

अ) कलम 110 ते 120 ब) कलम 44 अ

क) कलम 391 ते 394 ड) कलम 20 क

viii) बँकिंग लोकपालाची नियुक्ती ही .... द्वारे केली जाते.

अ) केंद्रीय वित्तमंत्री

ब) भारतीय रिझर्व्ह बँक

क) सेबी (SEBI)

ड) स्टेट बँक ऑफ इंडिया

प्रश्न 2) अवैध संपत्ती शुद्धीकरण प्रतिबंध अधिनियम, 2002 मधील बँकिंग कंपणी, वित्तीय संस्था आणि मध्यस्थ संदर्भातील तरतुदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) परकीय विनिमय व्यवस्थापन कायदा, 1999 अंतर्गत उल्लंघन आणि दंडाच्या संदर्भातील तरतुदी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) मालमत्ता दायित्वाचे व्यवस्थापन करतांना बँकेला सामोरे जाण्या लागणाऱ्या विविध जोखिमांचे स्पष्टीकरण करा. **[14]**

प्रश्न 5) बँकिंग क्षेत्रातील आधुनिक आणि आद्ययावत तंत्रज्ञाना ची भूमिका आणि उपयोग स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) : **[12]**

अ) अवैध संपत्ती शुद्धीकरणाचा गुन्हा आणि शिक्षा

ब) अधिकृत व्यक्ती

क) उपप्रमाण मालमत्ता आणि संशयास्पद मालमत्ता

ड) बँक विलीणीकरणाचे फायदे

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2894

[Total No. of Pages : 4

[5956]-217

M. Com. - I

216 : BANKING & FINANCE

Group-G : Monetary Policy

(2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. No.1 and Q. No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q. No. 2 to Q. No.5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice. (Any 6) **[6]**

a) Which one among the ______ promoted the concept of self-helf groups (SHGs) for financing the poor.

i) RBI

ii) Union Ministry of Rural Development

iii) NABARD

iv) Union Ministry of Labour

b) The Cash Reserve Ratio is an effective instrument of credit control. Under the RBI Act, 1934 every _______ Bank has to keep certain minimum cash reserves with RBI :

i) Public Bank ii) Commercial Bank

iii) Private Bank iv) Agricultural Bank

c) Monetary policy is regulated by __________.

i) Micro finance organizations ii) Central Bank

iii) Money Leaders iv) Private Bank

d) Marginal Standing Facility (MSF) Rate = ___________.

i) MSF Rate = Reverse Repo Rate –1

ii) MSF Rate = Reverse Repo Rate +1

iii) MSF Rate = Repo Rate +1

iv) MSF Rate = Repo Rate –1

P.T.O.

munotes.in

e) The interest rate charged on overnight loans of reserves between banks is the __________.

i) Treasury Bill Rate
ii) Federal Funds Rate
iii) Discount Rate
iv) Prime Rate

f) Inflation is a sustained increase in the general level of ________.

i) Income
ii) Prices
iii) Accounts
iv) Profit

g) In 1999 Reserve Bank of India introduced ILAF stands for ________.

i) Interim Liquidity Adjustment Facility
ii) Internal Liquidity Adjustment Facility
iii) Interest Liquidity Adjustment Facility
iv) Investing Liquidity Adjustment Facility

h) Tarun, Kishor and Sishu are the schemes of __________.

i) RRBs
ii) MUDRA
iii) SIDBI
iv) IDBI

Q2) What is Monetary Policy? Explain the limitation of Monetary Policy. **[14]**

Q3) Explain the effectiveness of moral suasion, publicity and direct action. **[14]**

Q4) Explain the review of the Monetary Policy of Reserve Bank of India in the last five years. **[14]**

Q5) Explain the role and functions of NABARD. **[14]**

Q6) Write Short Notes on (Any 2): **[12]**

a) Financial literacy
b) Cash Reserve Ratio
c) Types of Monetary Policy
d) Marginal standing Facility Rate

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2894

[5956]-217

M. Com. - I

216 : BANKING & FINANCE

Group-G : Monetary Policy

(2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे आवश्यक आहे.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) गरीबांना वित्तपुरवठा करण्यासाठी खालीलपैकी .... स्वयंसहायना समूहांना प्रेरणा देते.

i) आर बी आय ii) ग्रामीण विकास मंत्रालय

iii) नाबार्ड iv) श्रम मंत्रालय

ब) रोख राखीव निधी प्रमाण हे पत नियंत्रणाचे एक परिणामकारक साधन आहे. भारतीय रिझर्व्ह बँक कायदा 1934 नुसार .... बँकांना भारतीय रिझर्व्ह बँके बरोबर काही किमान राखीव निधी ठेवावा लागतो.

i) सार्वजनिक बँक ii) व्यापारी बँक

iii) खाजगी बँक iv) कृषि बँक

क) चलनविषयक धोरणांचे नियमन .... द्वारे केले जाते.

i) सूक्ष्म वित्त संघटन ii) सेन्ट्रल बँक

iii) मनी लिडर्स iv) खाजगी बँक

ड) मार्जिनल स्टॅन्डिंग फॅसिलिटी (एमएसएफ) दर = ...

i) एमएसएफ दर = रिव्हर्स रेपो दर − 1

ii) एमएसएफ दर = रिव्हर्स रेपो दर + 1

iii) एमएसएफ दर = रेपो दर + 1

iv) एमएसएफ दर = रेपो दर − 1

इ) राखीव साठयावरील एका रात्रीसाठी जी कर्जे असतात त्यांच्या वर जो व्याजदर लावलेला असतो तो .... दराप्रमाणे असतो.

i) ट्रेझरी बील दर ii) फेडरल फंडस दर

iii) डिस्काउंट दर iv) प्राईम दर

फ) चलनवाढ ही साधारणपणे सर्वसामान्य पातळीवरती वाढल्याचे .... मध्ये दिसून येते.

i) उत्पन्न ii) किमती

iii) लेखा iv) नफा

munotes.in

य) 1999 मध्ये भारतीय रिझर्व्ह बँकेने आय एल ए एफ चा परिचय करून दिला. आय एल ए एस म्हणजे ....

i) इंटरीम लिक्विडिटी ॲडजेस्टमेन्ट फॅसिलिटी

ii) इंटरनल लिक्विडिटी ॲडजेस्टमेन्ट फॅसिलिटी

iii) इनटरेस्ट लिक्विडिटी ॲडजेस्टमेन्ट फॅसिलिटी

iv) इनव्हेस्टींग लिक्विडिटी ॲडजेस्टमेन्ट फॅसिलिटी

र) तरूण, किशोर आणि शिशु ही योजना .... ची आहे.

i) प्रादेशिक ग्रामीण बँका   ii) मुद्रा बँक

iii) भारतीय लघुउद्योग विकास बँक   iv) भारतीय औद्योगिक विकास बँक

प्र.2) चलनविषयक धोरण म्हणजे काय? चलन विषयक धोरणाच्या मर्यादा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) नैतिक समजावणी, प्रसिद्धि आणि प्रत्यक्ष कारवाई यांची परिणाम कारकता स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) मागील पाच वर्षातील रिझर्व्ह बँकेच्या चलनविषयक धोरणाचा आढावा घ्या. **[14]**

प्र.5) नाबार्डची भूमिका आणि कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) वित्तीय साक्षरता

ब) रोख राखीव प्रमाण

क) चलनविषयक धोरणाचे प्रकार

ड) मार्जिनल स्टॅन्डिंग फॅसिलिटी दर

☯ ☯ ☯ ☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2895

[Total No. of Pages : 4

[5956]-218

M.Com. (Part - I) (Semester - II)

CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT & RETAILING (217)

Advance Marketing (Special Paper - III)

(Group - H) (2019 Pattern) (CBCS) (Regular)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from question No. 2 to 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting suitable choice : (Any six)** **[6]**

i) CRM technology can help in __________.

a) Designing direct marketing efforts

b) Developing new pricing models

c) Processing transactions faster

d) All of the above

ii) The marketing messages committed to customers wishes is a part of _________.

a) Permission marketing   b) Activity marketing

c) Supplier marketing   d) None of the above

iii) __________ is the Role of IT in CRM.

a) The internet   b) Computer Telephony Integration

c) Data warehouse   d) All of the above

iv) Building and sustaining long term business with customer is the aim of __________.

a) Electronic Customer Relationship Management

b) CRM

c) Customer acquisition

d) Customer management

P.T.O.

v) Different component of customer profitability are __________.

a) Retention, Expansion and Acquisition

b) Acquisition, Retention & Expansion

c) Retention and Acquisition

d) Expansion & Retention

vi) _________ key players and their requirements in CRM.

a) Customer Representative's Perspective

b) System Administrator Perspective

c) Customer Perspective

d) All of the above

vii) ________ Factors are affecting Employee's Performance.

a) Overwork b) Environment creation

c) Relationship Building d) None of the above

viii) Importance of customer perception is __________.

a) Consideration b) Branding

c) Marketing d) All of the above

munotes.in

Q2) What is 'CRM'? Explain the Reasons of customer Switching and Strategies for Retention. **[14]**

Q3) Explain the eCRM in Business and Important CRM softwares. **[14]**

Q4) What is 'Customer Lifetime Value'? Explain the components and calculation of CLV as well as measures to increase the CLV. **[14]**

Q5) What is 'Customer Satisfaction'? Explain the factors reasons for measurement and methods of measurement of customer satisfaction. **[14]**

Q6) Write short notes : (Any Two) **[12]**

a) Factors responsible for the growth of CRM.

b) Technologies of eCRM.

c) Profitability Management.

d) Customer Expectation and Customer perception.

❄ ❄ ❄

Total No. of Questions : 6]

PA-2895

[5956]-218

M.Com. (Part - I) (Semester - II)

CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT & RETAILING (217)

Advance Marketing (Special Paper - III)

(Group - H) (2019 Pattern) (CBCS) (Regular)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्रश्न क्रं. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्रं. 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) **योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा : (कोणत्याही सहा)** **[6]**

i) सी. आर. एम. तंत्रज्ञान .... यास मदत करू शकते.

अ) भेट विपणन प्रयत्नांची आखणी करणे

ब) नवीन किंमतीचे मॉडेल विकसित करणे

क) व्यवहारावर जळद प्रक्रिया करणे

ड) वरील सर्व

ii) ग्राहकांच्या इच्छेनुसार वचनबद्ध विपणन संदेश हा .... एक भाग आहे.

अ) परवानगी विपणन ब) क्रियाकलाप विपणन

क) पुरवठादार विपणन ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

iii) सी. आर. एम. मधील आय. टी. ची भूमिका .... आहे.

अ) इंटरनेट ब) संगणक दुरध्वनी एकत्रीकरण

क) माहितीचे कोठार ड) वरील सर्व

iv) ग्राहकांशी दीर्घकालीन व्यवसाय बनविणे आणि टिकविणे हे .... चे उद्दिष्टे आहे.

अ) ई. ग्राहक संबंध व्यवस्थापन ब) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन

क) ग्राहक संपादन ड) ग्राहक व्यवस्थापन

v) ग्राहकांच्या फायद्याचे भिन्न घटक .... असतात.

अ) धारणा, विस्तार आणि संपादन ब) संपादन, धारणा आणि विस्तार

क) धारणा आणि संपादन ड) विस्तार आणि धारणा

munotes.in

vi) …………… हे की प्लेयर्स आणि सी. आर. एम मधील त्यांची आवश्यकता.

अ) ग्राहक प्रतिनिधीचा दृष्टीकोन   ब) प्रणाली प्रशासक दृष्टीकोन

क) ग्राहक दृष्टीकोन   ड) वरील सर्व

vii) कर्मचाऱ्यांच्या कामगीरीवर परिणाम ……………. घटक करतात.

अ) जास्त काम करणे   ब) पर्यावरण निर्मिती

क) संबंध निर्माण करणे   ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

viii) …………… हे ग्राहकांच्या जाणीवेचे महत्व आहे.

अ) प्रतिफल   ब) ब्रँडिंग

क) विपणन   ड) वरील सर्व

प्रश्न 2) 'ग्राहक संबंध व्यवस्थापन' म्हणजे काय? ग्राहक बदलाची कारणे आणि ग्राहक धारणा व्यवस्थापनाची धोरणे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) व्यवसायातील ई-ग्राहक संबंध व्यवस्थापन आणि ग्राहक संबंध व्यवस्थापनातील महत्वाची सॉफ्टवेअर स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) 'ग्राहक आजीवन मुल्य' म्हणजे काय? ग्राहक आजीवन मुल्याचे घटक आणि गणना तसेच ग्राहक आजीवन मुल्य वाढविण्याचे उपाय स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) 'ग्राहक समाधान' म्हणजे काय? ग्राहक समाधानाचे घटक, ग्राहक समाधानांचे मोजमाप करण्यांची कारणे व पद्धती स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) ग्राहक संबंध व्यवस्थापन वाढीस कारणीभूत ठरलेले घटक.

ब) ग्राहक संबंध व्यवस्थापनामधील तंत्रज्ञान.

क) ग्राहक नफा क्षमता.

ड) ग्राहक अपेक्षा आणि ग्राहक आकलन.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2896

[Total No. of Pages : 4

[5956]-219

M. Com.

Group-H : (218) SERVICES MARKETING

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and Question No.6 are Compulsory.***
2) ***Solve any Three Questions from question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice. (any 6 out of 8) **[6]**

a) Services marketing is important in today's context because of it ______.

i) Generates more GDP

ii) Generates more customer

iii) Generates more jobs and GDP

iv) Generates more jobs

b) Which of the following is not an example of "tangibilizing" a service product?

i) Employee uniforms ii) Exterior of the property

iii) Plant presentation iv) All of the above

c) Service positioning is about _________.

i) Developing a service

ii) Developing a perception of the service

iii) Service quality decisions

iv) Perceptual mapping

d) ______ is one of the core elements in service strategy formulation.

i) Segmentation ii) Targeting

iii) Positioning iv) Competiveness

e) A service-focused firm offers a _______ range of services to a fairly broad market.

i) Wider ii) Limited

iii) Less iv) More

P.T.O.

munotes.in

f) Services that do not meet customer expectations are called __________.

   i) Service failures ii) Critical incidents

   iii) Function failures iv) Service recoveries

g) In the service industry charges, fees, fares or rates are all __________.

   i) Service cost ii) Cost structure

   iii) Cost plus iv) Price

h) Pure goods without accompanying ____________________.

   i) Product ii) Goods

   iii) Services iv) Nothing

Q2) What do you mean by services? Explain Characteristics of Services? **[14]**

Q3) Explain in detail the Designing of Services Mix with reference to Product and Price. **[14]**

Q4) Explain in detail the challenges associated with the development of the services? **[14]**

Q5) Define Consumer Satisfaction and Explain Measuring Consumer Satisfaction? **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2 out of 4): **[2×6=12]**

a) Types of Services.

b) The Service Delivery Process.

c) Measuring Service Quality.

d) Customer Loyalty.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2896

[5956]-219

M. Com.

Group-H : (218) SERVICES MARKETING

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - II)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहेत.

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा (8 पैकी कोणतेही 6) **[6]**

अ) आजच्या संदर्भात सेवा विपणन महत्वाचे आहे कारण ....

i) अधिक जीडीपी निर्माण करते

ii) अधिक ग्राहक निर्माण करतात

iii) अधिक रोजगार आणि जीडीपी निर्माण करते

iv) अधिक रोजगार निर्माण करतात

ब) खालील पैकी कोणती सेवा उत्पादन ''टँजीबिलायझिंग'' (स्पष्ट व निश्चित) करण्याचे उदाहरण नाही?

i) कर्मचारी गणवेश ii) मालमत्ता बाह्य

iii) वनस्पती सादरीकरण iv) वरील सर्व

क) सेवा स्थिती म्हणजे ....

i) सेवा विकसित करणे ii) सेवेची धारणा विकसित करणे

iii) सेवा गुणवत्तेचे निर्णय iv) बोधात्मक/संवेदनाक्षम मॅपिंग

ड) .... सेवा रणनीती तयार करण्याच्या मुख्य घटकांपैकी हे एक आहे.

i) विभाजन ii) लक्ष्यीकरण

iii) स्थिती iv) स्पर्धात्मकता

इ) सेवा केंद्रित फर्म बऱ्याच ब्रॉड मार्केटमध्ये .... सेवांची ऑफर देते.

i) विस्तीर्ण ii) मर्यादीत

iii) कमी iv) अधिक

munotes.in

फ) ज्या सेवा ग्राहकांच्या अपेक्षांची पूर्तता करीत नाहीत त्यांना .... म्हणतात.

i) सेवा अपयशी ii) गंभीर घटना

iii) कार्य अयशस्वी iv) सेवा वसूल

य) सेवा उद्योग शुल्क, फी, भाडे किंवा दर सर्व काही ....

i) सेवा खर्च ii) खर्च रचना

iii) खर्च अधिक iv) किंमत

र) शुद्ध वस्तू सोबत नसणे म्हणजे ....

i) उत्पादन ii) वस्तू

iii) सेवा iv) काही नाही

munotes.in

प्र.2) सेवा म्हणजे काय? सेवांची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा? **[14]**

प्र.3) उत्पादन आणि किमतीच्य संदर्भात सेवा मिश्र रचना सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) सेवांच्या विकासाशी संबंधित आव्हाने सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) ग्राहक समाधानाची व्याख्या द्या आणि ग्राहक समाधानाचे मोजमाप स्पष्ट करा? **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (चारपैकी कोणत्याही दोन) **[2×6=12]**

अ) सेवांचे प्रकार

ब) सेवा वितरण प्रक्रिया

क) सेवेची गुणवत्ता मोजणे

ड) ग्राहक निष्ठा

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2897

[Total No. of Pages : 4

[5956]-301

S.Y.M.Com. (Semester - III)

BUSINESS ECONOMICS

Business Finance

(2019 Pattern) (CBCS) (301)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three questions from question No.2 to question No.5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks (any 6) : **[6]**

i) Interest paid on only the original principal borrowed is often referred to as_____________

a) Compound interest
b) Future value
c) Present value
d) Simple interest

ii) The value of the same amount of money in hand today is _______ the value of money to be received in the future.

a) Higher than
b) Lower than
c) Same as
d) May be Higher or Lower

iii) Under capitalisation arises due to _________

a) Excess of assets over the liabilities
b) Excess of liabilities over the assets
c) Actual capitalisation is higher than the proper capitalisation
d) Actual capitalisation is lower than the proper capitalisation

iv) Rate of return on capital is exceptionally low in ___________

a) Under capitalisation
b) Over capitalisation
c) Working capital
d) Fixed capital

v) _________ are the real owners of a company.

a) Government
b) Board of Directors
c) Equity shareholders
d) Debenture holders

P.T.O.

vi) Shareholders __________ received from the company.

a) Interest b) Commission

c) Profit d) Dividend

vii) Net working capital refers to ____________

a) Total assets minus fixed assets.

b) Current assets minus current liabilities

c) Current assets minus inventories

d) Current assets

viii) ____________ is not an example of fixed asset.

a) Land b) Machineries

c) Raw Material d) Building

Q2) What is time value of money? Explain the importance of time value of money. **[14]**

Q3) What is under capitalisation? Explain causes of under capitalisation. **[14]**

Q4) Define the term 'preference share' Explain the advantages and disadvantages of preference share. **[14]**

Q5) What is working capital? Explain the advantages and disadvantages of working capital. **[14]**

Q6) Write a short note (any 2) **[12]**

a) Present value of money.

b) Over capitalisation.

c) Characteristics of debentures.

d) Need of short term finance.

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-2897

[5956]-301
M.Com.II (Semester - III)
BUSINESS ECONOMICS
Business Finance
(2019 Pattern) (CBCS) (301)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 पासून प्रश्न क्रमांक 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) कर्जाऊ घेतलेल्या केवळ मूळ मुद्दलीवर दिल्या जाणाऱ्या व्याजाला .... म्हणतात.

अ) चक्रवाढ व्याज ब) भविष्यकालीन मूल्य

क) वर्तमान मूल्य ड) सरळ व्याज

ii) भविष्यात मिळणाऱ्या पैशाच्या मूल्यापेक्षा आज हातात असलेल्या तेवढयाच पैशाचे मूल्य ....

अ) जास्त असते ब) कमी असते

क) सारखेच असते ड) जास्त किंवा कमी असू शकते

iii) कमी भांडवलीकरण .... यामुळे उद्भवते.

अ) दायित्वापेक्षा जास्त मालमत्ता

ब) मालमत्तांपेक्षा जास्त दायित्वे

क) वास्तविक भांडवल योग्य भांडवलापेक्षा जास्त असते.

ड) वास्तविक भांडवल योग्य भांडवलापेक्षा कमी असते.

iv) .... मध्ये भांडवलावरील परतावा दर अपवादात्मकपणे कमी असतो.

अ) कमी भांडवलीकरण ब) अधिभांडवलीकरण

क) खेळते भांडवल ड) स्थिर भांडवल

v) कंपनीचे वास्तविक मालक .... असतात.

अ) सरकार ब) संचालक मंडळ

क) सामान्य भाग धारक ड) कर्जरोखे धारक

munotes.in

vi) भागधारकांना कंपनीकडून .... प्राप्त होते.

अ) व्याज   ब) कमिशन

क) नफा   ड) लाभांश

vii) निव्वळ खेळते भांडवल .... शी संबंधीत आहे.

अ) एकुण मालमत्ता वजा स्थिर मालमत्ता   ब) चालू मालमत्ता वजा चालू दायित्वे

क) चालू मालमत्ता वजा सूची   ड) चालू मालमत्ता

viii) .... हे स्थिर मालमत्तेचे उदाहरण नाही.

अ) जमीन   ब) यंत्रसामग्री

क) कच्चा माल   ड) इमारत

प्रश्न 2) पैशाचे समयमूल्य म्हणजे काय? पैशाच्या समय मूल्याचे महत्व स्पष्ट करा. [14]

प्रश्न 3) कमी भांडवलीकरण म्हणजे काय? कमी भांडवलीकरणाची कारणे स्पष्ट करा. [14]

प्रश्न 4) अग्रहक्क भागाची व्याख्या द्या. अग्रहक्क भागाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा. [14]

प्रश्न 5) खेळते भांडवल म्हणजे काय? खेळत्या भांडवलाचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा. [14]

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) [12]

अ) पैशाचे चालू मूल्य

ब) अधिभांडवलीकरण

क) कर्जरोख्यांची वैशिष्टये

ड) अल्पकालीन वित्तपुरवठयाची गरज

munotes.in

OOOO

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2898

[Total No. of Pages : 4

[5956]-302

M. Com. -II

302 : RESEARCH METHODOLOGY FOR BUSINESS

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 01 and Question No. 06 are Compulsory.*
2) *Solve any three Questions from question No. 02 to Question No. 05.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8) **[6]**

i) Business Research is a Process of acquiring detailed Information of all the _________.

a) Areas of Business b) Areas of Production

c) Areas of Competitors d) Areas of Market

ii) ________ is a comprehensive summary of Previous research on a topic.

a) Research problem b) Objective

c) Hypothesis d) Literature review

iii) _______ helps companies determine which Product/Service is most profitable or in Demand.

a) Business Research b) Production Research

c) Workers Research d) Partners Research

iv) The _________ involves Identifying, Locating, Assessing and Analyzing the information.

a) Production process b) Research process

c) Accounting process d) Costing process

v) _______ in Business Research can be done with accuracy and Speed with the help of computer.

a) Production b) Advertisement

c) Large calculations d) Productivity

P.T.O.

vi) A ________ is a Specific Issue, Difficulty, contradiction, or Gap in Knowledge.

a) Research problem b) Research process

c) Research objective d) Research hypothesis

vii) A _________ is a document prepared by an Analyst.

a) Research hypothesis b) Research design

c) Research problem d) Research report

viii) A developmental research design that examines age differences at only one point in time is called the _______ method.

a) Cross - sectional b) Longitudinal

c) Single - case d) Sequential

munotes.in

Q2) Define the term Research. Explain the Features and Objectives of Research. **[14]**

Q3) Define the term Research Design. Explain the Classification and steps of Research Design. **[14]**

Q4) Define the term of Questionnaire. Explain the types of questionnaire along with various steps to design questionnaire. **[14]**

Q5) What is Research Report? Explain in details the importance and types of Research Report. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2 out of 4) **[2×6=12]**

a) Role of Computer in Research.

b) Sampling

c) Primary Source of Data Collection

d) Layout of Research Report

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 6]

PA-2898

[5956]-302
M. Com. - II
302 : RESEARCH METHODOLOGY FOR BUSINESS
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3* तास*]* *[*एकूण गुण *: 60*

सूचना :–
1) प्रश्न क्रमांक 1 व 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्र.क्रमांक 2 ते 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा (8 पैकी कोणतेही 6) **[6]**

i) व्यवसाय संशोधन ही सर्व .... तपशीलवार माहिती घेण्याची प्रक्रिया आहे.

अ) व्यवसाय क्षेत्राची ब) उत्पादन क्षेत्राची

क) प्रतिस्पर्धी क्षेत्राची ड) बाजाराचे क्षेत्राची

ii) .... म्हणजे एखाद्या विषयावरील मागील संशोधनाचा सर्वसमावेशक सारांश आहे.

अ) संशोधन समस्या ब) उद्देश

क) गृहीतक ड) साहित्य पुनरावलोकन

iii) .... हे कंपन्यांना कोणते उत्पादन/सेवा सर्वात फायदेशीर आहे किंवा जास्त मागणी आहे हे ठरविण्यात मदत करते.

अ) व्यवसाय संशोधन ब) उत्पादन संशोधन

क) कामगार संशोधन ड) भागीदार संशोधन

iv) .... मध्ये माहिती ओळखणे, शोधणे, मूल्यांकन करणे आणि विश्लेषण करणे समाविष्ट आहे.

अ) उत्पादन प्रक्रिया ब) संशोधन प्रक्रिया

क) लेखा प्रक्रिया ड) खर्च प्रक्रिया

v) संगणकाच्या मदतीने व्यवसाय संशोधनामध्ये .... अचूकतेसह आणि वेगाने केले जाऊ शकते.

अ) उत्पादन ब) जाहिरात

क) मोठी गणना ड) उत्पादकता

munotes.in

vi) …………… ही एक विशिष्ट समस्या, अडचण, विरोधाभास किंवा ज्ञानातील अंतर आहे.

अ) संशोधन समस्या   ब) संशोधन प्रक्रिया

क) संशोधन उद्देश   ड) संशोधन गृहीतक

vii) ……………. हा एक दस्तऐवज असतो जो विश्लेषक तयार करतो.

अ) संसोधन गृहीतक   ब) संशोधन डिझाइन

क) संशोधन समस्या   ड) संशोधन अहवाल

viii) विकासात्मक संशोधन रचना जी वयातील फरक एकाच वेळी तपासते त्याला …………… पद्धत म्हणतात.

अ) क्रॉस–सेक्शनल (विरुद्ध विभागीय)   ब) रेखांश

क) एकल–केस   ड) अनुक्रमिक

munotes.in

प्र.2) संशोधन ही संकल्पना विषद करून संशोधनाची वैशिष्ट्ये आणि उद्दिष्टे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) संशोधन आराखडा ही संकल्पना स्पष्ट करा आणि संशोधन आराखड्याचे वर्गीकरण आणि पायऱ्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) प्रश्नावलीची संज्ञा स्पष्ट करून, प्रश्नावलीचे प्रकार आणि प्रश्नावली बनविण्याचे पायऱ्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) संशोधन अहवाल म्हणजे काय? संशोधन अहवालाचे महत्त्व आणि प्रकार तपशीलवार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टीपा लिहा (कोणतेही दो) **[2×6=12]**

अ) संशोधनात संगणकाची भूमिका

ब) नमुना निवड

क) माहिती संकलनाचे प्राथमिक स्रोत

ड) संशोधन अहवालाची मांडणी

✠ ✠ ✠

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-4187

[Total No. of Pages : 2

[5956]-303

M.Com. (Part - II)

303 : ADVANCED ACCOUNTING AND TAXATION

Advanced Auditing

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (Special Paper - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from question no. 2 to question no. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks (Any 6 out of 8): **[6]**

a) The term 'Audit' is derived from the Latin word ____________.

i) Audire ii) Audit

iii) Accounting iv) Accountancy

b) ______ errors arise because of mistakes committed by the clerical staff.

i) Clerical ii) Principle

iii) Mistake iv) Fraud

c) The Central Govt. has issued CARO 2003 _______ of Companies Act.

i) U/S 225 (4A) ii) U/S 226 (4A)

iii) U/S 227 (4A) iv) U/S 228 (4A)

d) The term _______ implies an examination of records for some special purpose.

i) Audit ii) Investigation

iii) Accounting iv) Book keeping

e) _______ is a mechanism for monitoring the actions, policies and decisions of corporations.

i) Corporate Governance ii) Audit Committee

iii) Customer Relationship iv) Cadbury Committee

P.T.O.

f) Provision for Audit Committee has been made in __________.

i) Section 291A	ii) Section 292A

iii) Section 293A	iv) Section 294A

g) _______ are exercised to verify the identify of the individuals or process involved in a system.

i) Authenticity control	ii) Accuracy control

iii) Completeness control	iv) Redundancy control

h) _______ ensure that data is protected from unauthorised disclosure.

i) Authenticity control	ii) Accuracy control

iii) Completeness control	iv) Privacy control

Q2) Explain the essential features and objectives of auditing. **[14]**

Q3) Define Audit Report. What are its contents? **[14]**

Q4) What do you mean by Corporate Governance? Explain the elements of Corporate Governance. **[14]**

Q5) Explain uses of Computers for Auditing purposes. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2 out of 4): **[12]**

a) Vouching.

b) Audit of Dividend.

c) CEO Certification.

d) Computerised Auditing Programme.

✈ ✈ ✈

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-4195

[Total No. of Pages : 2

[5956]-304
M.Com. (Part - II)
304 : SPECIALIZED AUDITING
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q1 & Q6 are Compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q2 to Q5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks. (Any Six) **[6]**

i) Section 44AD is not applicable for assesses with professions listed under Section ______.

a) 44AC b) 44AD
c) 44AE d) 44AA

ii) Under Section 44AB, the gross turnover for the current financial year for the profession is ________.

a) 1 Crore b) 5 Crore
c) 50 Lakhs d) 25 Lakhs

iii) Maharashtra Co-operative Societies Act 1960 has been amended with effect from _________.

a) 16 Feb 2014 b) 16 June 2014
c) 16 Feb 2013 d) 16 June 2015

iv) The compulsory audit of accounts of the certain person carrying on business or profession is u/s _________.

a) U/S 44AD b) U/S 44AB
c) U/S 44AC d) U/S 44CC

v) __________ Is an independent appraisal activity within an organization for the review of operations as a service to management.

a) Compulsory Audit b) Statutory Audit
c) Internal Audit d) Cost Audit

P.T.O.

vi) Internal Auditor is appointed by ________.

a) Management
b) Shareholder
c) Government
d) Members

vii) Accounting and administrative control also called as ________.

a) Internal Check
b) Internal Control
c) Internal Layout
d) Internal Audit

viii) Bank Audit involves expression of opinion on the _________.

a) Financial Policy
b) Financial Budget
c) Financial interest
d) Financial Statement

Q2) State the need for Audit under GST. Explain the types of Audits under GST. **[14]**

Q3) What is Internal Audit. State difference between Internal Check and Internal Audit. **[14]**

Q4) Define the term Bank Audit. Explain the Salient features of enactments affecting Banks. **[14]**

Q5) Explain the rights and duties of the Auditor as per Maharashtra State Co-operative Societies Act, 2013. **[14]**

Q6) Write Short Notes. (Any Two) **[12]**

a) Penalty for Not Filling The Audit Report

b) Scrutiny of Profit and Loss items

c) Internal Control

d) Objectives of Urban Credit Societies

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2901

[Total No. of Pages : 4

[5956]-305

M.Com. - II

BUSINESS LAW (COMMERCIAL LAWS)

305 : Law Relating to International Business

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (Group - B)

Time :3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) *Question No.1 & questions No.6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from questions No.2 to question No.5*
3) *Figure to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice (any 6) **[6]**

a) Public law includes_______ law.

i) Administrative

ii) Constitution

iii) All of these

b) ____ means selling the products at a price less than on going price in the market.

i) Quota

ii) Tariff

iii) Dumping

c) International trade and domestic trade differ because of ______

i) Different government policies

ii) Immobility of factors

iii) All of the above

d) The term euro currency market refers to______

i) The market where the borrowing and lending of currencies takes place out side the country of issue

ii) The international foreign exchange market

iii) The countries which have adopted Euro as their currency.

munotes.in

e) transportation cost of trade affects:_______
   i) Pattern of trade
   ii) Global supply chain
   iii) All of the above

f) What's an arbitrator's role?
   i) Sit and talk
   ii) Act like a judge
   iii) Acts like a jury.

g) The Eight round of GATT is called as_______
   i) Uruguay Round
   ii) Genera Round
   iii) Toky Round

h) The wildlife protection act was enacted in the year______
   i) 1972
   ii) 1977
   iii) 1981

Q2) What is the international business? Explain the objectives and nature of International business. **[14]**

Q3) What is mean by international trade? Explain the origine and nature of international trade. **[14]**

Q4) Write notes on clean development mechanism and carbon credit. **[14]**

Q5) What is the international commercial Dispute resolution mechanism? explain the international court of justice and it's juris diction. **[14]**

Q6) Write short notes (any two). **[12]**

a) Codification of international law.

b) Foreign direct investment.

c) International payments.

d) International court of Justice and it's jurisdiction.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2901

[5956]-305

M.Com. - II

BUSINESS LAW (COMMERCIAL LAWS)

305 : Law Relating to International Business

(2019 Credit Pattern) (Semester - III) (Group - B)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 ला आणि प्रश्न क्र. 6 वा अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावे.

3) प्रश्नपत्रीकेतील उजव्या बाजूचे अंक मार्क दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) सार्वजनिक कायदा .... कायदा समाविष्ट करतो.

i) प्रशासन

ii) संविधान

iii) वरील सर्व

ब) .... म्हणजे बाजारातील किंमतीपेक्षा कमी किमतीत उत्पादने विकणे.

i) कोटा

ii) आयात मालावरील जकात

iii) डंपिंग

क) आंतरराष्ट्रीय व्यापार आणि देशांतर्गत व्यापार .... मुळे भिन्न आहेत.

i) विविध सरकारी धोरणे

ii) घटकांची स्थिरता

iii) वरील सर्व

ड) युरो चलन बाजार या शब्दाचा संदर्भ .... आहे.

i) बाजार जेथे चलनांचे कर्ज घेणे आणि देणे जारी केलेल्या देशाबाहेर होते

ii) आंतरराष्ट्रीय परकीय चलन बाजार

iii) ज्या देशांनी युरो हे चलन स्विकारले आहे

इ) व्यापाराच्या वाहतूक खर्चावर परिणाम होतो..................

i) व्यापाराचा नमुना

ii) जागतिक पुरवठा साखळी

iii) वरील सर्व

munotes.in

फ) लवादाची भूमिका काय आहे?

i) बसा आणि बोला

ii) न्यायाधीशासारखे काम करते

iii) ज्युरीसारखे काम करते

य) GATT च्या आठ फेरीला .... असे म्हणतात.

i) उरूग्वे फेरी

ii) जिनिव्हा फेरी

iii) टोकियो फेरी

र) वन्यजीव संरक्षण कायदा .... साली लागू करण्यात आला.

i) 1972

ii) 1977

iii) 1981

munotes.in

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय व्यवसाय म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय व्यवसायाचे उद्दिष्ट्ये आणि स्वरूप स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय व्यापाराचा अर्थ काय आहे? आंतरराष्ट्रीय व्यापाराची उत्पत्ती आणि स्वरूप स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) स्वच्छ विकास यंत्रणा आणि कार्बन क्रेडीट यावर टिप लिहा. **[14]**

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय व्यावसायिक विवाद निराकरण यंत्रणा काय आहे? आंतरराष्ट्रीय न्यायालय आणि त्याचे अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे संहितीकरण

ब) थेट परकीय गुंतवणूक

क) आंतरराष्ट्रीय देयके

ड) आंतरराष्ट्रीय न्यायालय आणि त्याचे अधिकार क्षेत्र

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2902

[Total No. of Pages : 6

[5956]-306

M.Com. (Part - II)

306 : WORLD TRADE ORGANISATION-NORMS & PRACTICES

(Commercial Laws & Practices) Group B

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q.No. 1 and 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting a suitable choice (Any 6) : **[6]**

a) Which one of the following is the Global Internation Organisation dealing with the rules of trade between nations?

i) International Monetary fund

ii) World Trade Organisation

iii) World Bank

b) The World Trade Organisation was established under __________ rounds.

i) Doha Round

ii) Uruguay Round

iii) Geneva Round

c) India got the membership of WTO in __________.

i) 1950

ii) 1995

iii) 2000

P.T.O.

d) Functions of the World Trade Organisation includes __________.

  i) Handling trade disputes

  ii) Monitoring national trade policies

  iii) Both the statements are correct

e) The Nairobi Package was adopted by the WTO that delivered beneficial commitments to _________.

  i) WTO's poorest members

  ii) All developing countries

  iii) All developed countries

f) Which of the following statements is correct?

  i) WTO is not a UN specialized agency

  ii) WTO is a UN specialized agency

  iii) Headquarters of the WTO is located in India

g) The Top most decision - making body of the WTO is _________.

  i) The Ministerial conference

  ii) The Executive council

  iii) Trade Policy Review Body

h) __________ agreements deals with WTO.

  i) Agreement on Agriculture

  ii) Agreement on Terrorism

  iii) Agreement on Tourism

Q2) Explain the objectives and Relevance of GATT at Present. **[14]**

Q3) Explain the objectives and basic principles of the WTO Trading System. **[14]**

munotes.in

Q4) Write a note on WTO General Agreement on Trade in Service (GATS) and Antidumping Agreement. **[14]**

Q5) Explain the WTO Disputes Settlement Mechanism. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two) : **[12]**

a) GATT Tariff Negotiations

b) WTO and Global Economic Policy making

c) Ministerial conference and General council of WTO

d) Elements of disputes settlement

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2902 **[5956]-306**

M.Com. (Part - II)
306 : WORLD TRADE ORGANISATION-NORMS & PRACTICES
(Commercial Laws & Practices) Group B
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना:

1) प्र. क्र. 1 आणि 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्र. क्र. 2 ते प्र. क्र. 5 पर्यत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

munotes.in

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) : **[6]**

अ) खालीलपैकी कोणती जागतिक आंतरराष्ट्रीय संस्था राष्ट्रा–राष्ट्रांमधील व्यापाराचे नियमन हाताळते?
   i) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी
   ii) जागतिक व्यापार संघटना
   iii) जागतिक बँक

ब) जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना .... या फेरीमध्ये झाली.
   i) दोहा फेरी
   ii) उरूग्वे फेरी
   iii) जिनिव्हा फेरी

क) भारताला जागतिक व्यापार संघटनेचे सदस्यत्व .... मध्ये मिळाले.
   i) 1950
   ii) 1995
   iii) 2000

ड) जागतिक व्यापार संघटनेच्या कार्यामध्ये .... यांचा समावेश होतो.
   i) व्यापार विवाह हाताळणी
   ii) राष्ट्रीय व्यापार धोरणांचे निरीक्षण करणे
   iii) दोन्ही विधाने बरोबर आहे

य) नैरोबी पॅकेज जागतिक व्यापार संघटनेने स्विकारले, ज्याने .... यांना फायदेशीर वचनबद्धता दिली.

i) जागतिक व्यापार संघटनेचे सर्वात गरीब सदस्य

ii) सर्व विकसनशील देश

iii) सर्व विकसित देश

र) खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर आहे?

i) जागतिक व्यापार संघटना ही संयुक्त राष्ट्रांची विशेष संस्था नाही

ii) जागतिक व्यापार संघटना ही संयुक्त राष्ट्रांची विशेष संस्था आहे

iii) जागतिक व्यापार संघटनेचे मुख्यालय भारतात आहे

ल) .... ही जागतिक व्यापार संघटनेची सर्वोच्च निर्णय घेणारी संस्था आहे.

i) मंत्री परिषद

ii) कार्यकारी परिषद

iii) व्यापार धोरण पुनरावलोकन संस्था

व) .... हा करार जागतिक व्यापार संघटनेशी संबंधित आहे.

i) कृषी करार

ii) दहशतवादावर करार

iii) पर्यटनासाठी करार

munotes.in

प्रश्न 2) गॅटची उद्दिष्टये आणि प्रसंगिकता स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) जागतिक व्यापार संघटनेच्या व्यापार प्रणालीची उद्दिष्टये आणि मूलभूत तत्वे स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) जागतिक व्यापार संघटनेच्या सेवेतील व्यापारावरील सामान्य करार आणि अँटी-डंपिंग करार यावर टिप लिहा. **[14]**

प्रश्न 5) जागतिक व्यापार संघटना विवाद निपटारा यंत्रणा स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न *6)* थोडक्यात टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) गॅट जकातविषयक वाटाघाटी

ब) जागतिक व्यापार संघटना आणि जागतिक आर्थिक धोरणांची निर्मिती

क) जागतिक व्यापार संघटनेची मंत्री परिषद आणि सामान्य परिषद

ड) विवाद निवारण तत्वे

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-4188

[Total No. of Pages : 2

[5956]-307

S.Y. M.Com. (Semester - III)

ADVANCED COST AUDITING AND COST SYSTEM

Cost Audit

(2019 Pattern) (Special Paper - V)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8) : **[6]**

i) Cost Audit Presupposes of ________ Accounts.

a) Cost b) Management

c) Tax d) Cash

ii) Cost Audit provides reliable cost for __________.

a) Management b) Financial

c) Managerial d) Flexible

iii) Social Audit is the examination of _________ accounting.

a) Financial responsibility b) Managerial responsibility

c) Management responsibility d) Social responsibility

iv) The Efficiency Audit and Propriety Audit are parts of ________ audit.

a) Cost b) Accounting

c) Social d) Management

v) The __________ Auditor does not comment on the performance efficiency of the company.

a) Cost b) Tax

c) Management d) Financial

vi) _______ audit is a necessity and a luxury.

a) Cost b) Management

c) Financial d) Statutory

P.T.O.

vii) A Cost Auditor normally relies on _________ evidence.

a) Confidential	b) Persuasive

c) Financial	d) Tax

viii) Qualification to report are given by _________ in his audit report.

a) Management Auditor	b) Cost Auditor

c) Tax Auditor	d) Financial Auditor

Q2) Define the term Cost Audit. State the scope and objectives of Cost Audit. **[14]**

Q3) Define Cost Auditor. State the Qualification and Disqualifications of Cost Auditor. **[14]**

Q4) What is Cost Audit Plan? State the important items to be included in the list of records and reports. **[14]**

Q5) Explain the term Cost Audit Notes. State the Contents of Cost Audit Working Papers. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2 out of 4) : **[12]**

a) Types of Cost Audit

b) Remuneration of the Cost Auditor

c) Verification of Records and Material

d) Cost Audit Report

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-4196

[Total No. of Pages : 3

[5956]-308

S.Y. M.Com. (Part - II)

ADVANCED COST ACCOUNTING AND COST SYSTEM

308 : MANAGEMENT AUDIT

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Fill in the Blanks (Attempt any six) :** **[6]**

1) Management audit is useful for __________.
   a) Suggestions for targets
   b) Assistance to management
   c) Good staff relationship
   d) All of the above

2) Management Audit is the Auditing of Management
   a) Performance   b) Practice
   c) Policies   d) Planning

3) The term Management Audit and ________ Audit is considered to be the same thing.
   a) Internal Audit   b) External Audit
   c) Statutory Audit   d) Balance sheet Audit

4) Which is not a Content of Management Audit Reports.
   a) Title   b) Findings
   c) Conclusion   d) Operations

P.T.O.

5) Which is the first step in the process of Management Audit

a) Review of Production Process

b) Review of Management System and Processes

c) Review of General Management

d) Review of Selling and Distribution

6) Corporate Services are the___________ of a company

a) support infrastructure

b) infrastructural development

c) support system

d) support programme

7) An Audit of Public Responsibility is a part of _______ Audit.

a) Government b) Management

c) Social d) Public

8) Operational Audit focuses on ___________

a) Financial Reporting objectives such as GAAP.

b) Corporate standards of business conduct, internal policies; specific laws and regulations.

c) Mission, Vision, and Objectives of the Organization and its management.

d) Formulation of plan and policies.

munotes.in

Q2) What is Management Audit? State its objectives and Importance. **[14]**

Q3) What is Management Audit Programme? Explain in detail outlines of Management Audit Programme. **[14]**

Q4) What is Corporate Development Audit? Explain its scope & characteristics. **[14]**

Q5) What is an Operational Audit? Explain in detail Reporting under Operational Audit. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any Two) : **[12]**

a) Benefits of Management Audit

b) Contents of Management Audit Report

c) Evaluation of Human Resource Development

d) Corporate Image

⌘⌘⌘

munotes.in

Total No. of Questions :6]

SEAT No. :

PA-2905

[Total No. of Pages : 4

[5956]-309

M.Com. (Part - II)

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

309 - Co-operative Credit System

(CBCS) (2019 Pattern) (Semester - III)

Time :3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) ***Question No-1 & questions no-6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from questions No.2 to question No.5***
3) ***Figure to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8). **[6]**

a) Primary co-operative credit societies working at_______ level.

i) State ii) District
iii) Village iv) Tahsil

b) _______ Regulates the activities of district central co-operative Bank.

i) RBI ii) SCB
iii) SEBI iv) SIDBI

c) An agreement in which lender supplies the borrower money or Goods in return for promise of future payment refers to________

i) Deposit ii) Credit
iii) Collateral iv) Mortgage

d) _______ source of rural credit has low interest rate

i) Bank ii) Co-operative society.
iii) Money lender iv) Finance company

e) Co-operative banks in India have a ________

i) Two tier system ii) Three tier system
iii) Four tier system iv) Five tier system

P.T.O.

f) The District central bank was established at _______in 1910

i) Mumbai
ii) Ahmedabad
iii) Chennai
iv) Ajmer

g) NABARD has developed_______ for rural banking

i) ATM
ii) Core banking
iii) Roads
iv) Infrastructure

h) _________ is the full form of DCCB

i) District co-operative credit Bank
ii) District central co-operative Bank
iii) District central collateral Bank
iv) District co-operative central Bank

Q2) What is mean by rural credit? Explain the need of institutional credit. **[14]**

Q3) Explain the advantages and disadvantages short term and medium term loans **[14]**

Q4) Explain the structure of Co-operative credit system. **[14]**

Q5) Explain the need and objectives of rural Co-operative banks. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2 out of 4) **[12]**

a) Short term credit.
b) Federal co-operative credit.
c) State Co-operative bank.
d) Sources of rural credit.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2905

[5956]-309

M.Com. (Part - II)

CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

309 - Co-operative Credit System

(CBCS) (2019 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 ला आणि प्रश्न क्र. 6 वा अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावे.

3) प्रश्नपत्रीकेतील उजव्या बाजूचे अंक मार्क दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) प्राथमिक सहकारी पतसंस्था .... पातळीवर काम करतात.

i) राज्य ii) जिल्हा

iii) गाव iv) तालुका

ब) जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकांची कार्यवाही .... नियंत्रित करते.

i) आरबीआय ii) एससीबी

iii) सेबी iv) सीडबी

क) धनको ऋणकोला भविष्यात परतफेडीच्या वचनावर पैसे किंवा वस्तू देण्याचा करार म्हणजे .... होय.

i) ठेव ii) पत

iii) संलग्न iv) तारण

ड) .... या ग्रामीण वित्त पुरवठ्याच्या स्त्रोतास कमी व्याजदर आहे.

i) बँक ii) सहकारी संस्था

iii) सावकार iv) वित्तीय कंपनी

इ) भारतातील सहकारी बँकांची यंत्रणा .... आहे.

i) द्विस्तरीय ii) त्रिस्तरीय

iii) चार स्तरीय iv) पाच स्तरीय

munotes.in

फ) 1910 मध्ये पहीली जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका .... येथे स्थापन झाली.

i) मुंबई
ii) अहमदाबाद
iii) चेन्नई
iv) अजमेर

य) ग्रामीण बँकिंगसाठी नाबार्डने .... विकसीत केले.

i) एटीएम
ii) कोअर बँकींग
iii) रस्ते
iv) पायाभूत सुविधा

र) DCCB चे पुर्ण रूप .... आहे.

i) District Co-operative Credit Bank
ii) District Central Co-operative Bank
iii) District Central Collateral Bank
iv) District Co-operative Central Bank

प्र.2) ग्रामीण वित्त म्हणजे काय? संस्थात्मक वित्ताची गरज स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) अल्पकालीन आणि मध्यमकालीन कर्जाचे फायदे-तोटे सांगा. **[14]**

प्र.4) सहकारी वित्त संस्थांची रचना स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) ग्रामीण सहकारी बँकांची गरज आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) अल्पकालीन कर्ज

ब) फेडरल सहकारी वित्त

क) राज्य सहकारी बँक

ड) ग्रामीण पतपुरवठ्याचे स्त्रोत

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2906

[Total No. of Pages : 4

[5956]-310
M. Com. (Part - II)
CO-OPERATION & RURAL DEVELOPMENT
310 : Co-operative & Rural Banking System
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (Group - D)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No.2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Fill in the Blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8) **[6]**

a) The crop loan cannot be utilised to buy:-

i) Manure ii) Fertilizers

iii) Seeds iv) Farmhouse

b) The banks can provide secured loans under KCC scheme above the amount of:-

i) 2 lakhs ii) 1.6 lakhs

iii) 1 lakh iv) 5 lakhs

c) MSC Bank was established in the year:-

i) 1931 ii) 1921

iii) 1911 iv) 1991

d) MSC Bank povides services to DCCBS for investing their funds in Government securities by opening:-

i) Constituent Subsidiery General Ledger Account

ii) Demat Account

iii) Current Account

iv) Recurring Accont

e) NABARD was established by the recommendations of which committee?

i) Shivoraman committee ii) Narsimhan committee

iii) Rangarajan committee iv) K. P. committee

P.T.O.

munotes.in

f) How many representatives from RBI are included in the Board of NABARD?

i) 2 ii) 3

iii) 5 iv) 8

g) Which of the following is not the function of RBI?

i) Bank of the Banks

ii) Credit controller

iii) Custodian of foreign currency

iv) Allocation of funds directly to farmers for agriculture

h) Who was the first Governer of RBI from Indian Origin?

i) Osborne Smith ii) L. K. Jha

iii) C. Rajagopalachari iv) C. D. Deshmukh

munotes.in

Q2) Explain the types and disbursement of crop loan system of Co-Operative Banks. **[14]**

Q3) Explain the progress and problems of Maharashtra state Co-Operative Bank in agricultural credit. **[14]**

Q4) Evaluate the performance of NABARD in Agricultural finance. **[14]**

Q5) Describe the role of National federation of state Co-Operative Banks in Co-operative credit. **[14]**

Q6) Write short notes on (Any two out of 4) **[12]**

a) Priority Sector Lending

b) Functions of MSC Bank

c) RBI funding to Co-Operative credit

d) Historical background of NABARD

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

PA-2906

[5956]-310

M. Com. (Part - II)

CO-OPERATION & RURAL DEVELOPMENT

310 : Co-operative & Rural Banking System

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (Group - D)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :–
1) प्रश्न क्रमांक 1 व प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 मधील कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. (कोणतेही 6) **[6]**

अ) पीक कर्ज .... खरेदी करण्यासाठी वापरता येत नाही.

i) खत ii) कीटकनाशक

iii) बियाणे iv) फार्महाऊस

ब) किसान क्रेडिट कार्ड योजनेअंतर्गत बँका .... पेक्षा आधिक सुरक्षित कर्ज देऊ शकतात.

i) 2 लाख ii) 1.6 लाख

iii) 1 लाख iv) 5 लाख

क) एम एस सी बँकेची स्थापना केव्हा झाली?

i) 1931 ii) 1921

iii) 1911 iv) 1991

ड) एम.एस.सी. बँक डी.सी.सी.बी. ला कोणते खाते उघडून त्यांचे पैसे सरकारी सिक्यूरिटिज मध्ये गुंतवणूकीसाठी सुविधा उपलब्ध करून देतात.

i) मतदार संघातील सबसिडी जनरल लेजर खाते

ii) डिमॅट खाते

iii) चालू खाते

iv) अवर्ती ठेव खाते

इ) नाबार्डची स्थापना कोणत्या समितीच्या शिफारशीने केली गेली होती?

i) शिवरामन समिति ii) नरसिम्हन समिती

iii) रंगराजन समिती iv) के. पी. समिती

munotes.in

फ) नाबार्डच्या मंडळामध्ये आर.बी.आय. च्या किती प्रतिनिधींचा समावेश असतो?

i) 2 ii) 3

iii) 5 iv) 8

य) खालीलपैकी कोणते आर.बी.आय. चे कार्य नाही?

i) बँकाची बँक ii) पतनियंत्रण

iii) विदेशी चलनाचे संरक्षण iv) शेतीसाठी थेट शेतकऱ्यांना निधी वाटप

र) भारतीय वंशाचे रिझर्व्ह बँकेच पहिले गव्हर्नर कोण होते?

i) ओसबोर्न स्मिथ ii) एल.के.झा.

iii) सी. राजगोपालाचारी iv) सी.डी.देशमुख

प्र.2) सहकारी बँकांच्या पिक कर्जपद्धतीचे प्रकार आणि वितरण स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) शेती कर्जपुरवठ्यातील महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकाची प्रगती आणि समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) शेती पुनर्वित्त पुरवठ्यातील नाबार्डच्या कामगिरीचे मुल्यमापन करा. **[14]**

प्र.5) राज्य सहकारी बँकांच्या राष्ट्रीय संघाची सहकारी पतपुरवठयातील भूमिकेचे वर्णन करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) प्राधान्य क्षेत्र कर्जपुरवठा

ब) महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेची कार्ये

क) रिझर्व्ह बँकेचा सहकारी निधि पुरवठा

ड) नाबार्डची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2907

[Total No. of Pages : 4

[5956]-311
M.Com. - II
311 : ENTREPRENEURIAL BEHAVIOUR
(Credit 2019 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 & question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from question No. 2 to question No. 5***
3) ***Figure to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8) : **[6]**

a) ______ can be defined as a set of behaviors that an individual exhibits which allows them to innovate and/or improve upon existing ideas to market a product or service effectively in a competitive market.
   i) Personal behavior
   ii) Group behavior
   iii) Entrepreneurial behavior

b) An individual who starts, creates and manages a new business can be called __________
   i) A leader
   ii) An entrepreneur
   iii) A manager

c) The use of informal networks by entrepreneurs to gather information is known as ________
   i) Secondary research
   ii) Marketing
   iii) Entrepreneurial networking

d) Many entrepreneurs choose to start businesses by themselves because__________
   i) Coordination is less complicated
   ii) Profits will go only to the founder
   iii) All of the above

e) ________ is not a personal characteristics often found in entrepreneurs.
   i) Self-Confident
   ii) Follower
   iii) Perceptive

P.T.O.

munotes.in

f) Entrepreneurship__________ provides individuals with the aptitude to identify business opportunities, self-esteem, knowledge and skills to act on them.

   i) Training

   ii) Organizing

   iii) Controlling

g) _______ problems faced by entrepreneurs in india while starting their their business.

   i) Financing

   ii) Coordinating

   iii) Controlling

h) Training aimed at developing entrepreneurial competence in potential individuals is called________

   i) an entrepreneurial training

   ii) Online training

   iii) Offline training

munotes.in

Q2) What is entrepreneurship? Explain the qualities of an entrepreneur. **[14]**

Q3) Explain in details the problems in entrepreneurship. **[14]**

Q4) Explain in details the importance of trainer in entrepreneurship. **[14]**

Q5) Explain the market survey tools and techniques. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2 out of 4) **[12]**

a) Training methodologies.

b) Skill required for entrepreneurship.

c) Qualification of trainer.

d) Selection of business opportunity.

☯☯☯☯

Total No. of Questions : 6]

PA-2907

[5956]-311

M.Com. - II

311 : ENTREPRENEURIAL BEHAVIOUR

(Credit 2019 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 ला आणि प्रश्न क्र. 6 वा अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावे.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.*1)* रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) .... एखाद्या व्यक्तीचे प्रदर्शन करणाऱ्या वर्तनांचा संच म्हणून परिभाषित केले जाऊ शकते जे त्यांना उत्पादन किंवा सेवेची स्पर्धात्मक बाजारपेठेत प्रभावीपणे विक्री करण्यासाठी विद्यमान कल्पनांमध्ये नवनवीन आणि/किंवा सुधारणा करण्यास अनुमती देते.

i) वैयक्तिक वर्तन

ii) समूह वर्तन

iii) उद्योजकीय वर्तन

ब) नवीन व्यवसाय सुरू करणारी, निर्माण करणारी आणि व्यवस्थापित करणारी व्यक्ती .... म्हणून ओळखली जाते.

i) एक नेता

ii) एक उद्योजक

iii) एक व्यवस्थापक

क) माहिती संकलित करण्यासाठी उद्योजकांद्वारे अनौपचारिक नेटवर्कचा वापर .... म्हणून ओळखला जातो.

i) दुय्यम संशोधन

ii) विपणन

iii) उद्योजक नेटवर्किंग

ड) अनेक उद्योजक स्वत: व्यवसाय सुरू करणे निवडतात कारण ....

i) समन्वय कमी क्लिष्ट आहे

ii) नफा फक्त संस्थापकास जाईल

iii) वरील सर्व

munotes.in

इ) .... हे उद्योजकांमध्ये आढळणारे वैयक्तिक वैशिष्ट्य नाही.

i) आत्मविश्वास

ii) अनुयायी

iii) ज्ञानेंद्रिय

फ) उद्योजकता .... व्यक्तींना व्यवसायाच्या संधी, स्वाभिमान, ज्ञान आणि कौशल्ये ओळखण्याची क्षमता प्रदान करते.

i) प्रशिक्षण

ii) आयोजन

iii) नियंत्रण

य) .... हा भारतातील उद्योजकांना त्यांचा व्यवसाय सुरू करताना येणारी समस्या आहे.

i) वित्तपुरवठा

ii) समन्वयक

iii) नियंत्रण

र) संभाव्य व्यक्तींमध्ये उद्योजकीय क्षमता विकसित करण्याच्या उद्देशाने प्रशिक्षणाला .... म्हणतात.

i) एक उद्योजक प्रशिक्षण

ii) ऑनलाइन प्रशिक्षण

iii) ऑफलाइन प्रशिक्षण

प्र.*2)* उद्योजकता म्हणजे काय? उद्योजकाचे गुण समजावून सांगा. **[14]**

प्र.*3)* उद्योजकतेतील समस्या तपशीलवार समजावून सांगा. **[14]**

प्र.*4)* उद्योजकतेमध्ये प्रशिक्षकाचे महत्त्व तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्र.*5)* बाजार सर्वेक्षण साधने आणि तंत्रे स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.*6)* टिपा लिहा. (4 पैकी कोणत्याही 2) **[12]**

अ) प्रशिक्षण पद्धती

ब) उद्योजकतेसाठी आवश्यक कौशल्ये

क) प्रशिक्षकाची पात्रता

ड) व्यवसाय संधीची निवड

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2908

[Total No. of Pages : 4

[5956]-312

M. Com. (Part- II)

BUSINESS PRACTICES & ENVIRONMENT

312 : Entrepreneurship

(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (GROUP- E)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Q. 1 & Q. 6 are compulsory.*
2) *Solve any 3 questions from Q. No. 2 to Q. No. 5.*

Q1) Fill in the Blanks . (Any 6 out of 8) **[6]**

i) In______industries labour fource consists of family members

a) Small scale

b) Large scale

c) Cottage

d) Medium scale

ii) The period between setting up of an industry and its actual production is called_________

a) Registration

b) Starting

c) Dissolution

d) Gestation

iii) In india______is the apex body for the promotion of small scale industries.

a) SIDCO

b) MIDC

c) SEBI

d) IDBI

iv) What is the element for indentification of entrepreneurial opportunities?

a) Assets

b) Expenditure

c) Profit

d) Market

P.T.O.

munotes.in

v) Any business dealing with consumables product must obtain _____ perimet
   a) Transport
   b) Health
   c) Construction
   d) Vehicle

vi) Examination of project and associated operations is known as ______
   a) Project analysis
   b) Ratio analysis
   c) Project audit
   d) Testing of product

vii) ______provides SWOT analysis
   a) Project report
   b) Project sheet
   c) Business pland
   d) Bills of exchange

viii) Which organisation is established for weakeer section of the society
   a) Bank
   b) Co- operative society
   c) Pathpedi
   d) Companies

Q2) What is entrepreneurship development? Explain challenges in entrepreneurship development. **[14]**

Q3) Explain District Industrial centre and SIDBI. Explain in detail role of SIDBI in development of small industries. **[14]**

Q4) Explain the concept of creativity & innovation how creativity helps in problem solving. **[14]**

Q5) What is business plan? How do you prepare business plan. **[14]**

Q6) Write short notes on (Any 2 out of 4) **[12]**
   a) Contents of business plan
   b) Role of innovation in developing new business markets
   c) Explain IDBI and MCED
   d) Dot com entrepreneurship

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2908

[5956]-312
M. Com. (Part- II)
BUSINESS PRACTICES & ENVIRONMENT
312 : Entrepreneurship
(2019 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (GROUP- E)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र.1 व प्रश्न क्र.6 सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

प्र.1) रिकाम्या जागा भरा. (8 पैकी कोणतेही 6) **[6]**

i) .... उद्योगांमध्ये मनुष्यबळामध्ये कुटुंबातील सदस्यांचा समावेश होतो.

अ) लघु उद्योग ब) मोठे उद्योग

क) कुटीरोद्योग ड) मध्यम उद्योग

ii) व्यवसायाची स्थापना आणि त्याचे प्रत्याक्ष उत्पादन या दोन्हींमधील कालावधीला .... असे म्हणतात.

अ) नोंदणी ब) सुरूवात

क) समाप्ती ड) निर्मिती पूर्व कालावधी

iii) लघु उद्योगांना प्रोत्साहन देण्यासाठी .... ही सर्वोच्च किंवा शिखर संस्था भारतामध्ये कायरत आहे.

अ) एस.आय.डी.सी.ओ. (सिडको) ब) एम.आय.डी.सी.

क) सेबी ड) आय.डी.बी.आय.

iv) उद्योजकता संधी सोधण्याचा घटक कोणता?

अ) मालमत्ता ब) खर्च

क) नफा ड) बाजारपेठ

v) उपभोग्य वस्तूंच्या संबंधीत कोणत्याही व्यवसायाने .... परवाना मिळविणे आवश्यक आहे.

अ) वाहतूक ब) आरोग्य

क) बांधकाम ड) वाहन

vi) प्रकल्प आणि संबंधित क्रियांची तपासणी .... म्हणून ओळखली जाते.

अ) प्रकल्प विश्लेषण ब) गुणोत्तर विश्लेषण

क) प्रकल्प अंकेक्षण ड) उत्पादनाची चाचणी

vii) .... मुळे SWOT ॲनालिसिस करणे शक्य होते.

अ) प्रकल्प अहवाल ब) प्रकल्प पत्रक

क) प्रकल्प आराखडा ड) विनिमय पावती

viii) समाजाच्या दुर्बल घटकांसाठी .... संघटना स्थापना केलेली आहे.

अ) बैंक ब) सहकारी संघटना

क) पतपेढी ड) कंपनी

प्र.2) 'उद्योजकता विकास' म्हणजे काय? उद्योजकता विकासातील आव्हाने स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'जिल्हा औद्योगिक केंद्र आणि एस.आय.डी.बी. आय' यज्ञां स्पष्ट करा. एस.आय. डी.बी.आय. ची लघु उद्योगांच्या विकासातील भूमिका सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) सर्जनशीलता आणि नवकल्पना या संकल्पना स्पष्ट करा. समस्या सोडविण्यासाठी सर्जनशीलता कशी मदत करते? **[14]**

प्र.5) 'व्यवसाय योजना' म्हणजे काय? तुम्ही व्यवसाय योजना कशी तयार कराल? **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (चार पैकी कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) व्यवसाय योजनेचे घटक

ब) नविन व्यवसाय बाजारपेठ विकासातील नवकल्पनेची भूमिका

क) 'आय.डी.बी.आय. आणि एम.सी.ई.डी.' स्पष्ट करा.

ड) डॉट कॉम उद्यमशीलता

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions :6]

SEAT No. :

PA-2909

[Total No. of Pages : 4

[5956]-313
M.Com. - II
313 : HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)

Time :3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 & question No.6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from questions No.2 to question No.5***
3) ***Figure to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks with the most appropriate alternative (any 6) **[6]**

a) Human Resource Management is ________
   i) Employee focused
   ii) Owner focused
   iii) Laws focused

b) The classification of objectives of HRM is done like______
   i) Individual objectives
   ii) Functional objectives
   iii) All of these

c) Selection process includes all elements, except________
   i) Job analysis
   ii) Supervision
   iii) Human Resource Planning

d) The selection of candidate for specific post is done through________
   i) Target population
   ii) Internal source
   iii) External Source

e) ________ Function is not done through Human Resource Department.
   i) Employee relation
   ii) Training & Development
   iii) Accounting

P.T.O.

munotes.in

f) _______ is needed for performance appraisal.

i) Job Rotation

ii) Development

iii) Job Analysis

g) The benefit of virtual organization is _________ during covid-19 pandemic.

i) Priority for security

ii) Simplicity in management

iii) All of these

h) The purpose of E--Selection is ________

i) Reduction in cost

ii) Eternity

iii) All of these

munotes.in

Q2) What is Human Resource Management? Explain the functions of Human Resource Management. **[14]**

Q3) Define selection. State process of selection in detail. **[14]**

Q4) What is training? Explain the importance and methods of training. **[14]**

Q5) Explain the recent trends in Human Resource Management after Covid-19 **[14]**

Q6) Write short notes (any 2) **[12]**

a) Workforce diversity

b) Recruitment.

c) Job description

d) E-HR

Total No. of Questions : 6]

PA-2909

[5956]-313
M.Com. - II
313 : HUMAN RESOURCE MANAGEMENT
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 ला आणि प्रश्न क्र. 6 वा अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावे.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिक्त जागा भरा. (कोणतेही सहा) [6]

अ) मानव संसाधन व्यवस्थापन हे .... आहे.
- i) कर्मचारी केंद्रित
- ii) मालक केंद्रित
- iii) कायदे केंद्रित

ब) मानव संसाधन व्यवस्थापनाच्या उद्दिष्टांचे वर्गीकरण हे .... प्रमाणे केले जाते.
- i) व्यक्तिगत उद्दिष्ट्ये
- ii) कार्यात्मक उद्दिष्ट्ये
- iii) वरीलपैकी सर्व

क) निवड प्रक्रियेमध्ये सर्व बाबींचा समावेश होतो, परंतु .... या घटकाचा समावेश होत नाही.
- i) कार्य विश्लेषण
- ii) पर्यवेक्षण
- iii) मानव संसाधन नियोजन

ड) एखाद्या विशिष्ट पदासाठी एखाद्या अर्जदाराची निवड ही .... च्या द्वारे केली जाते.
- i) लक्ष्य जनसंख्या
- ii) अंतर्गत स्त्रोत
- iii) बाह्य स्त्रोत

इ) मानव संसाधन विभागातर्फे .... कार्य पार पाडले जात नाही.
- i) कर्मचारी संबंध
- ii) प्रशिक्षण आणि विकास
- iii) लेखांकन

munotes.in

फ) कार्यक्षमता मूल्यांकनासाठी .... ची आवश्यकता आहे.

i) कार्य आवर्तन

ii) विकास

iii) कार्य विश्लेषण

य) कोविड-19 या महामारीच्या काळामध्ये आभासी समूहांचा फायदा .... असा आहे.

i) सुरक्षिततेला प्राधान्य

ii) व्यवस्थापनातील सहजता

iii) वरीलपैकी सर्व

र) ई-निवडीचा हेतू .... आहे.

i) व्यय कपात करणे

ii) शाश्वतता

iii) वरीलपैकी सर्व

प्र.2) मानव संसाधन व्यवस्थापन म्हणजे काय? मानव संसाधन व्यवस्थापनाची कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) कर्मचारी निवडीची व्याख्या द्या. कर्मचारी निवडीची प्रक्रिया सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) प्रशिक्षण म्हणजे काय? प्रशिक्षणाचे महत्त्व व पद्धती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) कोविड-19 नंतर मानव संसाधन व्यवस्थापनातील सद्यकालीन स्थिती स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) मनुष्यबळातील वैविध्य

ब) कर्मचारी भरती

क) कार्य वर्णन

ड) ई-एच आर

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2910

[Total No. of Pages : 4

[5956]-314
M.Com-II
314 : ORGANIZATIONAL BEHAVIOUR
(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Queston No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full Marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6) **[6]**

a) Fundamental concepts of Organizational Behaviour revolve around _____

(The nature of human beings, The working of human beings, All of the above)

b) Basis of “Autocratic Model” of OB is _____

(Economic resouces, Power Leadership)

c) Job Satisfaction have _____Related to Absenteeism and Turnover.

(Positively, Negatively, Directly)

d) The job satisfaction of an employee depends on the ______

(Behaviour, Attitude, Personality)

e) Motivation can be understood as an interaction between _____

(Arousal and Effort, Vactor and Valence, Life Space and Approach gradient)

f) The first stage of motivational process is ______

(Drive state, Instrumental behaviour, Goal)

g) ______are the basic sources of stress.

(Environment, Psychological Factors, All of the above)

h) Belivers, attitudes, traditions and expectations which are shared by group members is called _____

(Group norms, Group communication, Group cohesiveness)

P.T.O.

munotes.in

Q2) Explain the five models of Organizational Behaviour. **[14]**

Q3) What is meant by 'Attitude'? Explain the dimensions of attitude and attitude change in detail. **[14]**

Q4) What is 'Emotional Intelligence'? Explain the characteristics and Importance of Emotional Intelligence in the workplae. **[14]**

Q5) What is meant by 'Stress'? Explain the causes and effects of Stress. **[14]**

Q6) Write Short Notes (Any 2) **[12]**

a) Role of Information Technology in Organzation

b) Horizontal Network

c) Types of Motivation

d) Types of Groups

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2910

[5956]-314

M.Com-II

314 : ORGANIZATIONAL BEHAVIOUR

(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ *: 3 तास]* *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 हे अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 मधील कोणतेही 3 (तीन) प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) संघटनात्मक वर्तनाच्या मूलभूत संकल्पना या .... सभोवती फिरतात.

(मानवी स्वभावाचे स्वरूप, मानवी वर्तनाची कार्यपद्धती, वरील सर्व)

ii) संघटनात्मक वर्तनाच्या हुकूमशाही प्रारूपाचा मूलाधार .... आहे.

(आर्थिक संसाधने, सत्ता, नेतृत्व)

iii) कार्य समाधानाचा अनुपस्थिती आणि उलाढाल यांच्याशी .... स्वरूपाचा संबंध असतो.

(सकारात्मक, नकारात्मक, प्रत्यक्ष)

iv) कर्मचा–याचे कार्य समाधान हे .... घटकावर अवलंबून असते.

(वर्तन, प्रवृत्ती, व्यक्तिमत्व)

v) प्रेरणा म्हणजे .... मध्ये होणा–या आंतरक्रिया असे संबोधले जाते.

(उत्तेजितता आणि प्रयत्न, वेक्टर आणि व्हॅलेन्स, लाईफ स्पेस आणि दृष्टिकोन घटक)

vi) प्रेरणात्मक प्रक्रियेची पहिली पायरी ही .... आहे.

(चालना स्थिती, साधनीभूत वर्तन, ध्येय)

vii) .... हे ताणाचे मुलभूत स्त्रोत आहेत.

(पर्यावरण, मानसिक घटक, वरील सर्व)

viii) समूहातील सदस्यांद्वारे विश्वास, प्रवृत्ती, परंपरा आणि अपेक्षा यांची देवाण–घेवाण केली जाते, त्याला .... असे म्हणतात.

(समूह अटी, समूह संदेशवहन, समूह सहकार्य)

munotes.in

प्र.2) संघटनात्मक वर्तनाची पाच प्रतिमाने स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) 'प्रवृत्ती' म्हणजे काय? प्रवृत्तीचे पैलू व प्रवृत्ती बदल सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) 'भावनिक बृद्धिमत्ता' म्हणजे काय? भावनिक बुद्धिमत्तेची वैशिष्ट्ये व कामाच्या ठिकाणी भावनिक बुद्धिमत्तेचे महत्व स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) 'ताण – तणाव' म्हणजे काय? ताण – तणावाची कारणे व परिणाम स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) संघटनेमध्ये माहिती तंत्रज्ञानाची भूमिका

ब) क्षितिज समांतर संघटना

क) प्रेरणेचे प्रकार

ड) समूहाचे प्रकार

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2911

[Total No. of Pages : 4

[5956]-315

M.Com. - II

315 : FOREIGN EXCHANGE

Advanced Banking & Finance

(2019 Credit Pattern) (Semester - III)

Time :3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates :

1) *Question No.1 & questions No.6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from questions No.2 to question No.5*
3) *Figure to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8) **[6]**

a) The foreign exchange market is _________

i) An over the counter market ii) Very competitive

iii) A centralized market iv) All of the above

b) The exchange rate is__________

i) The price of one currency relative to gold

ii) The value of currency relative to inflation

iii) The change in the value of money over time

iv) The price of one currency relative to another

c) ________ maintains the foreign exchange reserves in India.

i) Reserve Bank of India. ii) State Bank of India

iii) Ministry of Finance iv) EXIM Bank

d) Foreign exchange management Act was passed in the year________

i) 1997 ii) 1998

iii) 1999 iv) 2000

e) A bill of lading is a document______ to the goods

i) Expenditure ii) Asset

iii) Title iv) None of these

P.T.O.

f) ________ is not a part of export document.

i) commercial invoice ii) Certification of origin

iii) Bill of entry iv) Mate's receipt

g) EXIM Bank lending to foreign government is ________

i) Soft loan ii) Commercial loan

iii) Line of credit iv) Deferred loan

h) Extention period of credit for export is __________

i) 180 days ii) 220 days

iii) 90 days iv) 270 days

Q2) Explain in detail the structure of foreign Exchange market in India. **[14]**

Q3) Discuss the functions of foreign exchange market. **[14]**

Q4) Explain the objectives of Foreign Trade Policy of India. **[14]**

Q5) Describe the role of export import Bank of India. **[14]**

Q6) Write short notes (any 2) **[12]**

a) Call and put option.

b) NRE account

c) Bill of Exchange

d) Financing of Agri-Exports.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2911

[5956]-315

M.Com. - II

315 : FOREIGN EXCHANGE

Advanced Banking & Finance

(2019 Credit Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 ला आणि प्रश्न क्र. 6 वा अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावे.

3) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* गाळलेल्या जागा भरा. (आठपैकी कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) परकीय चलन बाजारपेठी ही .... असते.

i) त्वरित विनिमय केंद्र ii) खूप स्पर्धात्मक

iii) केंद्रीकृत बाजारपेठ iv) वरील सगळे

ब) विनिमय दर म्हणजे ....

i) सोन्याच्या तुलनेत एका चलनाची किंमत

ii) चलनवाढीच्या तुलनेत चलन मूल्य

iii) काळाच्या ओघात पैशाच्या मूल्यात होणारा बदल

iv) एका चलनाच्या तुलनेत दुसऱ्या चलनाची किंमत

क) .... भारतातील परकीय चलनाचा साठा राखतो.

i) भारतीय रिझर्व्ह बँक ii) स्टेट बँक ऑफ इंडिया

iii) वित्त मंत्रालय iv) एक्झिम बँक

ड) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा (FEMA) .... साली संमत झाला.

i) 1997 ii) 1998

iii) 1999 iv) 2000

इ) नौभरणपत्र बिल म्हणजे मालाचे .... दस्तऐवज असते.

i) खर्च ii) मालमत्ता

iii) शीर्षक iv) वरील काही नाही

munotes.in

फ) .... हा निर्यात दस्तऐवजाचा भाग नाही.

i) वाणिज्यक देयक ii) उत्पत्ती दाखला

iii) प्रवेशाचे पत्र iv) उपकप्तानाची पावती

य) एक्झिम बँकेन परदेशी सरकारला दिलेले कर्ज .... म्हणून ओळखले जाते.

i) सॉफ्ट लोन ii) व्यावसायिक कर्ज

iii) क्रेडीट लाइन iv) स्थगित कर्ज

र) निर्यातासाठी दिलेल्या कर्जाचा विस्तार कालावधी .... आहे.

i) 180 दिवस ii) 220 दिवस

iii) 90 दिवस iv) 270 दिवस

प्र.2) भारतातील परकीय चलन बाजाराची रचना तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्र.3) परकीय चलन बाजाराच्या कार्यांवर विस्तृत चर्चा करा. **[14]**

प्र.4) भारताच्या परकीय व्यापार धोरणाची उद्दिष्टे तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्र.5) भारताच्या निर्यात आयात बँकेच्या भूमिकेचे विस्तृत वर्णन करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) कॉल आणि पुट पर्याय

ब) NRE खाते

क) विनिमयाची पावती

ड) कृषी निर्यातीसाठी वित्तपुरवठा

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2912

[Total No. of Pages : 4

[5956]-316
M.Com. -II
ADVANCED BANKING AND FINANCE
316 : International Finance
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III) (Group - G)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three Questions from Question No. 2 to Question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the Blanks by Selecting suitable choice. (Any Six) **[6]**

i) Maximum period for a commercial paper can be issued is _____

a) 3 months b) 6 months

c) 1 year d) 2 years

ii) The benefits of offshore banking is _____

a) Exemption from minimum Reserve Requirement

b) Freedom from control on interest rate

c) Low taxes and levies

d) All of above

iii) GDR stands for _____

a) Global Domestic Reports

b) Global Depository Receipts

c) General Depository Receipts

d) General Deposite Report

iv) Maturity period of Eurobonds are generally ______

a) Short period b) Medium and long period

c) Very few periods d) Too long period

v) ______facilitates the conversion of one country's currency into another.

a) Commerical Bank b) Foreign Exchange

c) Forex Market d) NABARD

munotes.in

P.T.O.

vi) S.D.R. Stands for ______

a) Specific Draft Rights

b) Special Deposits Rights

c) Special Drawing Rights

c) Safe Deposits Rights

vii) International Finance Corporation was established by World Bank Group in ____

a) 1954 b) 1955

c) 1956 d) 1960

viii) The role of IMF does not include ______

a) Monitoring the proper conduct of the international monetary system

b) Lending to socially oriented projects

c) Financing temporary balance of payments deficits of member countries

d) Providing source of liquidity to member countries

Q2) Explain International Money Transfer Mechanism. **[14]**

Q3) What is International Debit Market? Explain different types of Bonds in International Debit Market. **[14]**

Q4) What is the Exchange Rate? Explain the Fixed Exchange Rate system. **[14]**

Q5) Explain Objectives and Functions of International Monetary Fund. **[14]**

Q6) Write Short Notes. (Any Two) **[12]**

a) Euro Notes

b) GDR

c) Floating exchanger rate

d) International Finance Corporation

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2912

[5956]-316

M.Com. -II

ADVANCED BANKING AND FINANCE

316 : International Finance

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III) (Group - G)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :– *1)* प्रश्न *1* क्रमांक आणि प्रश्न क्रमांक *6* अनिवार्य आहेत.

2) प्रश्न क्र. *2* पासून प्रश्न क्र. *5* पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.*1)* अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) कमर्शियल पेपर जास्तीत जास्त .... कालावधीसाठी जारी केला जातो.

अ) 3 महिने ब) 6 महिने

क) 1 वर्ष ड) 2 वर्ष

ii) .... ऑफशोअर बँकिंगचे फायदे आहेत.

अ) न्यूनतम राखीव निधी पासून सूट

ब) व्याजदरावरील नियंत्रणातून सूट

क) कर आणि शुल्क यांचे अत्यल्प प्रमाण

ड) वरीलपैकी सर्व

iii) जी.डी.आर.चे पूर्ण रूप .... आहे.

अ) ग्लोबल डोमेस्टिक रिपोर्ट ब) ग्लोबल डिपॉझिटरी रिसीट

क) जनरल डिपॉझिटरी रिसीट ड) जनरल डिपॉझिट रिपोर्ट

iv) सर्वसामान्यपणे युरोबॉन्ड हे .... मुदतीचे असतात.

अ) अल्प ब) मध्यम व दीर्घ

क) अति अल्प ड) अति दीर्घ

v) .... एका देशाचे चलन दुसऱ्या देशाच्या चलनामध्ये रूपांतरित करणे सुलभ करते.

अ) व्यावसायिक बँक ब) परकीय चलन

क) परकीय चलन बाजार ड) नाबार्ड

vi) एस.डी.आर. चे पूर्ण रूप .... आहे.

अ) विशिष्ट धनाकर्ष अधिकार ब) विशेष ठेवी अधिकार

क) विशेष आहरण अधिकार ड) सुरक्षा ठेवी अधिकार

munotes.in

vii) जागतिक बँक समूहाद्वारे आंतरराष्ट्रीय वित्त महामंडळाची स्थापना .... साली करण्यात आली.

अ) 1954 ब) 1955

क) 1956 ड) 1960

viii) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या भूमिकेत समाविष्ट नाही; ....

अ) आंतरराष्ट्रीय मौद्रिक यंत्रणेवर देखरेख ठेवणे

ब) सामाजिकदृष्ट्या महत्वाच्या प्रकल्पांना कर्ज देणे

क) सदस्य देशांच्या व्यवहारतोलातील तूट भरून काढण्यासाठी वित्तपुरवठा करणे

ड) सदस्य देशांना तरलतेचा स्त्रोत प्रदान करणे

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय पैसे हस्तांतरण यंत्रणा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय कर्ज बाजार म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय कर्ज बाजारातील बंधपत्रांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) विनिमय दर म्हणजे काय? स्थिर विनिमय दर प्रणाली स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची उद्दिष्टे आणि कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) युरो नोट्स

ब) GDR

क) फ्लोटिंग विनिमय दर

ड) आंतरराष्ट्रीय वित्त निगम

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions :6]

SEAT No. :

PA-2913

[Total No. of Pages : 4

[5956]-317
M.Com. - II
INTERNATIONAL MARKETING
317 : Advanced Marketing
(2019 CBCS Pattern) (Semester - II) (Special Paper - V)

Time :3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 & questions No.6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from question No.2 to question No.5***
3) ***Figure to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6). **[6]**

a) Which of the following is not an important document in foreign trade.

i) A check for the value of goods

ii) A Draft

iii) Bills of leading

iv) A letter of credit.

b) The study of international marketing should focus primarily on

i) Product ii) Place

iii) Promotion iv) All of the above

c) Establishment of exim Bank

i) 1982 ii) 1983

iii) 1984 iv) 1985

d) How do the vast majority of services enter a foreign market?

i) Exporting ii) Importing

iii) Brokers iv) Licensing or franchising

e) Market segmentation means_______

i) Dividing the selling staff in small size

ii) Dividing the territory in small size

iii) To divide the target group in small size

iv) All of the above

P.T.O.

f) Internal marketing means______

i) Marketing outside the country

ii) Marketing inside the company

iii) Marketing with family members.

iv) Marketing inside the country.

g) A document that contains a precise description of the goods is known as a _________

i) Weight list ii) Packing list

iii) Commercial invoice iv) Certificate of origin

h) ________ is not a part of External international marketing enviornment.

i) Political ii) Legal

iii) Product development iv) Social

Q2) What do you mean by international marketing? Explain the challenges of international marketing and opportunities of international marketing? **[14]**

Q3) Explain the various factors affecting to the international marketing environment? **[14]**

Q4) Explain in detail concepts international pricing policy, International paricing planing and international pricing mix. **[14]**

Q5) Describe the financial and social incentives provided by the Government?**[14]**

Q6) short notes (any 2) **[12]**

a) Exim bank

b) Economic Environment.

c) International product planning.

d) Objectives of International marketing.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 5]

PA-2913

[5956]-317

M.Com. - II

INTERNATIONAL MARKETING

317 : Advanced Marketing

(2019 CBCS Pattern) (Semester - II) (Special Paper - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 60

सूचना :- 1) प्रश्न क्र. 1 ला आणि प्रश्न क्र. 6 वा अनिवार्य आहे.

2) प्रश्न क्र. 2 ते प्रश्न क्र. 5 यापैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवावे.

3) प्रश्नपत्रीकेतील उजव्या बाजूचे अंक मार्क दर्शवितात.

4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) खालील पर्यायापैकी एक पर्याय निवडा. (कोणतेही सहा) **[6]**

अ) खालीलपैकी कोणता विदेशी/परकीय व्यापारातील महत्त्वाचा दस्तऐवज नाही.

i) वस्तुंच्या किंमतीची तपासनी ii) मसुदा

iii) बिल ऑफ लॅडिंग iv) क्रेडिट चे पत्र

ब) आंतराष्ट्रीय विपननाचा अभ्यास प्रामुख्याने .... वर लक्ष केंद्रित करतो.

i) उत्पादन ii) जागा/ठिकाण

iii) जाहिरात iv) वरील सर्व

क) आयात-निर्यात बँकेची स्थापना .... साली झाली.

i) 1982 ii) 1983

iii) 1984 iv) 1985

ड) बहुसंख्य सेवा परदेशी बाजारपेठेत कशा प्रवेश करतात?

i) निर्यात करणे ii) आयात करणे

iii) दलाल iv) परवाना किंवा फ्रेंचायझिंग

इ) बाजार विभाजन म्हणजे ....

i) विक्री कर्मचाऱ्यांचे विभाजन लहान आकारात विभागणे

ii) प्रदेशांचे विभाजन लहान आकारात विभागणे

iii) लक्ष्य गट लहान आकारात विभागणे

iv) वरील सर्व

munotes.in

फ) अंतर्गत विपनन म्हणजे ....

i) देशाबाहेरील विपनन   ii) कंपनीच्या आतिल विपनन

iii) कुटुंबाच्या सदस्यासह विपनन   iv) देशांतर्गत विपनन

य) मालाचे अचुक वर्णन असलेले दस्तऐवज .... म्हणुन ओळखले जाते.

i) वजन यादी   ii) पॅकिंग यादी

iii) व्यावसायिक चलन   iv) मुळ प्रमाणपत्र

र) .... बाह्य आंतरराष्ट्रीय विपणन पर्यावरणाचा भाग नाही.

i) राजकीय   ii) कायदेशीर

iii) उत्पादन विकास   iv) सामाजिक

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय विपणन म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय विपणनातील आव्हाने आणि संधी स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय विपणनाचे पर्यावरणावर परिणाम करणारे विविध घटक स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) आंतरराष्ट्रीय विपणनाचे किंमत धोरण, किंमत नियोजन आणि किंमत मिश्र या संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) सरकारकडून दिल्या जाणाऱ्या आर्थिक आणि वित्तीय प्रोत्साहनांचे वर्णन करा? **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) आयात-निर्यात बँक

ब) आर्थिक पर्यावरण

क) आंतरराष्ट्रीय उत्पादन नियोजन

ड) आंतरराष्ट्रीय विपणनाची उद्दिष्टे

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2914

[Total No. of Pages : 4

[5956]-318

M. Com. (Part- II)

ADVANCED MARKETING

318 : Marketing Research (Special Paper- VI)

(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) *Question No.1 and question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Question No.2 to Question No.5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks by selecting suitable choice (Any 6) **[6]**

i) A common problem in international marketing research is the availability of ______.

a) Primary Data
b) Research Speciality
c) Secondary Data
d) Consumers willing to answer survey

ii) Marketing Research is related to______.

a) Finance Process
b) Marketing Process
c) Business Process
d) None of the these

iii) Which ONE of the following is not used in advertising research?

a) Copy testing
b) Pretesting
c) Post Testing
d) Voting Intention

iv) People who gather information especially for marketing research departments are called.

a) Marketing Research Executive
b) Researcher
c) Above both (a) and (b)
d) None of the above

P.T.O.

munotes.in

v) The Marketing Information System begins and ends with________

a) Marketing Managers
b) Marketing Intelligence
c) Information Technology
d) Consumers

vi) Marketing Information is supplied by________.

a) Management Information System
b) Marketing Research
c) Both (a) and (b)
d) None of the above

vii) Information collected from online databases is an example of_____data.

a) Primary
b) Secondary
c) Observational
d) Experimental

viii) Interview is an example of_______data.

a) Primary
b) Secondary
c) Both (a) and (b)
d) None of the above

Q2) Define the term "Market Research"? Explain in detail different types of Marketing Survey? **[14]**

Q3) What is "Marketing Decision Support System? Explain in detail the Significance, Characteristics and Components of Marketing Decision Support System? **[14]**

Q4) Explain in detail Primary data sources and Secondary data sources of collecting Marketing Information? **[14]**

Q5) What is Web Based Marketing Research? Explain the importance as well as merits and demerits of Web Based Marketing Research? **[14]**

Q6) Write short notes on (any two) **[12]**

a) Implications of Marketing Research on Marketing Mix (7Ps)
b) Application of Marketing Research
c) Standardized Sources of Collecting Data
d) Marketing Research in Social Media

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2914

[5956]-318

M. Com. (Part- II)

ADVANCED MARKETING

318 : Marketing Research (Special Paper- VI)

(2019 CBCS Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3* तास] [एकूण गुण : *60*

सूचना :-
1) प्रश्न क्र. *1* व प्रश्न क्र. *6* अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. *2* पासून प्रश्न क्र. *5* पर्यंतचे कोणतेही *3* (तीन) प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) **[6×1=6]**

i) आंतरराष्ट्रीय विपणन संशोधनामधील सर्वच ठिकाणी आढळणारी सामायिक समस्या म्हणजे .... ही होय.

अ) प्राथमिक माहिती

ब) संशोधन विशिष्टता

क) दुय्यम माहिती

ड) ग्राहकांची सर्वेक्षणाला उत्तर द्यावयाची इच्छा

ii) विपणन संशोधनाचा संबंध हा पुढीलपैकी .... संबंधित आहे.

अ) वित्तीय प्रक्रिया ब) विपणन प्रक्रिया

क) व्यावसायिक प्रक्रिया ड) वरीलपैकी काहीही नाही

iii) पुढीलपैकी कोणत्या बाबींचा समावेश हा जाहिरात संशोधनामध्ये केला जात नाही.

अ) मजकूर चाचणी ब) पूर्वचाचणी

क) नंतरची चाचणी ड) मत हेतू

iv) विपणन संशोधन विभागासाठी माहिती संग्रहित करणाऱ्या व्यक्तीला .... असे म्हटले जाते.

अ) विपणन संशोधन एक्सिक्युटीव्ह ब) संशोधक

क) वरीलपैकी काहीही नाही ड) वरील दोन्हीही (अ) व (ब)

v) बाजारपेठ माहिती प्रणालीची सुरुवात आणि शेवट हा .... शी होतो.

अ) विपणन व्यवस्थापक ब) विपणन बौद्धिकता

क) माहिती तंत्रज्ञान ड) ग्राहक

munotes.in

vi) विपणन माहिती हि .... व्दारे पुरवली जाते.

अ) व्यवस्थापन माहिती प्रणाली ब) विपणन संशोधन

क) दोन्हीही (अ) आणि (ब) ड) वरीलपैकी काहीही नाही

vii) ऑनलाईन डेटाबेसच्या माध्यमातून माहितीचे जे संकलन केले जाते ते .... याचे उदाहरण आहे.

अ) प्राथमिक ब) दुय्यम

क) निरीक्षणात्मक ड) प्रायोगिक

viii) मुलाखत हे कोणत्या प्रकारच्या माहितीचे उदाहरण आहे?

अ) प्राथमिक ब) दुय्यम

क) दोन्हीही (अ) आणि (ब) ड) वरीलपैकी काहीही नाही

प्र.2) 'विपणन संशोधन' या संकल्पनेची व्याख्या द्या. विपणन सर्वेक्षणाचे विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.[14]

प्र.3) 'विपणन निर्णय पाठिंबा व्यवस्था' म्हणजे काय? विपणन निर्णय पाठिंबा व्यवस्थेचे महत्त्व, वैशिष्ट्ये आणि घटक सविस्तर स्पष्ट करा. [14]

प्र.4) विपणन माहिती संकलनाचे प्राथमिक माहिती स्त्रोत आणि दुय्यम माहिती स्त्रोत सविस्तर स्पष्ट करा. [14]

प्र.5) 'वेब आधारित विपणन संशोधन' म्हणजे काय? वेब आधारित (इंटरनेट) विपणन संशोधनाचे महत्त्व तसेच फायदे, तोटे स्पष्ट करा. [14]

प्र.6) थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही 2) [2×6=12]

अ) विपणन मिश्रतील 7Ps चे विपणन संशोधनातील उपयोजन

ब) विपणन संशोधनाचे उपयोजन

क) माहिती संकलनाचे प्रमाणित स्त्रोत

ड) सोशल मीडियातील विपणन संशोधन

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2915

[Total No. of Pages : 4

[5956]-401

S.Y. M.Com. (Semester - IV)

401 : CAPITAL MARKET AND FINANCIAL SERVICES

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any 3 (Three) questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6) : **[6]**

i) ______ and ________ are the two components of capital market.

(SEBI and NSE, BSE and NSE, Primary Market and Secondary Market)

ii) Primary Market is a market where _______.

(New shares are traded, Second hand securities are traded, Only short term securities are traded)

iii) The capital raised by issue of shares is known as _______.

(Finance, Share Capital, Bank Deposits)

iv) The person who hold the shares of the company is the _______ of the company.

(Owner, Debtor, Creditor)

v) Treasury Bills Market is a market for treasury bills which have _____ maturity.

(Short term, Long term, Medium term)

vi) ________ is the actual capital received by the company on call on shares.

(Subscribed Capital, Paid up Capital, Called up Capital)

vii) Cash Credit is given for a period of _____ year.

(One, Two, Three)

viii) Overdraft is given for a __________.

(Short Period, Long Period. Medium Period)

P.T.O.

munotes.in

Q2) What is Capital Market? Explain the Characteristics and Functions of Capital Market. **[14]**

Q3) State the meaning of Secondary Market and explain the Objectives and Functions of Secondary Market. **[14]**

Q4) What do you mean by Mutual Fund? Explain the Functions & Types of Mutual Fund. **[14]**

Q5) State the Background of SEBI and explain the Powers of SEBI. **[14]**

Q6) **Write short notes (Any 2) : [12]**

a) Preference Shares

b) Over the Counter Exchange of India (OTCEI)

c) Credit Rating

d) SEBI approved Financial Adviser

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2915

[5956]-401
S.Y. M.Com. (Semester - IV)
401 : CAPITAL MARKET AND FINANCIAL SERVICES
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) *प्रश्न क्र. 1 व प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहेत.*

2) *प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही 3(तीन) प्रश्न सोडवा.*

3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) योग्य पर्यायाची निवड करून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही 6) **[6]**

i) .... आणि .... हे भांडवल बाजाराचे दोन घटक आहेत.
(सेबी आणि एनएसई, बीएसई आणि एनएसई, प्राथमिक बाजार आणि दुय्यम बाजार)

ii) प्राथमिक बाजारपेठ अशी बाजारपेठ आहे जेथे ....
(नवीन भागांची विक्री केली जाते, भागांची दुसऱ्यांदा विक्री केली जाते, फक्त अल्प मुदतीच्या सिक्युरिटीजचा व्यवहार होतो)

iii) भागाची विक्री करून उभारलेले भांडवल म्हणजे .... होय.
(वित्तपुरवठा, भाग भांडवल, बँक ठेवी)

iv) जो व्यक्ती कंपनीचे शेअर खरेदी करतो तो कंपनीचा .... असतो.
(मालक, कर्जदार, सावकार)

v) ट्रेझरी बिल्स मार्केट ही ट्रेझरी बिलांसाठी एक बाजारपेठ आहे ज्यामध्ये .... परिपक्वता आहे.
(अल्पकालीन, दीर्घकालीन, मध्यम कालीन)

vi) कंपनीला शेअर्सच्या कॉलवर मिळालेले .... हे प्रत्यक्ष भांडवल असते.
(विकलेले भांडवल, वसूल झालेले भांडवल, मागणी केलेले भांडवल)

vii) .... वर्षाच्या कालावधीसाठी कॅश क्रेडिट दिले जाते.
(एक, दोन, तीन)

viii) .... साठी अधिकर्ष सवलत दिली जाते.
(अल्प कालावधी, दीर्घ कालावधी, मध्यम कालावधी)

munotes.in

प्रश्न 2) भांडवल बाजार म्हणजे काय? भांडवल बाजाराची वैशिष्टे व कार्ये सपष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) दुय्यम बाजारपेठेचा अर्थ सांगून दुय्यम बाजारपेठेची उद्दिष्टे व कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) परस्पर निधीचा काय अर्थबोध होतो? परस्पर निधीचे कार्ये व प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) सेबीची पार्श्वभूमी सांगून सेबीचे अधिकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) **टिपा लिहा. (कोणतेही 2)** **[12]**

अ) अग्रहक्क भाग

ब) त्वरित विनिमय केंद्र (ओ टी सी ई आय)

क) क्रेडीट रेटिंग

ड) सेबी मान्य आर्थिक सल्लागार

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2916

[Total No. of Pages : 4

[5956]-402

M.Com. - II

402 : INDUSTRIAL ECONOMIC ENVIRONMENT

(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from Q.No. 2 to Q.No. 5.*
3) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks by selecting a suitable choice (Any 6): **[6]**

a) Enterprises in ________ are given more tax concessions.

i) Service sector ii) Automobile

iii) SEZ iv) IT

b) The effort to unite the nations of the world comes from __________.

i) Privatization ii) Liberalization

iii) Globalization iv) Modernization

c) _______ is a political factor affecting the economic environment.

i) Type of Economy ii) Infrastructure

iii) The role of Bureaucracy iv) Banking Facility

d) _______ is a situation in which a large number of business firms sell the homogeneous products.

i) Monopolistic Competition ii) Duopoly

iii) Perfect competition iv) Monopoly

e) _______ is the major problem of small and cottage industry.

i) More skill labor ii) More selling

iii) Raw material iv) More finance

P.T.O.

munotes.in

f) Multinational companies have their headquarters in __________.

i) America ii) Every country

iii) Their own country iv) Other country

g) Cement production in India started in _________.

i) 1935 ii) 1921

iii) 1904 iv) 1947

h) _____ industry laid the foundation of India's industrial economy.

i) The Automobile ii) Process

iii) The textile iv) Cement

Q2) What is an economic environment? Explain the role of economic environment in economic development. **[14]**

Q3) State causes of industrial imbalance in India and write measures to remove industrial imbalance. **[14]**

Q4) What is Privatization? Explaini arguments for and against of privatization. **[14]**

Q5) Write definition of Information Technology industry. Explain problems of IT industry in India. **[14]**

Q6) Write short notes (Any Two): **[12]**

a) Technological factors affecting economic environment.

b) Present Situation of public sectors.

c) Problems of special economic zone.

d) Problems of tourism industries in India.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2916

[5956]-402

M.Com. - II

402 : INDUSTRIAL ECONOMIC ENVIRONMENT

(2019 CBCS Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- *1)* प्रश्न क्र. 1 आणि 6 सक्तीचे आहेत.

2) प्रश्न क्र. 2 ते 5 पैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.*1)* योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

अ) .... मधील उद्योगांना अधिक कर सवलती दिल्या जातात.

i) सेवा क्षेत्र ii) वाहन उद्योग

iii) सेझ iv) आय टी

ब) जगातील राष्ट्रांना एकत्र आणण्याचा प्रयत्न .... मधून होतो.

i) खासगीकरण ii) उदारीकरण

iii) जागतिकीकरण iv) आधुनिकीकरण

क) .... हा आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारा राजकीय घटक आहे.

i) अर्थव्यवस्थेचा प्रकार ii) पायाभूत सुविधा

iii) नोकरशाहीची भूमिका iv) बँक सुविधा

ड) .... म्हणजे अशी स्थिती की ज्यामध्ये मोठया संख्येने व्यवसाय संस्था एकजिनशी वस्तूंची विक्री करतात.

i) मक्तेदारीयुक्त स्पर्धा ii) द्विविक्रेताधिकार

iii) पूर्ण स्पर्धा iv) मक्तेदारी

इ) .... ही लघु व कुटीर उद्योगाची प्रमुख समस्या असते.

i) अधिक कुशल कामगार ii) जास्त विक्री

iii) कच्चा माल iv) अधिक कर्ज पुरवठा

munotes.in

फ) बहुराष्ट्रीय कंपन्यांचे मुख्यालय .... असते.

i) अमेरिकेमध्ये ii) प्रत्येक देशात

iii) स्वत:च्या देशात iv) दुसऱ्या देशात

य) भारतात .... मध्ये सिमेंटचे उत्पादन सुरू झाले.

i) 1935 ii) 1921

iii) 1904 iv) 1947

र) .... उद्योगाने भारतातील औद्योगिक अर्थव्यवस्थेचा पाया घातला.

i) ऑटोमोबाईल ii) प्रक्रिया

iii) कापड iv) सिमेंट

प्र.2) आर्थिक पर्यावरण म्हणजे काय? आर्थिक विकासातील आर्थिक पर्यावरणाची भूमिका स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) भारतातील औद्योगिक असमतोलाची कारणे सांगून औद्योगिक असमतोल दूर करण्यासाठी उपाययोजना लिहा. **[14]**

प्र.4) खासगीकरण म्हणजे काय? खासगीकरणाच्या बाजूने आणि विरोधी बाजूने युक्तिवाद स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाची व्याख्या लिहा. भारतातील माहिती तंत्रज्ञान उद्योगाच्या समस्या स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) आर्थिक पर्यावरणावर परिणाम करणारे तंत्रज्ञान विषयक घटक

ब) सार्वजनिक क्षेत्रातील उद्योगांची सध्यस्थिती

क) विशेष आर्थिक क्षेत्राच्या समस्या

ड) भारतातील पर्यटन उद्योगांच्या समस्या

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2917

[Total No. of Pages : 4

[5956]-403

M.Com.

MATHEMATICS

402-B : Operations Research

(CBCS 2019 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 60***

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from questions No. 2 to questions No. 5*
3) *Figures to the right side indicates full marks.*

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8). **[6]**

a) In game theory, the outcome or consequence of a strategy is referred as the ________

i) Penalty ii) Pay off

iii) Reward iv) end-game strategy

b) A mixed strategy game can be solved by______

i) Simplex method ii) Hungarian method

iii) Graphical method iv) Degeneracy

c) For a maximization problem, objective function coefficient for an artificial variable is ______

i) +M ii) 0

iii) –1 iv) –M

d) A set of feasible solution to a linear programming problem is ______

i) Polygon ii) triangle

iii) bold iv) convex

e) To find initial basic feasible solution of a T.P. the method which starts allocations from the lowest cost is called______ method.

i) north west corner ii) South east corner

iii) least cost iv) Vogel's approximation

f) In a T.P the method of penalties is called______

i) least cost ii) vogel's approximation

iii) north east corner rule iv) Hungarian method

P.T.O.

munotes.in

g) ______ is an event oriented network diagram.

i) PERT ii) Histogram

iii) CPM iv) Ogive

h) An activity which doesnot consume either resource or time is called______

i) Predecessor activity ii) Successor activity

iii) Terminal activity iv) Dummy activity

Q2) Attempt any two of the following. **[14]**

a) Find IBFS of the following transportation problem using North west corner method Also find the transportation cost.

Destination → / Origin ↓	A	B	C	D	E	Supply
P	2	11	10	3	7	4
Q	1	4	7	2	1	8
R	3	9	4	8	12	9
Demand	3	3	4	5	6	

b) Solve the following L.P.P. by graphical method

Minimize $Z = 40x_1 + 36x_2$

Subject to $x_1 \leq 8$

$x_2 \leq 10$

$5x_1 + 3x_2 \geq 45$

$x_1, x_2 \geq 0$

c) Explain rules of dominance in game theory.

Q3) Attempt any two of the following. **[14]**

a) Write the dual of the following L.P.P.

Maximize $(Z) = 5x_1 + 7x_2$

Subject to $x_1+x_2 \leq 4$

$3x_1 + 8x_2 \leq 24$

$10x_1 + 7x_2 \leq 35$

$x_1, x_2 \geq 0$

munotes.in

b) Obtain IBFS of the following T.P. using matrix minima method. Also find the transportation cost.

Destination / Origin	D_1	D_2	D_3	D_4	Supply
O_1	5	3	6	2	18
O_2	4	7	9	1	37
O_3	3	4	7	5	35
Demand	15	16	34	25	

c) Find minimum cost spanning tree for the following network.

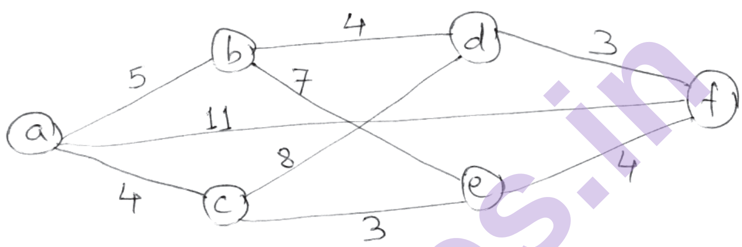

Q4) Attempt any two of the following. **[14]**

a) Solve the following assignment problem to minimize the total cost.

	a	b	c	d	e
I	160	130	175	190	200
II	135	120	130	160	175
III	140	110	155	170	185
IV	50	50	80	80	110
V	55	35	70	80	105

b) Define network. Explain what do you mean by directed and undirected network? Also explain the terms Node and Arc.

c) Determine the saddle point and optimal strategies for each player'. Also find value of the game.

Player B

Player A	I	II	III
I	−4	−3	0
II	3	0	3
III	6	−3	4

munotes.in

Q5) Attempt any two of the following. **[14]**

a) Discuss the various steps involved in the application of PERT and CPM.

b) Solve the following L.P.P. by simplex method

Minimize $(Z)=x_1-3x_2+2x_3$

Subject to $3x_1 - x_2 + 3x_3 \leq 7$

$-2x_1 + 4x_2 \leq 12$

$4x_1 + 3x_2 + 8x_3 \leq 10$

$x_1, x_2, x_3 \geq 0$

c) Solve the following assignment problem for maximization.

	A	B	C	D
P	42	35	28	21
Q	30	25	20	15
R	30	25	20	15
S	24	20	16	12

Q6) Attempt any two of the following **[12]**

a) Draw the graph and highlight the feasible region for the given constraints

$x_1 + x_2 \leq 2$ and $2x_1 + x_2 \geq 3$

b) Write canonical form of the following LPP.

Maximize $(Z) = 15x_1 + x_2$

Subject to $x_1 + 2x_2 \leq 10$

$2x_1 + 3x_2 = 12$

$x_1 + x_2 \geq 3$

$x_1, x_2 \geq 0$

c) Explain the following terms with reference to transportation problem

i) Balanced T.P.

ii) I.B.F.S.

iii) Optimal Solution

d) i) Explain Minimum cost capacitated network

ii) Give model difinition of Max-min networks.

❖ ❖ ❖

munotes.in

Total No. of Questions: 6]

SEAT No. :

PA-2918

[Total No. of Pages : 2

[5956]-404

M.Com. - II

403 : RECENT ADVANCES IN ACCOUNTING , TAXATION & AUDITING -VII

(2019 Pattern) (Semester-IV)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are Compulsory.***
2) ***Solve any Three Questions from question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) Fill in the Blanks by Selecting suitable choice (any 6 out of 8) **[6]**

a) Which of the following is the working models for cloud computing?

i) Deployment Models ii) Configuring Model

iii) Collaborative Model iv) All of the above

b) The ______allows systems and services to be accessible by a group of organizations.

i) Private cloud ii) Public cloud

iii) Community cloud iv) Hybrid colud

c) A blockchain, originally block chain, is a growing list of records, called blocks, that are linked using?

i) Timestamp ii) hash

iii) Merkle tree iv) Cryptography

d) Block chains store data in the form of?

i) line ii) circle

iii) block iv) rhombus

e) What is Artificial Intelligence?

i) Programming with your own intelligence

ii) Putting your intelligence into Computer

iii) Making a Machine intelligent

iv) Playing a Game

P.T.O

munotes.in

f) Taxes that are levied on any Intra-State purchase are?

i) IGST   ii) CGST and SGST

iii) SGST   iv) SGST

g) The _____cost of human resources is the sacrifice that was made to acquire and develop the resource.

i) Historical   ii) Opportunity

iii) Replacement   iv) Future

h) _____accounting seeks to move from traditional cost accounting to a system that measures and motivates good business practices in the lean organizations.

i) Creative   ii) Forensic

iii) Lean   iv) Advanced

Q2) What is mean by Block Chain Accounting? Explain the Merits and Demerits of Block Chain Accounting. **[14]**

Q3) Explain the term Environmental Accounting. Discuss in detail Advantages and limitations of Environmental Accounting. **[14]**

Q4) What do you mean by Inflation Accounting? Explain the Methods/Techniques of Inflation Accounting. **[14]**

Q5) What is the need of Lean Accounting. Explain the advantages of Lean Accounting. **[14]**

Q6) Write short note (Any 2) **[12]**

a) Nature of Intellectual Property

b) Personal Tax Reforms

c) Advantages of GST

d) Skills Required for Forensic Accountant

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2919

[Total No. of Pages : 4

[5956]-405

S.Y. M.Com.

COMMERCIAL LAWS AND PRACTICES (Group B)

405 : Recent Advances in Commercial Laws and Practices

(2019 Pattern) (Semester - IV) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No.1 and Question N. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6 out of 8) : **[6]**

1) As per The Competition Act, 2002 "acquisition" means, directly or indirectly, acquiring or agreeing to acquire i) __________ of any enterprise; or ii)control over management or control over assets of any enterprise.

   a) Shares only

   b) Voting Rights only

   c) assets only

   d) shares, voting rights or assets

2) As per The Competition Act, 2002 "goods' means goods as defined in the ___________.

   a) Sale of Goods Act, 1930

   b) Indian Contract Act, 1872

   c) Consumer Protection Act, 1986

   d) GST Act, 2017

P.T.O.

3) As per the provisions under The Special Economic Zones Act, 2005 the Board of Approval has to be constituted by __________.

a) Central Government

b) State Government

c) Jointly by Central and State Government

d) Supreme Court of India

4) As per the provisions of The Special Economic Zones Act, 2005, the notification regarding Constitution of Authority has to be published in the _________.

a) National Newspaper

b) Official Gazette

c) Official website of the Govt. of India

d) Regional Newspaper

5) As per the provisions of The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002 "__________" means acquisition by any asset reconstruction company of any right or interest of any bank or financial institution in any financial assistance for the purpose of realisation of such financial assistance.

a) asset reconstruction

b) asset reconstruction company

c) central Registry

d) debt securities

6) Security interest created in favour of any secured creditor may be enforced without the intervention of the ___________, by such creditor in accordance with the provisions of The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002.

a) court only

b) tribunal only

c) court or tribunal

d) RBI

munotes.in

7) "__________" means a Recovery Officer appointed by the Central Government for each Tribunal under sub-section (1) of section 7 of The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993.

a) Recovery Officer
b) Tribunal
c) Appellate Tribunal
d) Financial Institution

8) As per the provisions of ___________ the Recovery Officer shall, on receipt of the copy of the certificate under sub-section (7) of section 20, proceed to recover the amount of debt specified in the certificate.

a) The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002

b) The Special Economic Zones Act, 2005

c) The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993

d) The Competition Act, 2002

munotes.in

Q2) State the provisions of The Competition Act, 2002 relating to abuse of dominant position by any enterprise and regulation of combinations. **[14]**

Q3) Explain in detail the provisions under The Special Economic Zones Act, 2005 regarding the establishment of Special Economic Zones (SEZs). **[14]**

Q4) State the provisions regarding registration of Asset Reconstruction Companies and Cancellation of Certificate of Registration under The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002. **[14]**

Q5) Explain the Jurisdiction, Powers and Authority of Tribunals under The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993. **[14]**

Q6) **Write Short Notes (Any 2 out of 4) :** **[2 × 6 = 12]**

a) The Provisions of The Competition Act, 2002 relating to establishment and composition of Competition Commission of India and its chairperson.

b) The provisions for setting up of a unit under The Special Economic Zones Act, 2005.

c) Provisions relating to Central Registry under The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002.

d) Different Modes of Recovery under The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-3180

[Total No. of Pages : 2

[5956]-406

M.Com. (Part - II)

407 : ADVANCED COST ACCOUNTING AND COST SYSTEMS

Recent Advances in Cost Auditing & Cost System

(2019 Pattern) (Semester - IV) (Paper - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any three questions from Question No. 2 to Question No. 5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (Any 6 out of 8): **[6]**

a) Cost Accounting standard issued by ___________.

i) ICAI ii) ICA iii) ICMA

b) The objective of this standard is to determination of capacity with accuracy ___________.

i) CAS-1 ii) CAS-2 iii) CAS-3

c) GST was implemented in India from __________.

i) 1st January, 2017 ii) 1st April, 2017 iii) 1st July, 2017

d) Registration certificate granted to non-resident taxable person is valid for _________ days.

i) 30 days ii) 60 days iii) 90 days

e) What is at the heart of any ERP system?

i) Integrated information

ii) Employees

iii) Customer

P.T.O.

f) What must a system do to qualify as a true ERP solution?

i) Beflexible

ii) Bemodular & open-closed

iii) Beyond the company

g) The process mapping is a __________ diagram.

i) Data flow ii) Work flow iii) Circular

h) Total Quality Management (TQM) focuses on ___________.

i) Employee ii) Customer iii) Both (i) & (ii)

Q2) Explain in brief the nature & scope of CAS of "Administrative overheads" (11), "Repair & maintenance of cost" (12) and cost of service cost center" (CAS-13). **[14]**

Q3) What are the problems of Productivity Audit? Explain How to overcome these problems? **[14]**

Q4) Define the term "Enterprise Resources Planning"? Explain the features and Benefits of Enterprise Resource Planning. **[14]**

Q5) What is mean by Six Sigma? Explain in details the advantages and disadvantages of six sigma? **[14]**

Q6) Write a short notes (Any 2 out of 4): **[12]**

a) CAS - 5 : Cost of Transportation.

b) Qualification & Disqualification of Cost Auditor.

c) Features of E-Costing.

d) Principles of Total Quality Management.

✈ ✈ ✈

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2921

[Total No. of Pages : 4

[5956]-407

M.Com. (Semester - IV)

409 : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

Recent Advances in Co-operative and Rural Development

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any Three questions from Question No. 2 to Question No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice (any 6) : **[6]**

i) ________ state in India has maximum farmers suicide.

a) Kerala b) Maharashtra

c) Karnataka d) Bihar

ii) ________ is stated the principles of Co-operation.

a) D.R. Gadgil b) R.D. Gorwala

c) Co-operative act d) International Co-operative Union

iii) ______ member from a family can be the member of self help group.

a) 1 b) 2

c) 5 d) 7

iv) __________ is known as the founder of Micro Finance.

a) Mahatma Gandhi b) Mahammad Yunus

c) Amartya Sen d) V.K. Mehta

v) _________ is more important in Co-operative Society.

a) People b) Capital

c) Government d) Worker

vi) Due to Globalization Production Cost of Co-operative institutes ________.

a) Increased b) Decreased

c) Constant d) Not changed

P.T.O.

vii) Self Help Group Bank linkage programme was first launched by ______.

a) RRB's b) NABARD

c) RBI d) SBI

viii) ________ is not a social responsibility of Co-operative Institutes.

a) Profit Maximisation b) Social Welfare

c) Social Development d) Community Development

Q2) Explain the Theory and Practice of Co-operative Principles. **[14]**

Q3) Explain the challanges of Global competition and measures to meeting global challanges by Co-operatives. **[14]**

Q4) Explain the types of Micro Finance and role of self help groups in Developing Micro Finance. **[14]**

Q5) Explain the causes of farmers suicide. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2) : **[12]**

a) Corporate social responsibility

b) Six sigma

c) Micro Finance

d) Sustainable Rural Development

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2921

[5956]-407

M.Com. (Semester - IV)

409 : CO-OPERATION AND RURAL DEVELOPMENT

Recent Advances in Co-operative and Rural Development

(2019 Pattern) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : *1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 सक्तीचे आहे.*

2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) **[6]**

i) भारतातील .... राज्यामध्ये सर्वात जास्त शेतकरी आत्महत्या झालेल्या आहेत.

अ) केरळ ब) महाराष्ट्र

क) कर्नाटक ड) बिहार

ii) .... यांनी सहकाराची तत्वे सांगीतली आहे.

अ) डी. आर. गाडगीळ ब) आर. डी. गोरवाला

क) सहकारी कायदा ड) आंतरराष्ट्रीय सहकारी संघ

iii) एका कुटूंबातील .... सदस्य स्वयं सहायता गटाचे सदस्य होऊ शकतात.

अ) 1 ब) 2

क) 5 ड) 7

iv) .... यांना सूक्ष्म वित्ताचे जनक म्हणून ओळखले जाते.

अ) महात्मा गांधी ब) महम्मद युनूस

क) अमर्त्य सेन ड) व्ही. के. मेहता

v) सहकारी संस्थेमध्ये .... जास्त महत्वाचे असतात.

अ) लोक ब) भांडवल

क) सरकार ड) कामगार

vi) जागतीकीकरणामुळे सहकारी संस्थांचा उत्पादन खर्च ....

अ) वाढला ब) घटला

क) स्थिर आहे ड) बदलला नाही

P.T.O.

munotes.in

vii) स्वयं सहायता गट बँक जोडणी कार्यक्रम प्रथमता .... ने सुरू केला.

अ) आर आर बी   ब) नाबार्ड

क) आर बी आय   ड) एस बी आय

viii) .... ही सहकारी संस्थांची सामाजिक जबाबदारी नाही.

अ) नफा महत्तमीकरण   ब) सामाजिक कल्याण

क) सामाजिक विकास   ड) समुदाय विकास

प्रश्न 2) सहकारी तत्वांचे सिद्धांत व अंमलबजावणी स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) जागतिकी करणामुळे सहकारी संस्थांसमोर निर्माण झालेली आव्हाने सांगून ती सोडविण्यासाठीचे उपाय स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) सूक्ष्म वित्ताचे प्रकार सांगून सूक्ष्म वित्ताच्या विकासातील स्वयं सहायता गटांची भूमीका स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) शेतकरी आत्महत्येची कारणे सांगा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) व्यावसायीक सामाजिक जबाबदारी

ब) सिक्स सिग्मा

क) सूक्ष्म वित्त

ड) शास्वत ग्रामीण विकास

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2922

[Total No. of Pages : 4

[5956]-408

M.Com. (Part - II) (Semester - IV)

411 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

Recent Advances in Business Practices and Environment

(2019 Pattern) (CBCS) (Special Paper - VII)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 compulsory.*
2) *Solve any Three questions from question No. 2 to Q. No. 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) Fill in the blanks (Any 6) : **[6]**

i) The Indian Economy is an ________ Economy.

a) Agrarian b) Capital

c) Mixed d) None of the above

ii) Indian Agriculture depends mainly upon ________.

a) Mansoon b) Capital

c) Machinary d) Technology

iii) Shareholder is _________ of a company.

a) Partner b) Employee

c) Owner d) Creditors

iv) In ___________ year Govt. of India adopt New Economic Policy.

a) 1991 b) 1988

c) 1974 d) 1980

v) Tourists are a major component of _______.

a) Tourism b) Environment

c) Economy d) None of above

vi) Corporate governance is a ______ approach.

a) Bottom-UP b) Hybrid

c) Scientific d) Top-down

P.T.O.

vii) Cadbery committee is related to _________.

a) Corporate Governance
b) Corporate Audit
c) Governments
d) Administration

viii) Agriculture is the major Occupation in _______ areas.

a) Rural
b) Remote
c) Urban
d) None of the above

Q2) Explain the Agro processing policy of Maharashtra. **[14]**

Q3) Explain the Recent Schemes of Micro, Small and Medium Enterprises. **[14]**

Q4) Explain the Bank Credit Facilitation in National Small Industries Corporation Schemes. **[14]**

Q5) Explain the Recent Development in Corporate Governance in India. **[14]**

Q6) Write short notes (Any 2) : **[12]**

a) Agro-Tourism
b) Marketing Assistance
c) Bank Credit Faciliatice
d) Environment Audit

▽ ▽ ▽ ▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2922

[5956]-408

M.Com. (Part - II) (Semester - IV)

411 : BUSINESS PRACTICES AND ENVIRONMENT

Recent Advances in Business Practices and Environment

(2019 Pattern) (CBCS) (Special Paper - VII)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना : 1) प्रश्न क्र. 1 आणि प्रश्न क्र. 6 अनिवार्य आहे.
2) प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्र. 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही 6) **[6]**

i) भारतीय अर्थव्यवस्था ही .... अर्थव्यवस्था आहे.
अ) शेती प्रधान ब) भांडवल प्रधान
क) मीश्र ड) वरील पैकी नाही

ii) भारतातील शेती मुख्यत: .... वर अवलंबून आहे.
अ) मान्सून ब) भांडवल
क) यंत्र ड) तंत्रज्ञान

iii) भागधारक हे कंपनीचे .... असतात.
अ) भागिदार ब) कर्मचारी
क) मालक ड) सावकार

iv) भारत सरकारने .... साली नवीन आर्थिक धोरणाचा स्विकार केला.
अ) 1991 ब) 1988
क) 1974 ड) 1980

v) पर्यटक हा .... तील प्रमुख घटक आहे.
अ) पर्यटन ब) पर्यावरण
क) अर्थव्यवस्था ड) वरील पैकी नाही

vi) कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स हा .... दृष्टीकोण आहे.
अ) ऊर्ध्वगामी ब) संकरीत
क) वैज्ञानिक ड) अधोगामी

munotes.in

vii) कॅडबरी समिती .... शी संबंधीत आहे.

अ) सरकार ब) प्रशासन

क) कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स ड) कॉर्पोरेट ऑडिट

viii) .... भागात शेती हा प्रमुख व्यवसाय असतो.

अ) ग्रामीण ब) दूर्गम

क) शहरी ड) वरील पैकी नाही

प्रश्न 2) महाराष्ट्राचे कृषी प्रक्रिया धोरण स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 3) सूक्ष्म, लघु व मध्यम उद्योगाच्या आधुनिक योजना स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 4) राष्ट्रीय लघुउद्योग महामंडळ योजनेतील बँक क्रेडिट सुलभता स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) भारतीय कॉर्पोरेट गव्हर्नन्स संबंधीचा आधुनिक विकास स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) कृषी पर्यटन

ब) विपणन सधय्य

क) बँक पत सुलभता

ड) पर्यावरणीय अंकेक्षण

▽▽▽▽

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2923

[Total No. of Pages : 4

[5956]-409

M.Com. (Part-II) (Semester - IV)

RECENT ADVANCES IN BUSINESS ADMINISTRATION

(2019 Pattern) (CBCS) (413)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three questions from question No.2 to question No.5.***
3) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks (Attempt any six) : **[6]**

i) Organizational change management involves______ and the human resource managers who sponsor the change in organization.

a) Low Level Managers
b) Middle Level Managers
c) Top Level Managers
d) Top Level and Middle Level Managers

ii) ________management sets as its goal the development of innovations, without imaging what, there will be improvement after implementation.

a) Customer Oriented b) Process Oriented
c) Product Oriented d) Employee Oriented

iii) Global Business Management also includes knowing your different markets as well as the

a) differences b) similarities
c) differences and similarities d) different customers

iv) _________ is the first step in Innovation Management.

a) Development Solutions b) Idea Management
c) Implementation Management d) Support for the future

v) ________ approach provides for a fundamental change in processes, calling into question the established methods and foundations, thereby achieving the optimum state of affairs.

a) Evolutionary b) Revolutionary
c) Theory O d) Theory E

P.T.O.

vi) Applying great change management on an effort becomes the______, not the _________
   a) Positive change; Negative change
   b) Negative Change; Positive Change
   c) expectation; exception
   d) exception; expectation

vii) ____________ is the organized and rapid implementation of a range of measures to correct a seriously unsuccessful situation.
   a) Turn Around Management
   b) Change Management
   c) Innovation Management
   d) Globalization Management

viii) When a company moves into a new market, business models should be modified to reflect ___________
   a) local preferences
   b) customs
   c) habits
   d) All of the above

Q2) State the meaning of Change Management. Explain in detail the significance of Change Management. **[14]**

Q3) What is the meaning of Customer-Centric Approach? Explain in detail the challenges of becoming a Customer-Centric Company. **[14]**

Q4) Define Cross Cultural Management. What are the issues in Cross Cultural Management? **[14]**

Q5) What is the meaning of Turn Around Management? Explain in detail the techniques in Turn Around Management. **[14]**

Q6) Write short notes on: (Any two) **[12]**
   a) Principles of Change Management
   b) Full 360 Degree View of the Customer
   c) Current Trends in Acquisition and Mergers
   d) Innovation Management

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2923

[5956]-409
M.Com. (Part-II) (Semester - IV)
RECENT ADVANCES IN BUSINESS ADMINISTRATION
(2019 Pattern) (CBCS) (413)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :- 1) प्रश्न क्रमांक 1आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्रमांक 2 पासून प्रश्न क्रमांक 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पाहावी.

प्रश्न 1) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) संस्थात्मक बदल व्यवस्थापना मध्ये .... आणि मानवी संसाधन व्यवस्थापक जे संस्थेतील बदल प्रायोजित करतात.

अ) निम्न स्तर व्यवस्थापक ब) मध्यम स्तराचे व्यवस्थापक

क) शीर्ष स्तरीय व्यवस्थापक ड) शीर्ष स्तरीय आणि मध्यम स्तराचे व्यवस्थापक

ii) .... व्यवस्थापनाने अंमलबजावणी नंतर सुधारणा होईल याची कल्पना न करता नवकल्पनांचा विकास हे त्याचे उद्दिष्ट ठरवले आहे.

अ) ग्राहकाभिमुख ब) प्रक्रियाभिमुख

क) उत्पादनाभिमुख ड) कर्मचारीभिमुख

iii) ग्लोबल बिझनेस मॅनेजमेंट मध्ये तुमच्या विविध बाजारपेठा तसेच .... जाणून घेणे देखील समाविष्ट आहे.

अ) फरक ब) समानता

क) फरक आणि समानता ड) भिन्न ग्राहक

iv) नाविन्यपूर्ण व्यवस्थापनातील .... हि पहिली पायरी आहे.

अ) विकास उपाय ब) कल्पना व्यवस्थापन

क) अंमलबजावणी व्यवस्थापन ड) भविष्यासाठी समर्थन

v) .... दृष्टिकोन प्रक्रियांमध्ये मूलभूत बदल प्रदान करते, स्थापित पद्धती आणि पाया यावर प्रश्नचिन्ह निर्माण करते, ज्यामुळे इष्टतम स्थिती प्राप्त होते.

अ) उत्क्रांतीवादी ब) क्रांतिकारक

क) सिद्धांत ओ ड) सिद्धांत ई

munotes.in

vi) प्रयत्नांवर उत्तम बदल व्यवस्थापन लागू करणे ही .... बनते, ... नाही.

अ) सकारात्मक बदल; नकारात्मक बदल ब) नकारात्मक बदल; सकारात्मक बदल

क) अपेक्षा; अपवाद ड) अपवाद; अपेक्षा

vii) .... गंभीरपणे अयशस्वी परिस्थिती सुधारण्यासाठी उपयांच्या श्रेणीची संघटित आणि जलद अंमलबजावणी आहे.

अ) पुनर्जीवन व्यवस्थापन ब) बदल व्यवस्थापन

क) नाविन्यपूर्ण व्यवस्थापन ड) जागतिकारण व्यवस्थापन

viii) जेव्हा एखादी कंपनी नवीन बाजारपेठेत जाते, तेव्हा बिझनेस मॉडेल्समध्ये .... हे बदल केले पाहिजेत.

अ) स्थानिक प्राधान्ये ब) प्रथा

क) सवयी ड) वरील सर्व

प्रश्न 2) बदल व्यवस्थापनाचा अर्थ सांगा. बदल व्यवस्थापनचे महत्त्व तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 3) ग्राहक-केंद्रित दृष्टिकोनाचा अर्थ काय आहे? ग्राहक - केंद्रित कंपनी बनण्याचा आव्हानांचे तपशीलवार वर्णन करा. **[14]**

प्रश्न 4) अंतर-सांस्कृतिक व्यवस्थापनाची व्याख्या लिहा. अंतर - सांस्कृतिक व्यवस्थापनामध्ये काय समस्या आहेत. **[14]**

प्रश्न 5) पुनर्जीवन व्यवस्थापन म्हणजे काय? पुनर्जीवन व्यवस्थापनामधील तंत्रे तपशीलवार सांगा. **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) बदल व्यवस्थापनाची तत्त्वे

ब) ग्राहकाचे पूर्ण 360 अंशदृश्य

क) संपादन आणि विलीनीकरणातील वर्तमान ट्रेंड

ड) नाविन्यपूर्ण व्यवस्थापन

❍❍❍❍

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2924

[Total No. of Pages : 4

[5956]-410

M.Com. (Semester - IV)

(415) : RECENT ADVANCES IN BANKING AND FINANCE

Banking & Finance

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) ***Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.***
2) ***Solve any Three questions from question No.2 to question No.5.***
3) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Fill in the blanks by selecting suitable choice. (Any six) : **[6]**

i) The maximum term of appointment of Banking ombudsman is ______.

a) 3 years b) 3 months

c) 6 years d) 1 year

ii) Basel norms are ________ for banks in India.

a) Not required b) Mandatory

c) Optional d) Flexible

iii) The risk which occurs from the failure of another porty to perform in a contract is called _______risk.

a) Currency b) Credit

c) Market d) Exchange

iv) CBLOs are operated by _________

a) SEBI b) BSE

c) CCIL d) RBI

v) A green shoe option provides _______ to the issue.

a) Marketability b) Price Stability

c) Finance d) Visibility

vi) _________ can be exercised only on the expiration data by holder of the option.

a) American option b) European option

c) Futures d) Derivatives

P.T.O.

vii) A __________ system is back - end system that processes daily banking transactions and posts updates to accounts and other financial records.

a) Core banking b) Branch banking

c) Internet banking d) Unit banking

viii) ____________ is a messaging network that financial institutions use to securely transmit information and instructions through a standardized system of codes.

a) RTGS b) NEFT

c) SWIFT d) E-banking

Q2) What is meant by NPAs? Discuss the legal and non-legal Recovery measures for NPAs. **[14]**

Q3) Discuss the concepts of Internet Banking. Describe the advantages and limitations of Internet Banking. **[14]**

Q4) Explain the Recent Developments in The Indian money Market. **[14]**

Q5) Distinguish between BSE and NSE. Explain the functions and services by recognized stock exchanges. **[14]**

Q6) Write short notes on: (Any 2) **[12]**

a) CAMELS rating in Banks.

b) Electronic funds transfer.

c) Money Market derivatives.

d) Book Building.

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2924

[5956]-410
M.Com. (Semester - IV)
(415) : RECENT ADVANCES IN BANKING AND FINANCE
Banking & Finance
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :-
1) *प्रश्न क्रमांक 1आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.*
2) *प्रश्न क्रमांक 2 ते प्रश्न क्रमांक 5 मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.*
3) *उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.*

प्रश्न 1) योग्य पर्याय निवडुन रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही सहा) **[6]**

i) बॅंकिंग लोकपाल नियुक्तीची कमाल मुदत .... आहे.

अ) 3 वर्षे ब) 3 महिने

क) 6 वर्षे ड) 1 वर्ष

ii) भारतातील बॅंकांसाठी बेसल निकष .... आहेत.

अ) आवश्यक नाहीत ब) अनिवार्य

क) ऐच्छिक ड) लवचिक

iii) करारामध्ये दुसरा पक्ष अयशस्वी झाल्यामुळे जो धोका उद्धभवतो त्याला .... जोखीम म्हणतात.

अ) चलन ब) पत

क) बाजार ड) विनिमय

iv) सी बी एल ओ .... द्वारे चालवले जातात.

अ) सेबी ब) बी एस ई

क) सी सी आय एल ड) आर बी आय

v) ग्रीन शू ऑप्शन या समस्येला .... प्रदान करतो.

अ) बाजार क्षमता ब) किंमत स्थिरता

क) वित्त ड) दृश्यमानता

vi) .... चा वापर केवळ पर्याय धारकाद्वारे कालबाह्याना तारखेला केला जाऊ शकतो.

अ) अमेरिकन पर्याय ब) युरोपियन पर्याय

क) फ्युचर्स ड) डेरीव्हेटिव्ह

P.T.O.

munotes.in

vii) .... प्रणाली ही बँक एड प्रणाली आहे जी दैनंदिन बँकिंग व्यवहारांवर प्रक्रिया करते आणि खाती व इतर आर्थिक नोंद अध्यावत करते.

अ) कोअर बँकिंग

ब) शाखा बँकिंग

क) इंटरनेट बँकिंग

ड) यूनिट बँकिंग

viii) .... हे एक मेसेजिंग नेटवर्क आहे ज्याचा वापर वित्तीय संस्था मानकीकृत कोड प्रणालीद्वारे सुरक्षितपणे माहिती आणि सुचना प्रसारित करण्यासाठी करतात.

अ) आर टी जी एस

ब) एन ई एफ टी

क) स्वीप्ट

ड) ई–बँकिंग

प्रश्न 2) एन पी ए म्हणजे काय? एन पी ए साठी कायदेशीर आणि गैर – कायदेशीर उपायांची चर्चा करा. **[14]**

प्रश्न 3) इंटरनेट बँकिंग संकल्पनेची चर्चा करा. इंटरनेट बँकिंगचे फायदे आणि मर्यादा सांगा. **[14]**

प्रश्न 4) भारतीय नाणेबाजाराचा अलिकडील काळातील विकास स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 5) मुंबई शेअर बाजार आणि राष्ट्रीय शेअर बाजार यामधील फरक सांगा. मान्यताप्राप्त स्टॉक एक्सचेंज द्वारे देऊ केलेली कार्ये आणि सेवा स्पष्ट करा. **[14]**

प्रश्न 6) थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) बँकांमध्ये कॅमल्स रेटिंग

ब) इलेक्ट्रॉनिक निधि हस्तांतरण

क) मनी मार्केट डेरिव्हेटिव्हज

ड) बुक बिल्डींग

OOOO

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2925

[Total No. of Pages : 4

[5956]-411

M.Com. (Part - II) (Semester - IV)

417 : RECENT ADVANCES IN MARKETING

Advanced Marketing - VII

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any three questions from question No. 2 to 5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

munotes.in

Q1) **Fill in the blanks by selecting suitable choice : (any 6)** **[6]**

i) The term digital marketing was first used in which.

a) 1910 b) 1920

c) 1990 d) 1991

ii) Poverty has an ________ effect on the environment and sustainable development.

a) Adverse b) Directionless

c) Variable d) Friendly

iii) WWW. Flipkart. Com is example of ___________.

a) C2C E - Commerce, E - Business model

b) B2C E - Commerce, E - Business model

c) C2B E - Commerce, E - Business model

d) B2G E - Commerce, E - Business model

iv) Marketing is a process which aims at _________

a) Production

b) Profit Marking

c) The satisfication of customer needs

d) Selling products

P.T.O.

v) ________ is not a type of marketing concept.

a) The production concept b) The selling concept

c) The Social Marketing d) The supplier concept

vi) _________ strategy has the goal of increasing sales.

a) Marketing b) Purchasing

c) Pramoting d) Advertising

vii) The _________ approach focus on competitive advantage, customer needs and expectation, creativity and flexibility.

a) Competitive b) Institutional

c) Organisational d) Strategic

viii) _________ is a sustainable business approach adopted to create business, better interests and a better world.

a) Sustainable marketing b) Marketing Mix

c) Sustainable development d) Sustainable procedure

Q2) What do you mean by sustainable marketing? Explain in detail problems and prospects of sustainable marketing? **[14]**

Q3) What do you mean by marketing strategy? Explain the various types of marketing. **[14]**

Q4) What are the marketing strategies for enhancing customer involment and engagement. **[14]**

Q5) Define the term digital marketing? Explain the problems and prospects of digital marketing? **[14]**

Q6) Write short notes : (Any 2) **[12]**

a) Importance of sustainable development.

b) Types of marketing strategy.

c) Problems of Digital marketing.

d) Factors necessary for appropriate service standard.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2925

[5956]-411
M.Com. (Part - II) (Semester - IV)
417 : RECENT ADVANCES IN MARKETING
Advanced Marketing - VII
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :
1) *प्रश्न क्रं. 1 व प्रश्न क्र. 6 सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *प्रश्न क्रं. 2 ते प्रश्न क्र. 5 या प्रश्नांपैकी कोणतेही 3 प्रश्न सोडवा*
3) *उजविकडील अंक प्रश्नांचे एकुण गुण दर्शवितात.*
4) *संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिकेचा वापर करावा.*

प्रश्न 1) **खालील पर्यायापैकी एक पर्याय निवडा (कोणतेही 6)** **[6]**

i) डिजीटल मार्केटिंग हि संज्ञा सर्वप्रथम कोणत्या वर्षी वापरण्यात आली.
अ) 1910 ब) 1920
क) 1990 ड) 1991

ii) गरिबीचा पर्यावरणावर आणि शाश्वत विकासावर .... परिणाम होतो.
अ) प्रतिकुल ब) दिशाहीन
क) परिवर्तनशिल ड) मैत्रिपूर्ण

iii) WWW. Flipkart. Com हे कशाचे उदाहरण आहे.
अ) सी टू सी ई – कॉमर्स, ई – बिझनेस मॉडेल
ब) बी टू सी ई – कॉमर्स, ई – बिझनेस मॉडेल
क) सी टू बी ई – कॉमर्स, ई – बिझनेस मॉडेल
ड) बी टू जी ई – कॉमर्स, ई – बिझनेस मॉडेल

iv) विपणन हि एक प्रक्रिया आहे ज्याचे उद्धिष्ट .... आहे.
अ) उत्पादन ब) नफा मिळविने
क) ग्राहकांच्या गरजांचे समाधान ड) उत्पादन विक्री

v) .... हा विपणन संकल्पनेचा प्रकार नाही.
अ) उत्पादन संकल्पना ब) विक्री संकल्पना
क) सामाजिक विपणन ड) पुरवठादार संकल्पना

munotes.in

vi) .... धोरणात विक्री वाढविन्याचे उद्धिष्ट आहे.

अ) विपणन ब) खरेदी

क) प्रचार ड) जाहिरात

vii) .... दृष्टीकोणाद्वारे स्पर्धात्मक लाभ, ग्राहकांच्या गरजा आणि अपेक्षा सर्जेनशिलता आणि लवचिकता यावर लक्ष केंद्रित करण्यात आले.

अ) स्पर्धात्मक ब) संस्थात्मक

क) संघटात्मक ड) व्युहरचनात्मक

viii) .... म्हणजे व्यवसाय उत्तम हितसंबंध आणि एक चांगले जग निर्माण करण्यासाठी स्वीकारलेली शाश्वत व्यवसाय कार्यपद्धती होय.

अ) शाश्वत विपणन ब) विपणन मिश्र

क) शाश्वत विकास ड) शाश्वत कार्यपद्धती

प्रश्न 2) शाश्वत विपणन म्हणजे काय? शाश्वत विपणनाच्या समस्या आणि संधी सविस्तर स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 3) विपणन धोरण/व्युहरचना म्हणजे काय? विपणन धोरणाचे/व्युहरचनेचे विविध प्रकार स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 4) सेवा वितरणामध्ये ग्राहकांचा सहभाग आणि प्रतिबद्धता वाढविण्यासाठी कोणत्या विपणन व्युहरचना आसल्या जातात? **[14]**

प्रश्न 5) डिजीटल विपणनाची व्याख्या देऊन, डिजीटल विपणनाच्या समस्या आणि प्रगती/संभाव्यता स्पष्ट करा? **[14]**

प्रश्न 6) टिपा लिहा (कोणत्याही 2) **[12]**

अ) शाश्वत विकासाचे महत्त्व

ब) विपणन धोरणाचे प्रकार

क) डिजीटल विपणनाच्या समस्या

ड) योग्य सेवा मानकांसाठी आवश्यक घटक

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

SEAT No. :

PA-2912

[Total No. of Pages : 4

[5956]-316
M.Com. -II
ADVANCED BANKING AND FINANCE
316 : International Finance
(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III) (Group - G)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 60*

Instructions to the candidates:

1) *Question No. 1 and Question No. 6 are compulsory.*
2) *Solve any Three Questions from Question No. 2 to Question No.5.*
3) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Fill in the Blanks by Selecting suitable choice. (Any Six) **[6]**

i) Maximum period for a commercial paper can be issued is _____

a) 3 months b) 6 months

c) 1 year d) 2 years

ii) The benefits of offshore banking is _____

a) Exemption from minimum Reserve Requirement

b) Freedom from control on interest rate

c) Low taxes and levies

d) All of above

iii) GDR stands for _____

a) Global Domestic Reports

b) Global Depository Receipts

c) General Depository Receipts

d) General Deposite Report

iv) Maturity period of Eurobonds are generally ______

a) Short period b) Medium and long period

c) Very few periods d) Too long period

v) ______facilitates the conversion of one country's currency into another.

a) Commerical Bank b) Foreign Exchange

c) Forex Market d) NABARD

P.T.O.

munotes.in

vi) S.D.R. Stands for ______

a) Specific Draft Rights

b) Special Deposits Rights

c) Special Drawing Rights

c) Safe Deposits Rights

vii) International Finance Corporation was established by World Bank Group in ____

a) 1954 b) 1955

c) 1956 d) 1960

viii) The role of IMF does not include ______

a) Monitoring the proper conduct of the international monetary system

b) Lending to socially oriented projects

c) Financing temporary balance of payments deficits of member countries

d) Providing source of liquidity to member countries

Q2) Explain International Money Transfer Mechanism. **[14]**

Q3) What is International Debit Market? Explain different types of Bonds in International Debit Market. **[14]**

Q4) What is the Exchange Rate? Explain the Fixed Exchange Rate system. **[14]**

Q5) Explain Objectives and Functions of International Monetary Fund. **[14]**

Q6) Write Short Notes. (Any Two) **[12]**

a) Euro Notes

b) GDR

c) Floating exchanger rate

d) International Finance Corporation

♦ ♦ ♦

munotes.in

Total No. of Questions : 6]

PA-2912

[5956]-316

M.Com. -II

ADVANCED BANKING AND FINANCE

316 : International Finance

(CBCS 2019 Pattern) (Semester - III) (Group - G)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 60*

सूचना :–
1) प्रश्न 1 क्रमांक आणि प्रश्न क्रमांक 6 अनिवार्य आहेत.
2) प्रश्न क्र. 2 पासून प्रश्न क्र. 5 पर्यंत कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.
3) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणत्याही सहा) **[6]**

i) कमर्शियल पेपर जास्तीत जास्त .... कालावधीसाठी जारी केला जातो.
 अ) 3 महिने ब) 6 महिने
 क) 1 वर्ष ड) 2 वर्ष

ii) .... ऑफशोअर बँकिंगचे फायदे आहेत.
 अ) न्यूनतम राखीव निधी पासून सूट
 ब) व्याजदरावरील नियंत्रणातून सूट
 क) कर आणि शुल्क यांचे अत्यल्प प्रमाण
 ड) वरीलपैकी सर्व

iii) जी.डी.आर.चे पूर्ण रूप .... आहे.
 अ) ग्लोबल डोमेस्टिक रिपोर्ट ब) ग्लोबल डिपॉझिटरी रिसीट
 क) जनरल डिपॉझिटरी रिसीट ड) जनरल डिपॉझिट रिपोर्ट

iv) सर्वसामान्यपणे युरोबॉन्ड हे .... मुदतीचे असतात.
 अ) अल्प ब) मध्यम व दीर्घ
 क) अति अल्प ड) अति दीर्घ

v) .... एका देशाचे चलन दुसऱ्या देशाच्या चलनामध्ये रूपांतरित करणे सुलभ करते.
 अ) व्यावसायिक बँक ब) परकीय चलन
 क) परकीय चलन बाजार ड) नाबार्ड

vi) एस.डी.आर. चे पूर्ण रूप .... आहे.
 अ) विशिष्ट धनाकर्ष अधिकार ब) विशेष ठेवी अधिकार
 क) विशेष आहरण अधिकार ड) सुरक्षा ठेवी अधिकार

munotes.in

vii) जागतिक बँक समूहाद्वारे आंतरराष्ट्रीय वित्त महामंडळाची स्थापना .... साली करण्यात आली.

अ) 1954 ब) 1955

क) 1956 ड) 1960

viii) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीच्या भूमिकेत समाविष्ट नाही; ....

अ) आंतरराष्टीय मौद्रिक यंत्रणेवर देखरेख ठेवणे

ब) सामाजिकदृष्ट्या महत्वाच्या प्रकल्पांना कर्ज देणे

क) सदस्य देशांच्या व्यवहारतोलातील तूट भरून काढण्यासाठी वित्तपुरवठा करणे

ड) सदस्य देशांना तरलतेचा स्त्रोत प्रदान करणे

प्र.2) आंतरराष्ट्रीय पैसे हस्तांतरण यंत्रणा स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय कर्ज बाजार म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय कर्ज बाजारातील बंधपत्रांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.4) विनिमय दर म्हणजे काय? स्थिर विनिमय दर प्रणाली स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.5) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची उद्दिष्टे आणि कार्ये स्पष्ट करा. **[14]**

प्र.6) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **[12]**

अ) युरो नोट्स

ब) GDR

क) फ्लोटिंग विनिमय दर

ड) आंतरराष्ट्रीय वित्त निगम

munotes.in